

Áldás, békesség!

A Pomáz-Csobánkai Református Társegyházközség lapja

VII. évfolyam 5. szám

2018. szeptember-október

Igen, Atyám,
mert így láttad
jónak.
(Lukács 10,21b)

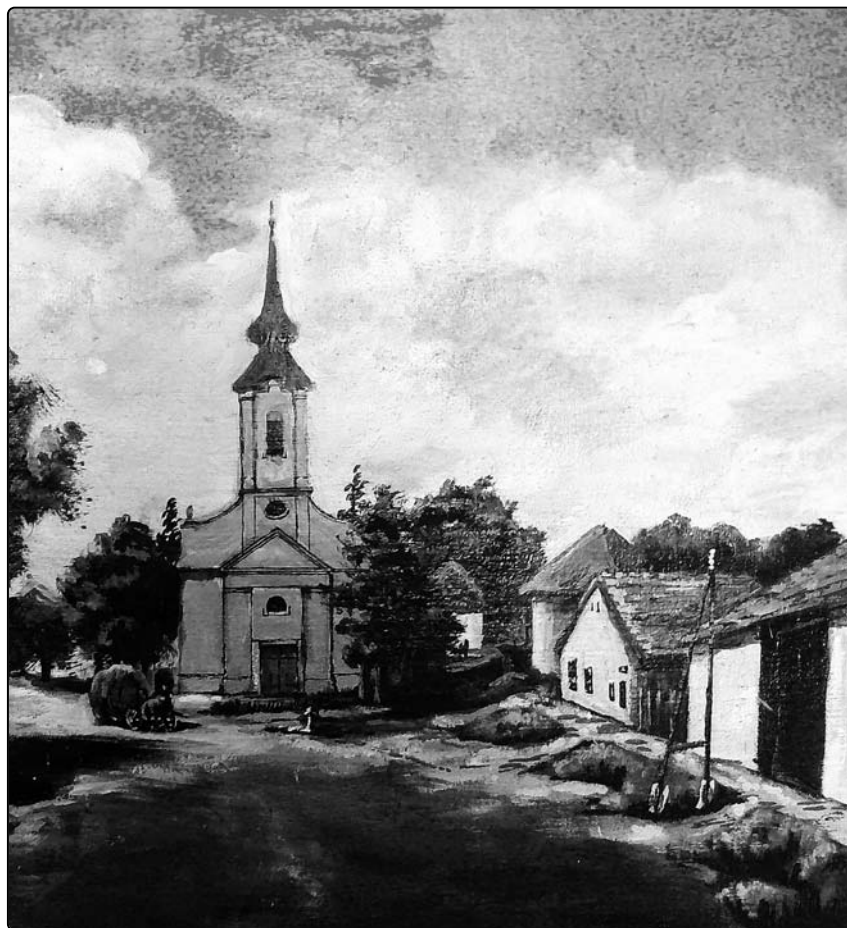
Tartalom

- 1 Brunner Emil: Egyedül hit által
- 3 Pap Lászlóné: Remény = hit?
- 4 Sarkadi Nagy Pál igehirdetése
- 7 Cseri Kálmán: Az egyház szerepe a világban
- 8 **PORTRÉ**
INKÁBB A SZOLGÁTOK LESZEK
A parokia.hu riportja Nyilas Zoltánról
- 10 **SZÓL AZ IGE**
Légy áldássá a világ számára!
Nyilas Zoltán esperes igehirdetése
- 12 **Mérlegeljünk!**
Stift János b. lelkipásztor igehirdetése
- 14 **Dr. Tatai István: A megtérés**
Az előadás 2. része
- 16 **PAP LÁSZLÓNÉ KAZETTÁIBÓL**
Ünnepi istentisztelet Csobánkán 1998-ban
ÉS TÓVÁ LETT A DÉLIBÁB
Fónagy Miklós esperes igehirdetése
- 18 „Azért, ha valaki Krisztusban van...”
Osváth Dorottya beszámolója és biztonyságtétele
- 19 **Hozzám szól, rólam szól**
A Bibliaolvasó kör új évadjáról
- 20 **Hné Csuta Anna: Az Isten-keresésről**
- 21 **Kovács Gergő: A felnőtté válás útján**
Ifi tábor Kisirtápusztán
- 22 **Nemzetmegtartó keresztyénség**
Óné Herpai Dóra aug. 20-i ünnepi beszéde
- 24 **RÉGI HISTÓRIÁK**
Könczöl Dánielné: A paplak és az esperesi hivatal
- 25 A csobánkai konferencia-kp. új látványtervei
- 26 **Osváth Zolt: Isten kegyelmének látható jelei**
Egyházunk kulturális örökségéről és ennek védelméről
- 27 **Stift János: Állati küldetésben**
Napközi gyermektábor 2018
- 28 **IFISEKNEK**
Sebestényné Jáger Orsolya: „Talán őrzője vagyok én az én testvéremnek?”
- 30 **GYERMEKEKNEK**
Stift Ágnes: Édes kincsem...
Tanévnitő istentisztelet
- 31 **NAPLÓ**
Időközi választás
- 32 **ANNO**
A Baba-mama kör felhívása
VII. Papkerti koncert
ARS SACRA – Praetorius Kamarakórus

EGYEDÜL HIT ÁLTAL

„Egyedül hit által” – ez a reformáció fő ígéje. Ez lehet-e, s ennek kell-e lennie napjainkban is? Sőt, tovább megyek: nem veszedelmes, sőt csálóka ige ez? Nem lett ebből az összefoglaló tételből csatakiáltás? S nem váltotta-e ki a keresztyének lelkében azt a téves felfogást, hogy „csak” az „igaz hit” a fontos, az igaz élet már nem olyan lényeges. Ha valaki „hit” alatt azt érti, hogy az ember bizonyos tételeket igaznak fogad el, hogy azt, ami a Bibliában van, egyszerűen igaznak tartja – akkor tényleg nincs ennél végzetesebb tévedés a keresztyén világban. A hit ebben az esetben nem több valamilyen felfogásnál, elmélet, talán világnézet, egy a sok elmélet és világnézet közül. Csakhogy egy elmélet, vagy világnézet akár keresztyén, akár más, sohasem lehet a lényeg. Mit érdeklik Istent a mi elméleteink vagy nézeteink! Mit törődik Isten

azzal, hogy vajon „keresztyén világnézetük” van-e, vagy más! „Nézete” a nézőnek van, aki átsétál az életen, de nem annak, aki harcol az életben. Isten azonban éppen azt tiltja meg nekünk, hogy az élet vándorlegényei legyünk; azt akarja, hogy harcosok legyünk. Csak a küzdelemben értheti meg az ember, hogy mire gondoltak a reformátorok, az apostolok, amikor azt mondták: „hinni”. Mit „hiszel”, ez – ha jól megértetted – voltaképpen azt jelenti: kiben bizakodol és kinek fogadtál hűséget? Vagy olyasfélét jelent, mint amit gyermekkorunkban olyasformán kérdeztek meg tőlünk: kié vagy, te gyerek? Azt jelenti, hogy teljesen és tökéletesen Istenéi vagyunk, hogy én – mint ahogy azt a Heidelbergi Káté olyan szépen mondja – „mind testetül, mind lelketül, úgy életemben, mint halálomban nem a magamé, hanem az én hűséges Megváltómnak, a Jézus Krisztusnak

tulajdona vagyok... és Ő szív szerint hajlandóvá s késszé tesz arra, hogy ezentúl Ő néki éljek” – hinni ezt jelenti.

Azonban, amilyen helytelen az, ha a hitet egy nézettel, bizonyos tételek vagy „dogmák” pusztá helyesléssel tévesztik össze, épp olyan helytelen úgy vélekedni, hogy a hit csak olyan általános „Istenben bízás”, mint amivel elvégre kegyes pogányok is rendelkeztek. Miért volna szükségünk akkor a Bibliára, mire kellene nekünk Isten kijelentése Jézus Krisztusban, mire az Ő keresztje és feltámadása? Valójában mégiscsak azon fordul meg minden, hogy a valóságos igaz Istenben bizakodjunk, és nem valami, az istenségről alkotott ábrándképben; hogy annak az Istennek adjuk tulajdonul magunkat, aki Jézus Krisztusban és sehol másutt igaz, valóságos Istenünként jelentette ki magát. Ha az ember ezt a szót „hinni” komolyan veszi, úgy, ahogyan a Biblia érti, akkor valóban nem is hihet az ember már igazán más Istenben, mint éppen abban, aki Jézus Krisztusban mutatta meg magát nekünk és hívott el bennünket magához. Csak ott hisznek valóban, ahol tudják, hogy: „egyedül hit által”; erről pedig kegyes pogányok semmit sem tudnak. Erről – erről az „egyedül hit általról” – csak a Biblia beszél. Miért?

Régi és az új korok kegyes pogányai mind maguk akarnak Istenhez jutni, imádságaik, erényes életmódjuk, szigorú fegyelem vagy szent életük segítségével. Azt hiszik, hogy ha csak elég komolyan veszik e kegyes életmódot, akkor híek Istenhez és Isten melléjük fog állni. Minden kegyes pogányság – minden kegyes „keresztény pogányság” is – ilyen a „törvény betöltéséből való megigazulás”, ilyen bizakodás az ember cselekedeteiben. A Biblia ezzel szemben azt mondja nekünk: Te nem is lehetsz „elég kegyes”. Ha ezen az úton akarsz haladni, úgy a kettő közül csak egy marad a tiéd: vagy becsapod magadat s elfelejted, hogy bűnös ember vagy, s összetévesztet az Isten követelését a polgári becsületesség mértékeivel, és akkor meg vagy magaddal elégedve, vagy pedig komolyan veszed az Isten akaratát, és kétségbeesel, amennyiben bizony meglátod, hogy sohasem lehetsz „elég kegyes”. Azonban legtöbbször az következik be, hogy az ember a hamis önbizalom és a kétségbeesés között ingadozik ide és oda. Ilyen a pogányok kegyessége. A Biblia azonban azt mondja: nem te teszel eleget Istennek, hanem Isten maga tesz eleget magának és neked. Nem szabad arra építened, amit cselekszel, hanem egyedül csakis arra, amit Isten cselekszik. Sőt, még többet kell mondanunk: Te voltaképpen csak akkor tudod, hogy ez a szó: Isten, mit jelent, ha erőd csődöt mondott, és már egyedül csak Istenben reménykedhetsz. Aki még ezt az „egyedül” nem fedezte fel, az még nem fedezte fel az Isten. A pogány istenek nem az igaz Isten. Az igaz Isten az az Isten, Akit az ember talál meg, amikor már nem tud önmagán segíteni, és már csak Benne reménykedik. Már csak Istenben reménykedni, nem építeni többet saját erőnkre, képességünkre, tudásunkra: ezt jelenti az, hinni, azt jelenti, hogy a valóságos Isten tulajdonává leszünk.

Ez sokkal nehezebb, mint a kegyes pogányok minden bűnbánati lelkigyakorlata, imádsága és szent cselekménye. Mert semmi

sem esik nekünk olyan rosszul, mint az, hogy többé ne bízunk önmagunkban. És semmi sem esik annyira nehezünkre, mint az, hogy már csak Istenben bízhatunk. Sőt, ez nemcsak nehez, hanem – ami minket illet – lehetetlen is. Nem vagyunk képesek rá, hogy megtagadjuk önmagunkat és egyedül Istennek rendeljük alá magunkat. Ezt is csak Isten tudta számunkra megcselekedni: Ő megcselekedte – a Megváltó keresztjén. Ott mind a kettő megtörténik, ott összetörök és sírba hull büszkeségünk, s ott közelít hozzánk az Isten, az egyedüli segítség. Igazán hinni tehát annyi, mint találkozni a megfeszített Krisztussal, s az Ő keresztjében megismerni minden képességünk és cselekedetünk nyomoriságát és az Isten egyedül-cselekvésének kezdetét. Ahol nem ismerik a Krisztus keresztjét, ott még nem tudják, hogy mit jelent az, hogy egyedül Isten képes rá, és egyedül Isten cselekszi meg. Ezért azt sem tudják, hogy mit jelent: egyedül hit által.

„Egyedül hit által” azt jelenti tehát, hogy nem én, hanem egyedül Isten munkálja az én üdvösségemet, megmenekülésemet, a világ üdvét és megmenekülését. Egyedül Ő jó, egyedül Ő visz a célhoz. „Erőnk magában mit sem ér”, s még a legjobb élet cselekedetei is csak haszontalanok és hiábavalók. Ez azt jelenti, hogy egyedül csak Istenre kell építenünk és egészen Benne kell bízunk. De vajon nem restülnek el ettől az emberektől? Kérdezz meg egy Luthert, egy Zwinglit, egy Kálvint, vajon lustává tette-e őket ez a hit? És figyelj meg azoknak az életét, akik valóban megéreztek, hogy hogyan is állunk ezzel az „egyedül”-rel”, hogy vajon ez kö-zönyösökké tette-e őket?

Az Isten nagy titka az, hogy az emberek csak akkor lesznek valóban erősekké, ha erőtleneeknek tudják magukat, és mindent Isten cselekvésétől várnak. Az erősek, az igazán nagy „cselekvők” a keresztényiségben nem azok, akik nagyra tartják az emberi cselekvést, hanem azok, akik mindent Isten tetteire építenek. Mert az ő gyengeségükben Isten ereje hatalmas; és csak ahol az ember egészen gyengének tudja magát, ott, abban az emberben képes Isten hatalmasá lenni. Éppen az igazán jó történik meg „egyedül hit által”.

Részlet Brunner Emil: *A mi hitünk című könyvéből*

TÜRMEZEI ERZSÉBET

A WITTEBERGI OLTÁRKÉP ELŐTT

Turisták belépnek, kimennek... Századok belépnek, kimennek... Szép ősi templom, wittenbergi. Új meg új gyülekezet zengi dicséretét az Úristenek.

Messziről jött magyar zarándok, áhitattal én is megállok. Kőbe, színekbe dermedt zsoldárt, gót íveket és szárnyasoltárt csendesen, sorra megcsodálok.

Szószéken áll a reformátor, s valamit számonkér a mától Gyülekezete vele szemben szavát issza, figyelni csendben. Tartása, arca nyugodt, bátor.

Középen általszegezten Krisztus a megváltó keresztben. Luthernek Biblián a balja, és jobbkeze, kinyújtott karja Krisztusra mutat ihletten.

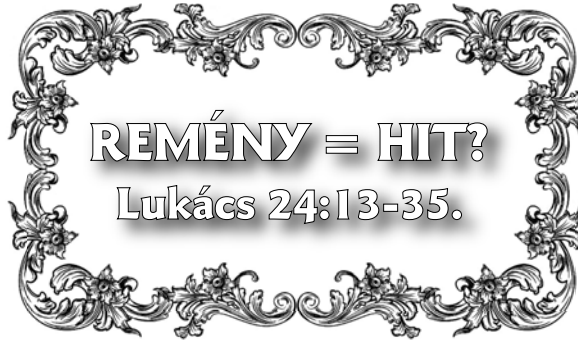
Fénylik, ragyog a szárnyasoltár. Ez vagy, Luther Márton! Ez voltál! Ha így festett le jóbarátod, így ismert, így hallott, így látott. Krisztust hirdetted. Róla szóltál.

Századok belépnek, kimennek. Múlt ad helyet ifjú jelennek. Forrongó újban, mindig másban, ezer meg ezer változásban te megmaradsz mindig ilyennek.

Századok belépnek, kimennek, te megmaradsz mindig ilyennek, ugyanannak és soha másnak, örök Krisztusra-mutatásnak. Hirdeted jövőnek, jelennek,

mának holnapnak... jöhet más kor... néha korszerítlennek látszol ezzel az örök mozdulattal. De minket más ma sem vigasztal. Te így vagy ma is – reformátor.

Úton járók vagyunk mindnyájan – járjuk az élet útját. Van, aki elégedetten, s van, aki csalódottan. Mert az ember mindig mást akar, nem azt, ami van, hanem annál többet, annál jobbat. Keresi a többlet forrását, hogy aztán meglegedetten dőlhesen hátra. Ez a pillanat azonban egy életen át késik. Olyan, mint az a bizonyos boldogság kék madara – elérhetetlen. Persze kérdés az, hogy milyen célokat tűz ki maga elé. Van, aki karriert akar építeni, sok pénzt, házat, autót akar – s ennek érdekében „szövetkeznek” akár az ördöggel is. Lehet, hogy nem tudatosan dönt így, de amikor valaki átgázol a másikon, a többen, eszközeiben tisztátalan, azaz nem válogat, az az ember a sötétség urá-

REMÉNY = HIT?
Lukács 24:13-35.

testvérem, amit mi remélünk, azt lényegében hisszük, hogy úgy és oly módon kell meglennie, ahogy elgondoltuk. De ez nem hit, hanem hiszékenység! Amikor az igazhallgató vagy olvasó ember „azt” reméli vagy hiszi, akkor tévúton jár. Maradjunk a hit szónál! A hit Isten ajándéka, s aki ebben a hitben él és jár, nem fog csatlakozni, mert reménysége az Úrban van. Érti az ige kijelentette dolgokat, s érti, hogy mit jelent, hogy Isten JÓ, KEGYELMES és maga a SZERETET. Valamint azt is tudja, hogy Isten az em-

bernek testet, de lelket is adott, és a testet vágyaival, érzelmei és kívánságai által arra készíti az ördög, hogy mindent szerezzen meg, amit csak lehet a kínálatból, s körömszakadtáig kapaszkodik a megragadott emberbe. S féltékenyen vigyáz arra, hogy az ember, ha ideig-óráig is, de elégedetté váljon: elértem, megszereztem, sikerült... – mondhassa. Mert ha csalódik, a lelkével kezd el foglalkozni, keresi az okot, hogy hol tévedt el, és akkor óhatatlan, hogy Jézushoz fog eljutni, s akkor ő vesztes lesz!

Amíg a teste, a testi kívánságok uralják az embert, s annak vágyai mozgatják, addig a vágyott cél valahogy mindig távolabb kerül. Ahogy a kamera optikája mindig becsap, mert közelebb hozza a távot, így tesz az ördög is. Nézzetek körül: sok a hajszolt férfi és nő, felbomlott család, s a világ úzított, békétlen. Mint megpiszkált hangyabolyból a hangyák, szerzeteslednek az emberek, s miközben a szebbet, a jobbat, a többet keresik, tönkretesznek maguk körül mindent, s persze önmagukat is.

Olvasva az emmausi tanítványok történetét, azt kell lássuk, hogy ők – bár ismerték Jézust, hallották tanítását, látták, hogy mit jelent az Ő jelenléte a körülötte lévők életében, mégis – a test dolga vezérelte őket. Megértették – ismerték az Írásokat –, hogy a próféták Róla szóltak, Ő az, Aki jött a nép megváltására, de mennyire félreértették! Akár csak egy mai ember! TE vagy ő, az a másik?

Aki hallja, hogy Isten JÓ. De, mert valami nem tetszik, mert nem jó a testének, nem felel meg az elvárásainak, azonnal csalódott lesz, és számára Isten nem jó!

Vagy hallja, hogy Isten KEGYELMES, de mert őt nem menekíti ki élete nehéz helyzeteiből (ráadásul olyanokból, melyekbe saját hibájából került), akkor rá nem figyel, őt nem hallgatta meg, s az Isten nem kegyelmes!

Vagy hallja, hogy az Isten SZERETET, s ő – bár végig küzdötte az életet – mégsem kapja meg a vágyott és megérdemelt ellenértéket, akkor megállapítja: nem igaz; az Isten nem egyenlő a szeretettel, kegyetlen!

„Pedig mi azt reméltük...” – hangzik, és a két tanítvány teljesen egyetért ebben. De

Mi pedig azt reméltük – hittük... Mit? Azt, hogy te vagy saját szerencséd kovácsa? Egyedül rajtad áll saját magad és a családod jövője? Hogy ha elég pénzed lesz, akkor mindened meglesz? Talán az is megfordult a fejedben, hogy Isten és a mennyet is megveszed? Adakozással, néha felhangzó imádsággal, időnkénti templomozással? Azt re-

méltük – hittük..., s a világ folyása más irányt vett, a pénz nem oldott meg semmit, mintha még szétesettebbé vált volna minden. Mintha még sötétebb, szegényebb lenne a világ.

De a jó, a kegyelmes és a bűnös embert szerető Isten ma is mellénk lép. Jézus Krisztus, Isten Egyszülött Fia, Akit Megváltóul küldött közénk, hozza a világosságot. Hozza a

tisztánlátás lehetőségét, és szól majd újra, szól és az ember lelke elkezd repesni..., eljut odáig, hogy – mint az emmausi tanítványok – felismeri: ki is az, Akire oda kell figyeljen. Felismeri, hogy az élete nyitott könyv előtte és megérti, hogy Ő az, Aki megszabadítja minden addigitól, ami fájt, ami nehéz volt, ami alatt reményvesztetté lett az élete. Ők látják, amint megtöri a kenyeret, s – bár nem olvastunk róla – megértik, hogy így kellett megtöretni az Ő testének is, hogy beteljesedjenek a próféciák, s Ő! Jézus emlékezteti őket, s ők boldogok, tovatűnt előbbi szomorúságuk, most már mindent értenek. Futnak vissza a többiekhez, el kell mondani, az örömet meg kell osztani! A testi fáradtság? A távolosság vissza? Semmi sem számít! A repeső lélek öröme szárnyakat ad. S aztán a közös öröm még inkább közösséggé formálja őket.

Testvérem, elfelé mégy Jeruzsálemtől? Csalódott vagy? Nem jöttek be számításaid? Van is párod, nincs is? Családod bár van, de... Beleszomorodtál az életbe? Beteg is vagy, korosodsz, félsz a holnapról? Jézus ott van a közeledben! Vedd elő a Bibliát, olvasd! Menj és hallgasd a hirdetett igét, ismerd fel Őt, és kérd: Szólj, Uram! S Ő, Aki ott ül az Atya jobbán, és esedezik érettünk, de Szentelke és igéje által itt van közöttünk, kész megajándékozni az igaz hittel, reménységgel, hogy engedni tudj Neki! Stess, el ne késs!

Pap Lászlóné lelkipásztor

**DEMÉNY PÉTER
A REFORMÁCIÓ NÉLKÜL**

Nem lenne dac, lázadás, fejfel-falnak, nem lenne útja semmi diadalnak, sem út, sem fény, sem dörgés, sem igazság.

Sápadt Istenarc ülne csak egy trónon, ahogy a púp ül minden suta gnómon, siratóasszonyok virrasztanák az élőt.

A nyugtalanság nem mozdulna szembe, a kétely nem zúdulna be az állott csendbe, eb ura eb, Ugocsa csak coronat.

Legyél sose, hogy ne nyugodj meg könnyen, hogy ne lehessen a restség előnyben, s mindig tudd, hogy a hit vad tépő viadal.

Te vagy a vad, és te vagy a vadász is, ne reménykedj, nincsen helyetted másik, s Isten sem kímél, csak a keblére ölel.

(A Reformáció 500.1 kortárs irodalmi pályázat lírai kategóriájának nyertes alkotása)

Szerte a világon az egész protestantizmus ünnepli a reformáció ünnepét. Az ige-hirdetések általában arról szoktak szólni, miért lett reformáció, mi volt az oka, mi volt az ajándéka a reformációnak. Most ezt az utat én is követhetném, de nem teszem. Nem teszem azért, mert meg vagyok győződve arról, hogy az egyház Ura az emlékezésen kívül az egyház mai állapotában tőlünk másféle ünneplést vár. A próféták tanítása szerint volt olyan ünneplés, amelyikben nem volt gyönyörűsége az Úrnak. Amikor az ige hirdetésre készültem, én is feltettem magamnak a kérdést, vajon gyönyörködne egy olyan ünneplésben az Úr, amelyikben mi ma csak a reformáció által megtalált igazságokban gyönyörködnénk. Azért teszem bele, hogy „csak”, mert azért is hálát kell adni. Az ajándékokat is meg kell köszönnünk ezen a napon, de a hálaadás és az emlékezés magában véve még nem elegendő. Tehát én

„Ha tudjátok ezeket, boldogok lesztek, ha cselekszitek ezeket.” (Jn 13,17)

MÁSODIK REFORMÁCIÓ SÁRKADI NAGY PÁL LELKIPÁSZTOR IGEHIRDETÉSE

tett és élet legyen belőle. Krisztus az igazság Királya, azért, mert kijelentette az Isten igazságát. Ő az igazság örök mércéje. Annak a mércéje, hogy mi az igaz és mi a hamis, és amit elmondott az Istenről, az emberről, a bűnről, az igazság marad mindörökké. De félreértenék Őt, ha csak az igazság tanítójának látnánk. Jézusnak van prófétai tiszte, és az egyház századokon keresztül Őbenne csak – hangsúlyozom, hogy „csak”, mert az is – egyedül az igazság tanítóját látta. Jézus szerint azonban az igazság nem csak ennyi. Ő számunkra nem csak hozta az igazságot, mint az életnek a normáját és szabályát, hanem

lenben később egy nagy félreecsúszás és kisiklás történt, hinni azt jelentette, hogy hiszem a hitvallást. Elfogadom a hitvallást. Jézus evangéliumából tan lett és dogma, és ma kezdjük felismerni, hogy istentiszteletünk lényege főleg tanítás, egy értelmi aktus, és az Ige hallgatóinak egyetlen feladata elfogadni és elhinni, amit az Ige mond. Elég ez?

Amikor sarkadi lelkész koromban konfirmációt tanítottam, és megkérdeztem az egyik kisleányt: Hogy leszel, kislányom, jó református? Így felelt: Ha megtanulom a kátét. Mennyi ember magatartását fejezte ki ez a gyermek! De Jézus nem ezt tanította, testvérek. Szerinte az igazságot nem csupán elhinni kell, hanem követni, és az igazságnak engedelmeskedni. „Aki az igazságból való, hallgat az én szóma” – ez nem azt jelenti, hogy elhiszi az igazságot, hanem engedelmeskedik az igazságnak. Mert az igazságot nem csupán elfogadni kell, hanem jární kell benne. Azok valók az igazságból, akik cselekszik az igazságot, mert igazság alatt Ő olyan valamit értett, ami történik, ami „esemény” az ember életében. Az igazság élet, ki-jelentés, döntés.

A keresztyénségben az igazságot valaki akkor találta meg, ha megtette. Egy kicsit szeretném megmagyarázni ezt a mondatot. Egykori teológiai tanárként is vallom és hiszem, hogy a keresztyén igazság megtalálása nem csak a fejnek az ügye. Sajnos a mi lelkész-képzésünk is elcsúszott ebbe a nagyon téves irányba, hogy az igazságot csak fejjel kell tanulni. Nem. Mondott Jézus egy nagyon kritikus és ítéletes igét: „Ha valaki cselekszi azokat, amiket én mondtam, megtudja róla, hogy én felülről jöttem.” Mi az igazság megismerésének az eszköze? Tenni az igazságot. Nem csupán fejjel ismerni és elfogadni. Ezért a döntés az igazság mellett vagy ellen, életre és halálra szóló döntés, de ezt is jelenti: akkor találom meg az igazságot, ha követem az

most e kérdés helyett, hogy miért lett reformáció, egy másik kérdésre szeretnék felelni az Ige alapján: Mi lett a reformációból? Az Ige világosságát egyházéletünk elesettségére szeretném irányítani, és egy nagyon kényes kérdésre felelni: Hogyan sáfárkodtunk a reformáció ajándékaival?

Az első, amiről szólni kell: a reformáció központba állította Isten kijelentését, és ez számunkra nagy áldás és nagy ajándék volt. Az embernek Istenről való gondolatai lehetnek tévesek – és legtöbbször azok –, és így nem képezhetik normáját, zsinórmértékét a mi életünknek. Nem az embernek kell megmondani, hogy ki az Isten, hanem Isten az Ő Igejében jelenti ki, hogy ki Ő. Így vezette vissza a reformáció az egyházat a forráshoz. A reformáció Isten kijelentett igazságát állította központba, és annak idején ez valóban igen nagy ajándék volt. Képzeljétek csak el, hogy lefordították magyar nyelvre a Bibliát, és a gyülekezetekben az Isten magyar nyelven szólt meg! Képzeljétek el azt, hogy a zsolnárok alapján Szenczi Molnár Alberték megszerkesztették a zsolnárokat, és ezek a zsolnárok annyi időn keresztül az Ige mellett megtartói voltak a mi gyülekezeteinknek.

De a reformáció népének elesése már a 17. században megkezdődött. Miben állt ez az elesés? Az Ige alapján ezt merném mondani: az igazság elszakadt az élettől. Meglepet bennünket, hogy az elszakadás lehetőségéről maga Jézus is tudott, mert a János evangéliumában beszél róla, hogy az igazság elszakadhat az élettől, az igazság az étellel szemben önállósítja magát. Halljuk csak az igét még egyszer: tudjátok, de boldogok lesztek, ha cselekszitek. Mert Krisztus igazsága nem önmagáért való igazság, hanem azért, hogy

megélte előttünk az igazságot. Éppen ezért Jézus Krisztus számunkra nem csak megváltó, hanem ugyanakkor mintakép is. Az az igazság, amit Ő hozott, nem elmélet, hanem az életet szolgáló igazság.

Ő nem csak tanította, hanem megélte az igazságot. Rajta látható volt az igazság. Benne az igazság testet öltött, azért lett olyan erős és rendíthetetlen. Mert az igazságot könnyű legyőzni, ha csak szó, de ha testet ölt egy emberben, akkor legyőzhetetlen még akkor is, ha eltiporják és elpusztítják azt, aki képviseli. Pilátus igazsága külső és mulandó, Jézus igazsága belső és örökkévaló. Krisztus megfeszítve lett győztes, nem a dicsőség trónján, hanem megszégyenítve, szenvedve és vérezve. S mi történt az egyházzal a történelem folyamán? Az igazságból tanteltet, dogmát csinált, és azt hitte, hogy a dogma elhívése elegendő, és református az az ember, aki a református egyház tanítását elhiszi és elfogadja. És egy szép napon az egyház elkezdte tanítani ezt az igazságot, a hitből elmélet lett, a fejnek az ügye csupán, és egy szép napon az élet vize az egyházban elkezdett apadni, az igazság elszakadt az élettől, és csupán önmagát szolgálta. Megváltozott a hit fogalma. Amikor a reformáció megkezdődött, akkor még a hit, a Luther Márton hite, a Kálvin János hite és a következő gyülekezetek hite egy ideig az élő Krisztussal való élő kapcsolatot jelentette. Tehát hisz az, akinek élő kapcsolata van a mi Urunkkal. El-

igazságot. Félreértette Jézust az, aki Jézust csupán az igazság tanítójának fogadta el.

Krisztus nem elméletekkel dolgozott, hanem tényekkel. Nem régen olvastam valahol, hogy egyetlen teológia van: a gyakorlat teológiája. Nem kell olyat tanítani, amiből nem lesz élet. Csak a gyakorlatnak van elmélete. Ó, mennyi elméletet kiagtaltunk a századok folyamán, aminek az élethez és a gyakorlathoz semmi köze nincs! Krisztus nem elméletekkel dolgozott, hanem tényekkel, nem elképzelésekkel, véleményekkel, hanem csalhatatlan igazságokkal. A református egyháznak és a reformációnak végzetes mulasztása az lett, amikor az elfogadott igazságot Krisztus követése helyére tette. Ez lett a reformáció kislklása és egyben az egyház életkérdése. Megkérdezlek titeket most, reformáció ünnepén: A megértett igazságot el lehet választani a megtett igazságtól? Isten óvjon attól, hogy ezen a ponton ezen az ünnepen csak a megértett igazságot ünnepeljük.

Testvérek, lehet ezt is. Meg vagyok győződve arról, ha most lemérnénk, hogy milyen igehirdetések hangzanak a magyarországi református templomokban, az igehirdetések igen-igen nagy többsége erről szól: ünnepejük a megértett igazságot! Ez is nagy dolog, mert az Istent jól kell érteni, hogy tudjam szolgálni. Azt mondja Pál apostol a Római levélben, hogy „a hit hallásból vagyon”, de a keresztyén élet tett, és nem tett nélküli gondolat. Ezért kapcsolja össze Jézus Isten országának keresését az Ő igazságának keresésével. Testvérek, ezt az igét is félreértette a református egyház: „Keressétek először Isten az országát s az Ő igazságát”. Kétféle szó fejezi ki a görög nyelvben az igazságot, és érdekes, hogy itt a *dikaiosune* és nem az *alétheia* szó található. Az *alétheia* jelenti az igazságot mint normát, a *dikaiosune* szónak pedig sok jelentése között őszintén hiszem, hogy ez a jelentése: a megélt igazságok. Krisztus igazsága tehát nemcsak a fejnek az ügye, hanem a szív és az engedelmes életé. Isten megítélte azt az ismeretet, amelyből nem lesz élet, nem lesz szeretet és nem lesz bűnbánat. Hát megáldhat az Isten egy olyan embert, aki a világosságban ül, és nem jár a világosságban? Ad örömet azoknak, akik ismerik, de nem teszik az Ő akaratát?

És most jövünk egy talán nagy kemény és ítéletes kijelentéshez. Jézus nem mondja boldogoknak azokat, akik az igazságban gyönyörködnek. Nem mondja boldogoknak azokat, akik az igazságot értik, akik az igazságról való tanítást szeretik hallgatni. Az igében boldognak azokat mondja, akik az Ő igazságát cselekszik. Ez az egyik oka annak, hogy az istentiszteletünk fáradtá lett, annyi helyen unottá lett, annak, hogy a templomok kezdenek üresedni, és eltűntek az örvendező, boldog gyülekezetek. Nem azért nincsenek ilyenek, mert a templomból iskola lett, melyben hallgatják a hívek állandóan a kijelentett igazságot, de nem lesznek boldogok, mert

nem csinálják? A keresztyénség akkor kezd szép lenni (jaj, de szép lenne!), ha csinálják. Testvérek, lehet egy szép előadást tartani a szeretetről, de a szeretetről való előadás még nem boldogít. Boldoggá az tesz, ha elkezdek szeretni. Lehet tartani egy nagyon szép elő-

adást az igazságról, de ez még nem tesz boldoggá. Esetleg ad egyfajta értelmi gyönyörűséget, de boldoggá a megtett igazság tesz.

Tehát még egyszer összefoglalva: Krisztus igazsága nem elméleti igazság, hanem megváltó igazság. A csak igehallgatót – amint az imént mondtam – nem nevezi boldognak. Nem azért van Krisztus éppen egy kicsit távol, mert elmélet lett? Az Ő igazsága megváltó igazság. Megtisztító igazság. Sokszor úgy gondolom, amikor mi az igazságot tantételekben megformulázzuk, mint amikor odateszek egy kenyeret az asztal közepére. Testvérek, azt a kenyeret én nézhetem időtlen időig, de éhes leszek, ha nem eszek belőle. Vajon az igazság

nem lett egy szemléleti tárgy, mint a kenyér az asztalon? Igen, az igazságot meg kell enni, mint a kenyeret, hogy húsunkká és vérünkkel váljon, és akkor fog táplálni.

Küngnek, ennek a híres katolikus teológusnak van egy könyve, a *Christ sein*. Világhírű könyv lett belőle, melyben a különböző

keresztyén vallásokat elemzi. Elmondja krízist a katolikus, az ortodox egyháznak, de nagyon érdekes, mit mond a protestantizmusról: felbomlási stádiumban van. Az egyház krízisben van. Soha nem kritizálták az egyházat annyian, mint máma. Én már megélttem egy pár évtizedet, de ennyi kritikával még sose illették, mint máma, de nem csak azok illetik kritikával, akik az egyházon kívül vannak, hanem azok is, akik belül vannak. Kritikával illetik szóban, írásban, vitairatokban, kritizálják gondolddal, sokszor aggodalommal, vagy lángoló haraggal, kritizálják az egyház nyomorúságát és elesettségét, és ebben a kritikában az a fájdalom, hogy annyiszor az egyház iránti nagy-nagy szeretetből történik. Jeremiás is azért gyakorolt kritikát – és majdnem belepusztult – a nép felett, mert halálosan szerette a népet.

Krízisben van a reformáció. Testvérek, a protestáns templomokban az igehallgatók száma aggodalomra okot adó módon csökken. Nyugaton és keleten. Van olyan ötezer lelkes gyülekezet a Nagy-Alföldön, ahol az ötezerből húszan járnak templomba, mind a húsz 70 éven felül van. Valami olyan fáradtság, ernyedtség és unottság vett erőt az igehallgatókban, ami gondolkodóba ejt bennünket. Valójában az egyház kerete recseg-ropog a történelem ítélete alatt. Nem lett a kegyelemből a lustaság párnája? Testvérek, nagyon szép az, hogy „kegyelemből hit által”. Minden kegyelem. De aki ezt a tantételt elfogadja úgy, hogy semmit nem csinál, hanem mindent a Jóistennel akar megtétni, az visszaél a kegyelemmel.

22 éves koromban Ravasz László püspök kített Kölkedre, ahol a főnököm lett egy 75 éves agglegény. Különös ember volt. Amikor mint fiatal ember nagy szorgalommal készültem az igehirdetésekre, egyszer bejött hétfőn, és azt kérdezte tőlem: Mit csinálsz, öcsém? Imre bátyám, készülök vasárnapra. Fiam, ne gyötörd magad ennyire, hiszen a mi Urunk a Golgotán mindent elvégzett, és a bűneinkért eleget tett. Mondom: Igen, Imre bátyám, de a lustaságunkért nem.

Jaj lesz, ha a kegyelemből a lustaság párnája lesz. A kegyelem megigazította a világot, ezért éljen a keresztyén ember úgy, mint a világ? Testvérek, nem annyiszor hirdette az egyház a bűnbocsánatot bűnbánat nélkül? A kegyelmet hirdette Krisztus követése nélkül, kereszt nélkül, Szentlélek nélkül, Jézus nélkül. A drága kegyelem olcsó kegyelem lett. Nem? Testvérek, nem akarok jeremiádotokat zengeni itt. Nem lett az a szakramentumokban? Nem lett az a keresztségben? Nem lett az a konfirmációban? Nem lett nagyon olcsó? És éppen azért elvesztették értéküket a reformációban megtalált igazságok. És most egy félelmetes igazságot mondom ki, de hiszem, hogy az Úr igazságát mondom: Az olcsó kegyelembe belepusztul az egyház! Testvérek, az egyházat csak a drága kegyelem tartja meg. Ha egy egyház a kegyelmet ilyen olcsónak veszi, mint ahogy veszi, annak az egyháznak

nem ígér holnapot az egyház Ura. A szervezett egyház nem azért törik össze, mert a kegyelem benne olcsóvá lett? Igen, olcsóvá. Hát a kegyelemmel nem csak a bűnt fedeztük el, és nem szolgált a bűntől való szabadulásra? Valom és hiszem, hogy nincs ördögibb meggyalázása a kegyelemnek, mint a kegyelem alapján nyugodtan vétkezni. És a kegyelem ellen való vétkezés sokkal ártalmasabb, mint a jócselekedeteknek bármilyen túlhangsúlyozása. Vallom és hiszem, hogy az olcsó kegyelem a Krisztushoz vezető ajtót nem nyitotta ki, hanem bezárta.

Volt egy öreg harangozóm Sarkadon, gulyás volt valamikor a Hortobágyon, s amikor perkészett az eső – így mondják Békésben –, az öreg – még mindig előttem van ősz fejével – kinyitotta a lelkeszi hivatal ajtaját: Tiszteletes úr, kevesen leszünk. A reformáció népe egy pár szem esőt már nem vállal az Igéért. Valamikor három pár ökröt adtak egy Bibliáért, s amikor a protestánsok még csak az artikuláris helyeken gyakorolhatták szabadon vallásukat, negyven kilométert is mentek szánkón az istentiszteletért. Hol állunk már ettől! Vigyázzon az egyház, mert ha az olcsó kegyelem birtokában magát erősnak hiszi, a valóságban az erejét elveszti.

Mi a megoldás? Testvérek, a népegyház darabokra hullott szét, és darabokra fog szét-hullani, és a jövőben az Isten népe szórványokban, diaszpórákban fog élni. A tömbgyülekezetek fokozatosan meg fognak szűnni. De nem a létszámcsökkenés miatt. Nem baj, ha kevesen leszünk. Jézus soha sem ígért sokaságokat. Sőt, az Ő népét így vigasztalta: „*Ne félj, te kicsiny nyáj; mert tetszett a ti Atyátoknak, hogy néktek adja az országot.*” A probléma nem a létszámcsökkenés, hanem az, hogy a maradék beáll-e az Úr követésébe. Csak elhiszi az igazságot, vagy éli és szolgálja az igazságot? Igen, az ítélet lényege, hogy nem az egyház változtatta meg a világot, hanem a világ az egyházat.

Befejezem. Talán egy kicsit kemény volt a tanítás. Javatokra akartam elmondani. De ez az emberi oldal. Ha az egyház csak emberi társulás lenne, akkor valóban nagyon sok aggodalomra lenne ok, de miután a mi hitvallásos iratunk szerint az egyház nem emberi társulás, hanem Igéje és Szentelke által maga a mi Urunk Jézus Krisztus gyűjti össze, ezért lehet az Egyháznak holnapja. De vigyázzunk, az Egyháznak lesz holnapja! Az más kérdés, hogy az egyház milyen lesz, kik lesznek a tagjai. Jézus a Hegyi Beszédben azt mondta a tanítványainak: „*Ti vagytok a földnek sói; ha pedig a só megizetlenül, ... nem jó azután semmire, csak hogy kidobják és eltapossák az emberek.*” Jézus nem feltétel nélkül ragaszkodik hozzánk. Mi lett a kisázsiai hét gyülekezettel, amelyekről a Jelenések könyvében szó van? Laodícea – hol van? Vajon nem adhat fel hűtlenségünkért minket a mi Urunk? Igaz, van olyan igé is: „*Ha mi hűtelenkedünk, ő hű marad: ő magát meg nem tagadhatja.*”

Ezért van szükségünk máma egy új reformációra. Az első reformáció feladata volt az igazság megismerése. A második az igazság

„*Elnézve némely keresztyént, az ember azt gondolná, hogy mézes-csuprok szeretnének lenni a világ számára. A szerető Istenről beszélve, mindent túlságosan leegyszerűsítve cukrozzák és édesítik az élet keserűségét... Azonban Jézus nem azt mondta, hogy „Ti vagytok a föld méze”. Ő azt mondta: „Ti vagytok a föld sója”. A só mar, és az Isten ítéletéről és kegyelméről szóló elvülhetetlen üzenetnek mindig is maró hatása volt.*”

Helmut Thielicke

megtétele és követése. Ahogy az ige mondja: „*Ha tudjátok ezeket, boldogok lesztek, ha cselekszitek ezeket.*” Mert az Isten gyülekezete kijelentés. A Második Korinthusi levélben ezt írja Pál: Krisztus levele vagytok. Különös hasonlat, hogy valaki a gyülekezetet levélhez hasonlítja, olyan levélhez, amelyet az Isten küld a világ fele, és azt mondja erről a levélről, hogy ezt ismeri és olvassa minden ember. Itt van a kijelentés, az Isten Igéje. Legyen áldott az első reformáció, hogy az Igét a központba tette! De következik a második reformáció, az új reformáció, hogy az élő gyülekezet legyen kijelentés. Mert két kijelentés van: a Szentírás és az élő gyülekezet, vagy a keresztyén ember. Adja a kegyelmes Isten, hogy a második reformációt, az új reformációt is tudjuk egykor majd ünnepelni! Amikor a hallott Igének meglesznek a gyümölcsei. Amikor a hallott Ige megtett Ige lesz, és a szokványos, megfáradt, annyiszor megunt keresztyénség helyébe odalép a Krisztus-követő keresztyénség.

Drága kegyelem, vagy olcsó kegyelem? A te számodra drága, vagy olcsó? A legdrágább az Istennek nagyon sokba került! Ne tedd ol-

csóvá! Mert a kegyelemnek nincsen feltétele – tanították Lutherék –, a kegyelmet nem lehet kiérdemelni, de van következménye. Zinzendorf írta szobájában egy Krisztus-kép alá: Te ezt tetted érettem, én meg mit teszek éretted? – ez a konzekvencia.

Drága kegyelem, vagy olcsó kegyelem? Legyen nektek a kegyelem drága kegyelem, az életet szolgáló, meggazdagító kegyelem!

Ámen.

(Az ige hirdetés elhangzott 1984. október 31-én, Reformáció ünnepnapján a pasaréti református templomban)

SEBESZTÉNY-JÁGER ORSOLYA SOLI DEO GLORIA

Vannak, akik mindig gyűjtögetnek: limlomot, pénzt, vagy hímevet, megfeszülve keresik a percben, mi e titkos kis szemétdombra mehet,

s kiégnek majd, mint poros szobában öreg villanykörte leng a falon, s mit kincsek hittek, elporlad végül, por és hamu lesz, kopár kőhalom.

Szemük szótlan, hontalan bogarát bárcsak megtöltené magával az Élet, bárcsak kitárt termékké nyílnának, hová a kegyelem fénye betérhet,

s adnának magukból önfeledten, mindent mit kaptak, mert ki nekik adta Lényé igazát, hogy abból merítsenek, nem szánta pénzre, kincstre vagy aranyra,

csak hogy szeretni megtanuljunk, míg tart e földi hullámverés. Szeretni, adni megtanuljunk. Soli Deo gloria. Ennyi az egész.

ISTEN, TE NAGY

Isten, Te nagy.
Csupa fény, és felhő, és jegenyék álma vagy.
Tőled ébrednek a kertek,
Láthatatlan karod soha nem fárad,
s a lombok közötti ágon
áldott lélegzeted árad
Szirom és csíra vagy.
Belőled merít minden reggel
szélfúttá sziklák alatt a tenger.
Isten, Te nagy.

A DARVAK

...és elszálltak fölöttünk a darvak is, messzi titkokat tudó szemekkel, szálltak szabadon a szürke égen át, egy szélfúttá novemberi reggel.

S míg szárnyaltak suhanva a horizonton át, mint akik csalhatatlan érzik: lehet, s vitte az égbolt szárnyaik vonalát – én sóvárogva vágytam iránytűjüket.

A Korinthusiakhoz írott első levél sokszor szól az egyháznak a világban való helyzetéről és feladatáról. Ha egy képpel szeretnénk szemléltetni Pál apostol tanítását, azt mondhatjuk, hogy az egyház a világban olyan, mint egy hajó a tengeren. A hajó benne van a vízben, de az nem lenne jó, ha a víz benne lenne a hajóban. Az egyház benne él a világban, és ezt Jézus is így akarta. Így olvassuk a főpapi imában: „*Nem azt kérem (Atyám), hogy vedd ki őket e világból, hanem hogy őrizd meg őket a gonosztól. Nem e világból valók, amint hogy én sem e világból vagyok.*” (Ján. 17:15-16.) Ebben a világban, de nem e világból. Az övéi már fölülről születtek. Az övéi már a Krisztusban vannak. A világ még a bűnben leledzik, mégis együtt kell vele élni. Hogyan? Úgy, hogy az egyház benne marad a világban, de a világ ne hasson és ne bomlasszon az egyházban.

Mit jelent ez? Nagyon jó kép ez a hajókép. Azt jelenti, hogy Isten belehelyezte az övét a tőle elszakadt bűnös világba, mintegy hajót a tengerre. Ez a hajó mentőhajó. Bárki fölkapaszkodhat rá. Azért járja az óceánokat, hogy a fuldoklók menedéket találjanak. Feltétel nélkül mindenki jöhet, de ha már följött a hajóra, ott a kapitány akarata érvényesül. Ott engedelmeskedni kell neki. És ha valaki följön a hajóra, és belülről léket kezd vágni a hajón, azt először figyelmeztetik, és ha nem hagyja abba, kidobják.

Az egyház feladata a mentés. A halálaitétek, a fuldoklók mentése. Kifelé a feltétel nélküli szeretet jelenzi, de bent a hajóban a feltétel nélküli engedelmisség az egyház Urának, a hajó kapitányának, az utánunk jött Jézus Krisztusnak. A Korinthusiakhoz írott első levél szinte mindegyik fejezetében ez az intés és tanítás szólal meg valamilyen formában.

Ennek a hajónak a vízben kell járnia, mert az emberekért van. Nem viszik el múzeumba. Ott nem dobálnák meg viharok, nem fenyegetné semmiféle veszedelem, de nem ez a feladata. A feladata az, hogy benne maradjon a világban, hogy mindenkinek lehetősége legyen idemenekülni. S aki hisz a Krisztusban, az fölszállt a hajóra, az betagoódik a Krisztus-testbe, a szentek közösségébe – az megmenekült. „*Aki az én beszédemet hallja – mondja Jézus – és hisz abban, aki engem elküldött, örök élete van, és nem megy a kárhozatra, hanem átment a halálból az életre.*” Az ilyen embernek már nem lesz ítélete. Most a szó jó értelmében mondom: megússza az ítéletet. Ezen a hajón nem neki kell már valahogy a felszínen tartania magát, aztán ha elfogy az ereje, alámerül, és vége; ezen a hajón biztonságban van. De ha oda fölszállt, ott más törvények uralkodnak. Miért? Mert az a hajó annak az országnak a felségterülete, ahonnan küldték. Az a hajó a mennyországhoz tartozik, és ott új törvények vannak, újfajta védelem is. Más uralkodó akarat érvényesül – és ez a Krisztus.

Ezért nem lehet a gyülekezetben paráználkodni. Vagy ha valaki mégis házasságot tör, és nem bánja meg, akkor kiteszik onnan a szűrét. Mert a víz nem jöhet be a hajóba. A

hajó a vízben van, hogy mentse a többieket, de a világ nem uralkodhat az egyházban. És itt nagyon éles az a Pál apostol, aki ugyanabban a levélben mondja, hogy én a zsidónak zsidóvá lettem, a görögnek göröggé, mindenkinek mindenné, hogy mindenképpen megmentsék némelyeket. Aki mindenre kész azért, hogy csak egy is megmeneküljön. De ha valaki belépett az Isten országába, ott annak az országnak a királya parancsol, és ott már nem lehet belülről bomlasztani és rombolni, vagy pedig annak megvannak a következményei.

Sokféle oldalról támadják a Bibliának ezt a tanítását. Most csak egy nagyon gyakori ellenvetést hadd mondjak. Ebben a pszichológizáló korban, amiben mi élünk, sokan szokták ezt a vádat említeni, hogy nem jó ez a felállítás, hogy aki a hajón van, az magát megmentetne tekinteti, és mindenkire úgy néz, aki azon kívül van, mint megmentendőre, és ezzel

a fölénnyel és göggel közeledik. Miért kellene fölénnyel és göggel közeledjek? Ha azzal közeledik, az elég baj! Akkor megkapja Pál apostoltól a beosztását, és megkapja a hajó Urától, Jézustól az intést. Ne közeledjen göggel és fölénnyel! Jézus se úgy közeledett. Jézus beszélt házasságtörő asszonnyal – tisztelettel és szeretettel. Beszélt egy csalo pénzeszákkal, Zákeussal – tisztelettel és szeretettel. És ezzel a szeretettel beszélt még ott a kereszten is a haldokló latorral. Így közeledjen minden Krisztus-tanítvány a többiekhez! De nem azzal szereti a másikat, ha ködösíteni kezd, és nem teszi nyilvánvalóvá, hogy aki az óceánban van, az fuldoklik, és előbb-utóbb megfullad, de itt a hajó, meg lehet menekülni. Ne bántsuk meg őt azzal, hogy ki akarjuk onnan húzni! A keskeny út, a mentő szeretetnek a keskeny útja a kettő között vezet. Ne legyen fölényes az ember, de ugyanakkor ne hagyja a másikat megfulladni, hanem legalább mondja meg neki a szabadulás lehetőségét.

Nos, ezen a hajón, az egyházban, a gyülekezetben, a Krisztus-testben Krisztus áll a középpontban. Ezért nem lehet itt olyasmiket csinálni, amit a korinthusiak kezdtek el csinálni. Nem lehet pártoskodni, mert senkinek

sincs igaza. Egyedül Krisztusnak van igaza. Mindig! Nem helyezheti önmagát senki a középpontba, mert Krisztus áll a középpontban. És aki neki engedelmes, az szépen félreáll, és fölismeri a maga helyét. Azt a helyet, amit senki más nem tölthet be rajta kívül, ami nagyon szép és fontos hely. És elkezd végezni a maga feladatait az Istentől kapott kegyelmi ajándékokkal. De nem lehet egy bizonyos kegyelmi ajándékot a középpontba állítani, mint például a korinthusiak a nyelveken szólást, ami – azt mondja Pál – egy a sok között. A házasságtörést is annak nevezik, ami, és nem ügyességek, a tolvajt pedig rablónak nevezik. Nem lehet itt akármit csinálni, meg kell tanulni az engedelmeskedést.

Hallottam valamikor egy mondatot, valaki azt mondta: evangelizálni azt jelenti, hogy az egyik koldus megmutatja a másiknak, hol lehet kenyeret kapni. Azért tetszett meg ez a mondas, mert az egészséges lelkület szólal meg benne. Én is koldus vagyok, de én már naponta jóllakom, mert tudom, hogy hol lehet kenyeret kapni. Én már a Krisztusé vagyok. És nem ezzel a göggel, hanem ezzel a szeretettel mondom neked, aki itt éhez mellettem, hogy én nem tudok neked adni, gyere, megmondom, hogy hol lehet kenyeret kapni. Te is fogsz kapni. Ez az egyház feladata.

Pálból ez a lelkület áradt. Idéztem a szavait előbb, hogy „*Mindenkinek mindenné lettem, hogy mindenképpen megnyerjek némelyeket.*” Tudom, hogy csak némelyeket lehet, de akkor is mindent megteszek. És ezt nem gögös fölénnyel, hanem úgy, mint akit „*a Krisztusnak szerelme szorongat.*”

Nos, itt élünk mi is egy vaskosan pogány világban, és emiatt nem háborognunk és ítélkezünk kell, hanem a mentő szeretettel mutatni a megmenekülés egyetlen módját. Fölmutatni azt a Krisztust, aki Istentől adatott nekünk bölcsességgül, igazságul, szentséggül és váltságul, és hívogatni hozzá minél többeket. Ugyanakkor vigyázni arra, hogy a mi életünk hajójába se törjön be a világ. Nem akkor leszünk jó misszionáriusok, hogy ha mi is együtt könyökölünk a kocsmában az italozókkal, hanem akkor, hogy ha a Krisztus szeretetével tudjuk az evangéliumot nekik is mondani, ha minket küld Jézus öhozzájuk. Nekünk nem asszimilálódnunk kell, éppen hogy meg kell őrizni a hajónak a maga sajátosságát, és úgy járnai az óceánok, hogy minél többeket Jézushoz hívhasson.

(Részlet Cseri Kálmán református lelkipásztor 1993. november 11-én a pasaréti református gyülekezetben tartott evangelizációjából.) ■

Az esperesválasztási időszakban a másik jelölt őt ajánlotta a saját bemutatkozásában. Ígéretes kezdet ez, ha valakit fontos tisztségre jelölnek. Ám büszkeségnek, önteltségnek nyomát sem láttuk rajta. Mint mondta, inkább másokat szolgál vezetőként, minthogy méltatlanná váljon Krisztus követésére.

Amikor megérkeztünk a pomázi parókiaudvarhoz, könnyedséget, nyitottságot és közvetlenséget tapasztaltunk. A kapuban kedves, barátságos lelkész fogadott bennünket. Mint mondta, sohasem kérte a gyülekezetétől, hogy esperesnek szólítsák, és máshol sem akar ezzel a tisztséggel kérkedni. Ő Nyilas Zoltán, az Északpesti Református Egyházmegye esperese, három gyermek édesapja, a Pomáz-Csobánkai Református Társegyházközség lelkésze. További titulusai még jobban elgondolkoztattak azon, vajon hogyan lehet vezetni egyszerre egyházmegyét, gyülekezetet és családot, valamint különféle bizottságokban is helyállni. Lehet-e, el kell-e választani ezeket egymástól.

Sorrendek

„Egy lelkészi továbbképzésen megkérdezték tőlem, hogyan tudnám szétválasztani a megyei és a gyülekezeti vezetést és létrehozni olyan független szolgálati területet, ami a közegyházban működik – ezt a bontást nem tudnám megtenni. A sorrendek ugyanakkor megvannak, a motivációm és az elhívásom lényege mindenekelőtt a gyülekezeti lelkészség. Második helyre a családom vezetését tenném – és itt rögtön bajban is vagyok, hiszen mindig is nehéz a lelkészséget és a családot jól összehangolni. Ezzel együtt azt is látom, hogy amilyen szolgálatot eddig elvégeztem, arra mindre kaptam valamilyen formában elhívást.”

A harmadik helyen tehát az esperesi szolgálat áll Nyilas Zoltán életében, és ezt – mint kiderült – nem lehet elválasztani a lelkészségtől. Közös az elhívás, de a felelősség már nem ugyanakkora. „Ennek az elhívásnak van egy belső és egy külső része, ezeket a beiktatás rögzíti. Néhány évvel ezelőtt lelkésztársaimmal együtt vitattuk meg, hogyan folytatódjon az egyházmegye sorsa, és arra bátorítottak, hogy vállaljak először főjegyzői, majd esperesi szolgálatot – ez volt a külső elhívás.

Amikor főjegyző lettem, igyekeztem tisztázni mindenkivel, hogy kaptam egy ilyen hívást, és a gyülekezetem presbitériuma egyhangúlag támogatta ebben. Hogy ez mivel jár majd, azt azonban senki sem tudta. A lelkészség alapvetően egyszemélyes felelősséget jelent. Esperesként azonban meg kellett tanulnom, hogy mással dolgozom együtt és a gyülekezetemnek is meg kellett szoknia, hogy most már többféle hang érkezik akár a szószékről is. Ezt nem élte meg könnyen a pomázi közösség, számukra is tanulás ez az időszak.”

PORTRÉ

INKÁBB A SZOLGÁTOK LESZEK A PAROKIA.HU RIPORTJA NYILAS ZOLTÁN ESPERES ÚRRÓL

„Ne igazodjatok a világhoz”

Ritkán fordul elő, hogy egy jelölt bemutatkozásában a másik jelöltet nevezi meg alkalmasként – márpedig ez történt Nyilas Zoltán megválasztásakor, hiszen a másik esperesjelölt a saját bemutatkozásában a pomázi lelkészt ajánlotta. Minden vezető életében eljöhethetnek azonban mélypontok, amelyek

megkérdőjelezhetik az elhívást. „Egy alkalommal arra jutottam, hogy az esperesi feladatot képtelen vagyok ellátni – más mögé szívesen beállok, de én nem vagyok alkalmas. Ekkor kaptam Istentől egy konkrét ígét a római levélből: „Ne igazodjatok a világhoz, hanem szánjátok oda a ti életeketek okos istentiszteletként.” Ez lett az esperesi szolgálatom egyik fontos ígéje, ami megerősítette a belső elhívást.”

Egy ilyen beszélgetés során nem lehet megkerülni a kérdést, hogy mit is jelent a jó vezető, hogyan lehet jól vezetni az egyházban.

Nyilas Zoltán szerint a vezetésnek mindenekelőtt elhíváson kell alapulnia, és a vezetőnek nyitottnak kell lenni arra, hogy képezze magát. „Több lelkészi továbbképzésen is részt vettem, nem azért, hogy esperes legyek, hanem hogy az emberekkel való foglalkozást, a konfliktuskezelést vagy akár a kapcsolattépet jobban megismerhessem” – tette hozzá az esperes.

Elmondható, hogy ritkán adunk visszajelzéseket a vezetőinknek, inkább elvárásokat támasztunk velük szemben – pedig nekik is szükségük van a tükrökre. „Ez nehéz kérdés. Azt látom, hogy amin munkálkodnunk kell, az a belső hálózat kiépítése. Nehéz azt mondania egy lelkésznek, hogy esperes úr, ezt elszúrtad. Nyilván könnyebb pozitív visszajelzést adni, de örülök annak, hogy lelkésztársaim nyíltak, ha kell, korrigálnak. Az egyházmegyei gondnok nagy példaképem a vezetés terén. Ő nagyon jó vezető, a hétköznapi életben sokat tanulok tőle – csak ámulok néha, hogy egy polgármesterrel hogyan is kell beszélni, ebben ő profi. Társam továbbá a döntések előkészítésében is, és ő rendszeresen ad visszajelzéseket.”

Sokszínű, befogadó, növekvő

Az Északpesti Egyházmegye nagyon számít egyházunkban, és a sok gyülekezet népes közösséget – embereket, sorsokat, lelkészeket – jelent, ilyenkor valóban nagy szükség van a vezetői képességekre. „Az egyházmegyénk mindenekelőtt sokszínű, befogadó és növekvő – ez utóbbit visszafogottan mondom. A számok növekedést mutatnak, de ezt nem lehet minden területen és gyülekezetben igazolni.”

A növekedés és a fejlődés megjelenhet fizikálisan és lelkileg is. Nyilas Zoltán számára ez utóbbi fontosabb, amely magával hozhatja az előbbi is. „A lelki növekedést ott látom, ahol a hagyomány és a lelki megújulás találkozik egymással. Ezek a gyülekezetek számanyalnak. Mert megértette a régi, ’nyakas’ reformátusság, hogy a településre érkezett reformátusok számára lelki otthon lehet a közösség – és ott Isten sok áldást készített elő. Erre látok példát Gödöllőn, Fóton, Biatorbágyon vagy akár Szentendrén.

Azonban van egy *végvári rendszerünk* is a megye- és országhatárokhoz közel, ahol minden egyes lélekért komoly harcot vívunk. Az északi végeken előfordul, hogy egy lelkészre akár 40 település is jut. Ezzel együtt az utóbbi

évtizedekben újabb gyülekezetek is létrejöttek, amelyek teljesen újonnan alakultak meg, legyen szó Csömöréről, Erdőkertesről vagy akár Diósról.”

Az Északpesti Református Egyházmegye jelenleg 52 gyülekezetet számlál, melyhez 15.420 egyházfenntartó tartozik. Összesen 90 lelkész végez szolgálatot, a gyülekezetvezető lelkészek 652 presbiterrel együtt szolgálnak az egyházközségekben. A legfiatalabb gyülekezet Diósdon van, a legrégebbiek több mint 400 évesek.

A legkisebb közösségek Tökön, Dunabogdányban és Mogyoródon vannak, a megye legnagyobb gyülekezetei Szentendrén, Gödöllőn, Fót-Központban és Biatorbágyon találhatóak.

„Hogy van a lelked?”

A megye összetettsége tehát adott, mindenhol vannak küzdelmek és áldások. Épp ezért kérdés, vajon az esperes hogyan tudja segíteni, pásztorolni a lelkészeket – akár a végvárokon, akár Budapest vonzáskörzetében.

„Be kell valljam, hogy ez a legnehezebb. Nagy vállalásom volt – és ennek érzem is a hiányát –, hogy meglátogatok minden lelkészt a megyén belül. Néhány helyre el tudtunk jutni, ezek nagyon jó és őszinte pillanatok voltak. A cél az volt, hogy kötetlenül beszéljünk, megkérdezzük, hogy van a lelked, hogy érzed magad.

ORBÁN MÁRIA IDŐ

Pereg életünk homokórája,
Az idő megy, az idő halad.
Múlik az élet, múlik a nap,
Az idő oly gyorsan elszalad.

Életünk vajon merre halad?
S benne a jó végleg megmarad?
Minden mi örök, s nem múlandó,
Mert csak a szeretet állandó.

Mert nem emészti meg a rozsdá,
Sem a tolvaj azt el nem lopja.
És tönkre sem megy, el nem kopik,
Ha sokat adsz, megszorodod.

Mínél többet adsz, annál több lesz,
El nem fogy ez a kincs, csak nőhet.
Ki HOZZÁD jön, azt el nem veded,
Mert Te Magad vagy a SZERETET.

Ez a kezdeményezés nagyon kedves visszhangra talált, ebből többre lenne szükség. A családi találkozások iránt is sóvárog a lelkem, a pásztorlás valahol itt kezdődik. A

baráti beszélgetések sokat segítenének, mert ezek nélkül csak a hivatal van, csak számok, táblázatok vannak emberek helyett.”

Öltönyben, nyakkendőben a focipályán

Nem nehéz megállapítani, hogy egy lelkésznek és kiváltképp egy esperesnek sok a

temet, hogy a gyerekeim örömeiben én is tudjak osztozni. Legutóbb egy hosszas zsinati ülés után nagyon elfáradtam, és azt mondtam, hogy most nekem haza kell mennem. Öltönyben, nyakkendőben mentem ki a focipályára és néztem, hogy a fiam hogyan focizik. Később az idősebb fiamhoz mentem, aki kézilabdázik, és az ő meccsét is megtudtam nézni. Ezek ritka, de nagyon értékes pillanatok. Fontosnak tartom továbbá, hogy két-három havonta a feleségemmel együtt színházba menjünk – csak azért, hogy kikapcsolódjunk. András fiammal, bár nagyon ritkán, de eljutok a Fradi otthoni meccsre is. Erre néhány református egyházi vezető is eljön, nekik bérletük is van.

„Ne engedjünk”

Végül a célok kerültek szóba, a jövő. „Nagy vágyam, hogy a lelkési csapatunk egyszer egy valóban csendes napon legyen együtt, ahol kikapcsoljuk a mobilt, éneklünk, dicsérjük Istent. Ez azért is fontos, mert amit elvárunk a gyülekezettől, azt nagyon ritkán éljük meg egymással. Arra kell koncentrálnunk, amiért lelkészek lettünk: a legfontosabb Isten magasztalása legyen és ebből ne engedjünk az ügyek, feladatok tengerében. Budapest környékére folyamatosan érkeznek és telepednek le az emberek, családok és sokan keresnek közösséget. Lélekszámban többen vagyunk, mint tíz éve – de elveszettekét min-

teendője, ami erősen igénybe veszi őt. A feltöltődés ezért az espereseinknek is nagyon fontos. „Szeretem azokat a pillanatokot, amelyeket a családommal tölthetek. Vezetőként könnyedén elfelejthetjük azt, hogy ezt a küzdelmet nem egyedül kell vállalnunk. A feleségemet nagyon régóta ismerem, tizenévesek voltunk, amikor találkoztunk egy református ifjúsági közösségben. Érdekeség, hogy nem a házassági évfordulóinkat tartjuk számon, hanem azt, hogy mi már azelőtt tíz éve ismertük egymást. Együtt voltunk gyerekek, együtt váltunk felnőtté, közösen harcoltunk meg a hitünket, a visszajelzések és a megerősítés terén is fontos számomra az ő személye.

Igyekszem továbbá úgy alakítani az éle-

denhol, az agglomerációban és a végvárokon egyaránt találhatunk, őket meg kell keresnünk és lelki otthonot kell adnunk nekik.”

Nyilas Zoltán Augustinus egyházatyja szavaival búcsúzott el tőlünk, amely nagyon sokat jelentett számára belső vívódásában az esperesi elhívás során: „Ha tehát jobban örülnék annak, hogy veletek vagyok megváltott, mint annak, hogy elöljárótok vagyok, akkor, mint az Úr is parancsolja, inkább a szolgátok leszek, hogy méltatlan ne legyek ahhoz a vételárhoz, amelynek az érdemből a ti szolgatársatok lehetek.”

A riportot Somogyi Csaba készítette
Fotók: Füle Tamás

(Parokia.hu – 2018. szeptember 18.)

Lekció: 5Mózes 30

Textus: 4Mózes 6,22-27

²²Azután így beszélt Mózeshez az ÚR:

²³Mondd meg Áronnak és fiainak, így áldjátok meg Izráel fiait, ezt mondjátok nekik:

²⁴Áldjon meg téged az ÚR, és őrizzen meg téged!

²⁵Ragyogtassa rád orcáját az ÚR, és könyörüljön rajtad!

²⁶Fordítsa feléd orcáját az ÚR, és adjon neked békességet!

²⁷Így mondják ki a nevemet Izráel fiai felett, és én megáldom őket.

Kedves testvérek! Gyakran találkozunk a mindennapi életben ezekkel a szavakkal: áldás, békesség, talán így köszöntöttük egymást az istentisztelet előtt is. Hogyha egy szolgatársunk belép a feladatába, vagy megtörténik egy presbitertársunk felszentelése a gyülekezet közösségében, leggyakrabban azt mondjuk, hogy „Isten áldása kísérje a te szolgálatodat”.

Lelkészszentelésünkör – néhányan emlékszünk rá –, amikor ott térdeltünk a Kálvini téri templom úrasztalánál, vagy a Nagyvárad téren, vagy talán Kecskeméten, hallhattuk az igét, amely áldásul adatott – nekem 2000 novemberében –: „Senki meg ne vessen ifjú korod miatt, hanem légy példája a hívőknek beszédben, magaviseletben, szeretetben, hitben, tisztá életben. ... Legyen gondod önmagadra és a tanításra, maradj meg ezek mellett, mert ha így cselekszel, megmented magadat is, hallgatóidat is.” (1Tim 4,12. 16) A jubilálóknak, a születésnaposoknak általában a 134. zsoltárt szoktuk énekelni: „Megáldjon téged az Isten”. Nagyszüleink még az eső áldásáért imádkoztak, ifjú párok gyermekáldásért könyörögtek.

A Szentírásban az áldás a teremtés történetében, az ósatyák gyakorlatában, Illés és Elizeus búcsúzásában, Mózes végakarataiban, Jézus mennybemenetelekor és még megannyi helyen megjelenik, hol úgy, hogy ember áldja meg az ő embertársát, hol pedig úgy, hogy Isten áldja meg az embert. A jókívánság, az áldás mondása valóban beleivódott a hétköznapi világába.

Mózes negyedik könyvét olvasva a Bibliaolvasó kalauz szerint, ezzel az elnevezéssel találkozunk: *numeri* (latinul), azaz számok. Számok könyve. Mózes negyedik könyve ugyanis számadásokat tartalmaz. Elsősorban és elsődlegesen olyan számadást, amely megszámlolja a népet. Megszámolja azt, hogy kik vannak ott a pusztában. Másodsorban pedig arról is beszél, hogy mit jelent a számadott ember élete ott, ahol nincsen kapaszkodó, *Ba-midbar* – mondja a héber cím –, azaz a pusztában. A pusztai tartózkodás ideje ugyanis egy nemzedékváltásnyi időt jelenít meg. Úgy magyarázza

SZÓL AZ IGE

ezt az ige, hogy Izráel megretten a honfoglalásnak rá váró nehéz küzdelmeitől, ezért büntetésből ki kellett hálnia az Egyiptomból kijött nemzedéknek, egy gyáva nemzedéknek, hogy átadja helyét egy bátrabb, a nélkülözésben megedződött és szabadsághoz szokott új generációnak. Ott a pusztában a mindent és mindenkit számon tartó Isten vállalja a választottakkal való kapcsolatot, és arra indítja népét, hogy maga is vegye számba, amit kapott, és rendezze sorait.

Ma mi is ezt tesszük. Számba vesszük mindazt, amit Istentől kaptunk: „Áldjad, én lelkem, az Urat, és egész bensőm az ő szent nevét! Áldjad, én lelkem, az Urat, és el ne feledd, mennyi jót tett veled!” A hálaadás mindig a számbavétel időszaka is. Mi az, amit Istentől kaptunk? Mi az, amit jóként kaptunk? Mi az, ami teher volt? Most mi könnyű és békés körülmények között vagyunk, de úgy hiszem, hogy a „pusztában” kifejezés gyakran nagyon is érthető számunkra, amikor is elválnak a dolgok egymástól. Amikor tisztábban látjuk, mi az, ami áldás az életben, és mi az, ami nem. Olyan szépen beszél Mózes ötödik könyvének 30. fejezete: „elétek adtam az életet és a halált, az áldást és az átkot. Válaszd hát az életet”.

És a számadásban ilyen kérdések jelennek meg: Vajon áldás-e számomra az eső? A föld termése, a gyümölcs? A család, a gyermek, a házastárs? Az apám vagy az anyám? A munkám, a hivatásom, vagy – ahogy mi fogalmazzunk – a szolgálatom? Magam természet szerint azt mondanám, igen, mindez áldás. Hogy lehet ez kérdés? Hiszen ez evidencia! Földművelő nagyszüleink még májusi, aranyat érő esőért imádkoztak, mi pedig csapadékérzékeny automatával locsolunk zsebkezdőnyi területeket. Könyörög-e még itt Pomázon valaki a májusi, aranyat érő esőért? Nagyapám még azt mondta: Tudod, nekem annyi borom lesz, amennyi víz van a kútban, de csak annyi gyümölcsöm, amennyit az Úristen ad. Vagy most a szüret idején: a szőlő áldás, vagy átok? Én is szeretem böngészni azt a néhány tőkét, ami itt van a parókian. Jó még az utolsó szemeket is lecsípni, érezni annak zamatát, tényleg benne van már minden édesség, de kérdezzétek meg azokat a családokat, ahol a szőlő termése átokká lett, ahol nemzedékek lettek az alkohol rabjai, kiszolgáltatottá téve családot, gyermeket, házastársat és mindenkit: Vajon áldás-e a föld termése?

Vagy áldás-e a gyermek? Megint természet szerint azt vágnánk rá, hogy igen. De emlékszem – elmondtam ezt már nektek –, hogy amikor 2001 szenteste be kellett mennünk egy

műtetre a kórházba, amíg a feleségem a műtőasztalon volt, a csendes éjt két szerető üvöltözése verte fel. A nővérrel kiabáltak a folyosón: Mondja, mi van akkor, ha terhes lettem? Én pedig, amikor kétségbeesetten imádkoztam a feleségemért, döbbsen gondoltam arra, hogy most, karácsony szentestéjén is egy férfi, vagy egy nő talán éppen valaki más ágyába bújjik, nem pedig a felesége, vagy a férje mellé. Áldás, vagy átok a házastárs? Itt van köztünk a feleségem, de nemcsak ezért mondom, hogy áldás! De vajon nem láttatok-e olyan kapcsolatot, ahol emberek ahelyett, hogy szeretnék, emelnék és nemesítenék egymást, egymás szomorúságára, megalázásra és megszegyenülésre vannak. És talán csak irigykedve nézzük a kevés kivételt, ahol boldogan, szeretetben, valóban egymásért él két ember.

Vagy áldás-e az apám és az anyám? Mi van akkor, amikor összeszorul és megszorodik egy szív? Amikor valaki nem tud jóra gondolni, amikor a szüleire emlékeznek?

Aztán ott van a munka, ami az ember életét vagy betölti, vagy megkeseríti. Mi ezt a munkát itt a templomon belül szolgálatnak nevezzük. Lehet áldott élettartalom, alkotás, kiteljesedés, de lehet fáradtság, kudarc, elgyötörtség és hiábavalóság, ügyeskedés, markoskodás, vagy lehet üres háló – ahogyan a Szentírás mondja. Vajon nem kopott-e meg a szívemben a diakonisszák jelmondata: „Jutalmam, hogy tehetem”? Jutalmam. Nem túl erős kifejezés ez a mindennapok elgyötörtségét látva?

Kedves testvérek, igaza van Mózes negyedik könyvének, hogy ezek a kérdések – áldás, vagy átok – a pusztában válnak el egymástól. Ahol világosan látod azt, ami volt.

Ahol már nem tudod megmagyarázni a rosszról, hogy jó, a jóról pedig, hogy rossz. Ahol bolyongsz, és reménytelennek érzed a helyzetedet.

Mégis itt, a pusztában van egy nagy lehetősége az embernek. A Biblia tanítása szerint az *áldás* minden testi és lelki jónak a foglalata, amit Isten odaadhat. Benne van minden testi és lelki ajándék, amit egyedül Isten adhat az embernek. Hallottuk szentleckékben is, Mózes ötödik könyvében a gyö-

denki számára! És aki így éli az életét, az jó úton jár. Ezt olvassuk Mózes első könyvében a 12. fejezetben: „*megáldalak, naggyá teszem nevedet, és áldás lesz. ... Általad nyer áldást a föld minden nemzetsége.*” (1Móz 12,2) Életünknek ez a fontos kérdése így fogalmazódik meg egy modern zoltár-imádságban, *Szentgyörgyi Albert* Nobel-díjas tudósunk szavában: „Uram! Azzal dicsérek, hogy szebbé teszem a Teremtés rám eső zugát, / Hogy fénnel, meleggel, jóakarattal

nyörű igét, hogy megáld a családotban, az ivadékaiddban, a földnek a gyümölcsében, mind-mind ezt kínálja az Isten – hogyha odafordulunk Hozzá. Mert az áldás Ő maga.

Az úgynevezett ároni áldásban – mai textusunkban – három rövid áldó mondat van, amelyet Isten neve kapcsol össze. Az Úr az, aki megáld és megóv téged. Az Úr az, aki rád ragyogtatja orcáját és könyörül rajtad. Az Úr az, aki feléd fordul és békességet szerez. Az áldás által ugyanis az Isten az ember mellé szegődik. És nem elég tudnunk nekünk az élő Istenről, nem elég bízunk benne, hanem – azt olvassuk itt, hogy – hordoznunk kell az Istent. Hordozni, mikor kilépünk a templom világából, és odaülünk a vasárnapi ebédhez. Hordoznunk kell az Istent, amikor szerszámot, eszközt fogunk a kezünkbe, amikor elkezdjük kalapálni a gép klaviatúráját. És mikor így teszünk, meggyőződhetünk arról, hogy Isten nemcsak a szentséges falak között Úr, hanem a mindennapok őrző, kegyelmes békességét adó Atya. Így pedig magunk is áldássá lehetünk a világ számára.

Ennek a mai igehirdetésnek talán a legfontosabb mondata: **Légy áldássá a világ számára!** Ez nem egy papos szófordulat. Életminőségről van szó. P. Tóth Béla nagytiszteletű úr írja egy helyütt, hogy „Mostanában sokat foglalkoztat egy német gondolkodó mondata: Nem az a nagy ember, aki imádkozik, hanem aki mindenki számára áldássá tud lenni.” Igen. Így kell élni! Alább nem szabad engedni: Hadd legyen áldás min-

és örömmel / Töltöm meg világomat.”

Erről beszél Isten. Mert amikor valóságosan átjár bennünket az Ő áldása, ott szentség van, tiszta élet. Hogyha meghalljuk, amit Ő mond nekünk, s nem a sikert hajszoljuk, hogy végre valakik legyünk, hanem tudjuk, hogy Isten az, aki dicsőséget ad, akkor hiteles életünkkel áldássá leszünk, megáldottként élünk. Erre hív bennünket az élő Isten.

Ne felejtsetek: elétek adtam az áldást és az átkot, az életet és a halált. Válaszd az

TÚRMEZEI ERZSÉBET ŐSZ

Uram, búcsúzik az élet,
mert a gyümölcsök megérték,
meleg nyárnak vége lett.
Elszáll a vándormadár is,
és megborzong a virág is.
Hullanak a levelek
aranyszínű szemfödélnek.
Egyre csendesebb az ének.
De borongós ég alatt
most az őszért áldalak.

Üzensz sárguló levélen,
és élém írod az égen
vándormadarak jelét,
hogy mélyen szívembe rejtsem,
vándoroltam ne felejtsem,
vándoroljak Tefeléd.
Mind korábban itt az este.
Megért a szőlő gerezdje.
Hadd mondjak, Uram, neked,
mindezért dicséretet.

Köszönetet a ködért is,
a lehulló levélért is,
minden gyümölcsért a fán.
Röptéért vándormadárnak.
Hirdessétek, könnyű szárnyak,
hogy van melegebb hazám!
Át a ködön, át az éjen
édes zengéssel kísérfen
dérbelepte réteken
őszi hálaénekiem!

életet! Éljj megáldottként a te környezetemben! Ámen.

Nyilas Zoltán esperes

(Az igehirdetés elhangzott 2018. október 14-én, hálaadó vasárnapunkon a pomázi református templomban)

A most hallott igeszakaszt Bibliaolvasó Kalauzunk három napra osztja szét, de mi most egyben tekintünk rá egy bizonyos szempont szerint, amiről úgy gondolom, aktuálisabb, mint valaha. Ez pedig a mérlegelés.

Elmondhatjuk: mindennapjaink szinte állandóan döntésekből, mérlegelésekből állnak. Arról szól életünk, hogy újra és újra döntünk kérdésekben, egészen hétköznapi helyzetekben, és mérlegre tesszük a dolgokat, ami alapján döntünk. Mi igen és mi nem? Mi éri meg és mi nem? Mit szeretnénk és mit nem? Mire mondunk ezért igent és mire nemet? Egészen konkrétan a mindennapokban: mivel töltjük a szabadidőnket? Hova, milyen programra megyünk el és mire nem? Egy gyülekezeti alkalomra elmegyünk-e, mert azt gondoljuk, ez jó lesz, ez fontos nekünk, itt a helyünk, vagy valami más lesz fontosabb, és mással töltjük az időnket, és azt mondjuk, most inkább otthon maradok, vagy most inkább dolgozok a kertben, vagy a munkahelyen? Ha otthon vagyok és bekapcsolom a televíziót, melyik csatornát nézzem, vagy az interneten mit ütök be a böngészőbe, melyik oldalt nyitok meg, mit olvasok el, mit nézek meg? Ezek mind döntések, mérlegelések nyomán. Erről szólnak a vásárlások is. Bemelegyek a boltba, és a reklámok, az aktuális akciók hatása nyomán és a bevásárlólistám alapján odamegyek a polchoz, megnézem az árut, megnézem az árát, és jó esetben az összetevőit is, és döntök. Beteszem a kosaramba, megveszem vagy nem? Ár-érték alapján mérlegelünk. Megéri? Szükségem van rá? Kell ez nekem? Mérlegelünk és döntünk. És vannak nagyobb kérdéseink is az életben, amiket szintén ilyen mérlegelések alapján hozunk meg. Milyen iskolába járjak, vagy járjon a gyermekem / unokám? Milyen munkát, munkahelyet választok? Ki lesz a házastársam, akivel leélem az életemet? Ezekben a nagy kérdésekben is mérlegelünk bizonyos szempontok alapján.

Mérlegelésekről szól az életünk.

Istennel kapcsolatban is sokszor mérlegelünk. Kinyitom-e a Bibliámat, vagy mással töltöm az időmet? Eljövök-e egy istentiszteletre, ifire, bibliaórára, vagy mással töltöm az időmet? Mérlegelek és döntök. Mi a fontosabb? Mi van a mérleg egyik serpenyőjében és mi a másikban?

Ilyen mérlegelésekről olvasunk ebben a történetben is.

És azért mondtam, hogy ez a kérdés most sokkal aktuálisabb, mint Jézus korában, vagy akár 50-100 évvel ezelőtt, mert ma sokkal nagyobb a kínálat, amelyek között döntenünk kell. Hiszen régebben az élet legtöbb területén nem volt ennyi választási lehetősége az embernek. Az utazás, vagy az anyagi lehetőségek miatt is sokkal korlátozottabb volt, hogy hova, milyen iskolába lehet továbbtanulni, és ennek nyomán a munkalehetőségek is sokkal szűkebbek voltak. Vagy ha egy fiatal el akart menni a szabadidejében szórakozni, nem volt ennyi választási lehetősége, mint ma. Napjainkban borzasztó programkínálatban, sőt programdömpingben vannak fiataljaink. Választhatnak a különféle sport-

ágak közül, zenét tanulhatnak vagy elmehetnek rendezvényekre, bulikra. Szülőként is nehéz, hogy melyik irányba segísem, bátorítsam a gyerekeket, hova vigyem el, illetve engedjem el, és hova ne. Régen ez nem volt kérdés, mert nem volt ennyi lehetőség. A fiatalok összejöttek valahol a faluban, és fociztak, vagy játszottak mást, vagy zene mellett beszélgettek, táncoltak, de nem volt ez a nyomás, hogy mindenhol ott kellene lenni. És a boltokban sem volt ekkora kínálat, ami most, ahogy most természetes dolog, hogy a világkereskedelem nyomán ott van a polcokon az ezer kilométerrel érkező áru is. Ma tehát sokkal inkább rá vagyunk kényszerítve, hogy mérlegeljünk szüntelenül.

Mai történetünk is mérlegelésekről szól.

Elsőként az előkelő ember (a gazdag ifjú) mérlegeléséről olvashatunk. Odamegy Jézushoz, és ezt kérdezi: „*Jó mester, mit tegyek, hogy elnyerjem az örök életet?*” És azt gondolnánk, de jó, hogy valaki ezzel a kérdéssel megy Jézushoz! De jó, hogy ez valakinek kérdés! Ma nagyon sok embernek ez nem kérdése. Vagy ha kérdés is, csak nagyon az utolsó kérdések között merül fel, és akkor is rossz helyen keresik a választ. Itt egy ember, aki elmegy ezzel a kérdéssel Jézushoz. És Jézus választ ad rá. Először Jézus visszakérdez: *Miért mondasz engem jónak? Mi van ennek a hátterében? Hiszen csak az Isten jó!* Ezért szólítasz meg így? Mert tudod, hogy ki vagyok, és miért jöttem? Vagy csak meg akarsz nyerni magadnak?

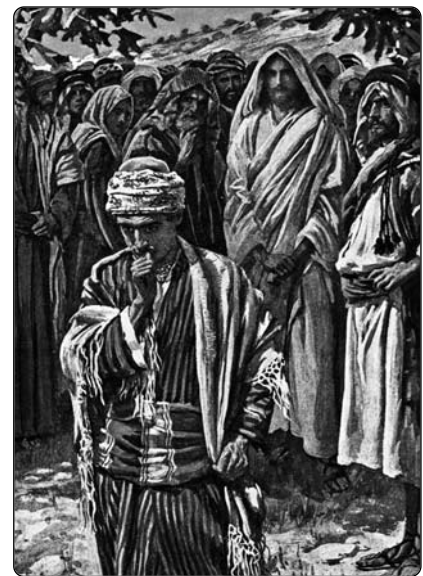
„*A parancsolatokat tudod: Ne paráználkodj, ne ölj, ne lopj, ne tanúskodj hamisan, tiszteld apádat és anyádat!*” Ó, ezek mind rendben vannak nálam, ezeket mind betartottam ifjúságomtól fogva...

Itt van előtünk egy ember, aki egy jó ember. Mindannyian ezt mondanánk rá. Aki tízparancsolatnak a megtartására ennyire törekszik, arra ezt mondjuk: igen, ő egy jó ember. De jó, hogy vannak ilyen emberek, akik komolyan veszik az Isten törvényét! Jézus pedig azt mondja: „*Még egy fogyatkozás van benned: add el minden vagyonedat, oszd szét a szegényeknek, azután jöjj, és kövess engem!*”

És most jön a nehéz mérlegelés. Ennyit olvasunk csak róla a folytatásban: „*Amikor ezt meghallotta, nagyon elszomorodott, mert igen gazdag volt.*” Nem tudta megtenni, amit Jézus kért tőle. És érezzük e szavak mögött, mekkora harc lehetett a szívében és a gondolaiban,

ahogy mérlegelt. Hogy ott van ez a sok-sok minden, amit elértem eddig az életben, amiért megdolgoztam, ami a kezem munkájának gyümölcse, a vagyonom. A vagyon szó mögött természetesen sok minden lehet. Ház, állatok, pénz, föld, munkások, szolgák, amit csak egy előkelő ember akkor elérhetett. Itt van ez mind, egész eddigi életem gyümölcse, és erről most Jézus azt mondja, hogy legyen semmivé... Adjam el, és a pénzt adjam oda a szegényeknek. Amit eddig elértem, azt most mind adjam oda, hagyjam veszni. –

Ez van a mérleg egyik serpenyőjében. – Mert van a másik oldal. Hogy Jézust kövessem, és az örök életet elnyerjem. Micsoda belső harc! És nem tudja elengedni mindazt, amiért eddig megdolgozott, amit eddig elért az életben, azért hogy ez ne kösse meg Jézus követésében, hogy odaadva vagyonát a szegényeknek, beálljon Jézus követésébe, és övé legyen az örök élet. Nem tudott úgy dönteni, amilyen döntésre Jézus bízatta, és amilyen vággyal a szívében jött Jézushoz, hogy „*elnyerjem az örök életet*”.

Hogyan vagyunk mi a döntéseinkben? Hogyan mérlegelünk az Isten országa ügyében? Ide még elmegyek, oda már nem; ez még megéri nekem, az már nem? Erre még áldozok pénzt, időt, energiát, arra már nem... De sok ilyen mindennapi mérlegelésben vagyunk benne! Ide még elmegyek, de azt már megtartom magamnak pihenésnek, szórakozásnak, azt időt vagy ráfordítandó pénzt, energiát már ne várja tőlem az Isten, legyen neki ennyi elég! Mindennapos mérlegeléseink ezek. Bibliaolvasásunk, gyülekezeti alkalmaink is ilyen mérlegeléseken múlnak. És életünk egyéb döntései tekintetében is így mérlegelünk. Hogy hogyan élem az életem a családomban, kihez hogy viszonyulok, hogy végzem a munkámat, hogy viszonyulok a pénzügyekhez, mivel töltöm a szabadidőmet? Ezek mögött is ilyen mérlegelések vannak. Isten szerint döntök vagy a magam vágya, kénye-kedve szerint?

A következő szakasz egy újabb kérdésfelvetés. Ahogy a tanítványok látják ezt a vívódást, és szemtanúi ennek a rosszul-döntésnek, visszakérdez Péter, illetve így reagál: Jézus, mi jól döntöttünk, elhagytunk mindent és követtünk téged! Mi hoztuk ezt a döntést, hogy mindent hagyjunk oda, munkát, megélhetést, családot félretettük, hogy kövessünk téged. És Jézus ráérez, hogy mi van a szavak mögött, hogy várnák a megerősítést. Ez már nem hangzott el, de valahogy így mondták volna: Ugye, akkor mi megkapjuk ezért, amit érdemlünk?! Ugye, érdemes volt nekünk akkor ezt döntést, ezt az áldozatot meghoznunk?! Ugye, Jézus, megbecsülöd ezt az áldozathozatalunkat?! Mennyit tettünk érted, Jézus! Ugye, értékeled?!

És Jézus nem azt mondja, amit esetleg mondhatna néhány fejezettel hátrébb olvasható szavai alapján, amikor a haszontalan szolgáltnak azt mondja, hogy ha mindent megtettetek, akkor is csak a kötelességeiteket teljesítettétek. Nem azt mondja Jézus, hogy „Péter, örülhetsz, hogy velem vagy! Milyen extra dolgot akarsz még? Persze, hogy jól döntöttél, és jó, hogy itt vagy! De tudod jól, hogy nem a jutalomért tetted! Vagy mégis? Akkor meg milyen hozzáállás ez, Péter?” NEM! Jézus elmondja, mert ismeri Pétert, ismer bennünket is, hogy van jutalom, van pozitív következménye annak, amikor mi Jézusért áldozatot hozunk. Semmi nem marad Isten áldása nélkül, ha valamit teszünk Őerte. Ő nem feledkezik meg rólunk. „Senki nincs, aki elhagyta házáat vagy feleségét, testvéreit, szüleit vagy gyermekeit az Isten országáért, hogy ne kapná vissza sokszorosát már ebben a világban, a jövődő világban pedig az örök életet.”

Megerősíti Jézus: Jól döntöttél, Péter! Jó, hogy vállaltad ezt, Péter! Megerősít minket is Jézus: Jól döntöttél! Jó, hogy itt vagy! Jó, hogyha Jézusért áldozatot hozol, mert azon áldás van! Az nem hiábavaló, elvesztegetett energia, idő vagy pénz! Azt követi az Ő áldása! És hiszem, ezt már mindannyian megtapasztaltuk! Amikor lemondunk valamiről Jézusért – akár csak a vasárnap délelőtti pihenésünkről –, hoztuk érte áldozatot, szolgáltunk neki valamilyen módon tettekkel, időnkkel, energiánkkal, és egyáltalán úgy döntöttünk, hogy benne akarunk lenni Isten országában, követni akarjuk Jézust, akkor meg kellett tapasztaljuk, hogy Isten részesít az Ő áldásaiban! Van értelme beállni az Ő szolgálatába, az Ő követésébe! Mert visszakapjuk sokszorososan; ahogy Ő megáld bennünket, ahogy a kétségeink közt békeséget ad, elveszi félelmeinket, ahogy a földi örömeiktől egészen más belső örömet ad, biztonságot és célt ad az életünkbe, és a jövődő világban az örök életet. Annak bizonyosságát, hogy túllátok vele a síron! Tudom, hogy nem csak ennyi az életem, hogy pár évet, évtizedet itt elvagyunk a földön, hanem van örök életre szóló perspektívám! Ezt mind adja nekünk a mi Urunk, akik követjük Őt, akik áldozatot is vállalunk érte. Pétert ebben megerősíti Jézus!

De nemcsak ennyiről kell szólnon a mi

mérlegelésünk. Hogy mi van az egyik serpenyőben és mi a másikban? Hogy mit adok én Istennek és mit Ő nekünk cserébe? Hogy miről kell lemondjak Istenért szabadidőmben vagy anyagilag, és cserébe mit kapok én Jézustól? Hogy egy péntek esti bulinál jobbe egy péntek esti ifióra? Hogy egy vasárnap délelőtti pihenésnél vagy bevásárlásnál jobbe egy istentisztelet? Nem csak ennyi mérlegelésről szól a mi életünk és keresztyén-ségünk!

Mert amikor ezeken gondolkodunk, akkor halljuk meg a most hallott szakasz 3. részét, amikor Jézus elmondta nekik, hogy „Most felmegyünk Jeruzsálembe, és az Emberfián beteljesedik mindaz, amit a próféták megírtak. A pogányok kezébe adják, kigúnyolják, meggyalázzák, leköpi, és miután megostorozták, megölik, de a harmadik napon feltámad.”

Az Emberfia ezt vállalta, ezek a próféciák most beteljesednek, ez fog most következni. És amikor ezek következnek – mi pedig tudjuk, hogy ezek már bekövetkeztek, ez mind megtörtént Jézussal –, akkor Jézus nem mérlegelt! Nem gondolkozott, hogy vállaljak én ezért az emberért, ezekért az emberekért, ilyen emberekért vállaljak én ekkora szenvedést. Ennyi testi és lelki fájdalmat, megaláztatást, azt hogy a Mennyei Atya is elhagy, bűnné leszek én, a büntelen, én leszek az istentelen, tolvaj, gyilkos, parázna, mert ezek a bűnök rajtam lesznek? Ezt vállaljam? Jézus nem gondolkozott, nem mérlegelt, hanem azt mondta, hogy ez következik, és ezt vállalom, mert igen, ezért jöttem!

Amikor mi mérlegelünk, kerüljön a lelki szemeink elé Jézus, aki nem mérlegelt! Nem

nézte, hogy megérdemli-e ez az ember, hogy akár csak az ujjamat is mozdítsam érte, nem még hogy ennyit szenvedjek érte! És szenvedjek vele, bajlódjak vele a tanítványomként? Nem mérlegelt, ahogy mi szoktunk mérlegelni, hanem vállalta a szenvedést, halált. Értünk. És most is bajlódik velünk, amikor keresztyén életünkben botladozunk! És nem tagad meg minket, most is velünk van, és segít bennünket! Nem mérlegel!

És hadd legyen az egész ma hallott igeszakaszunk zárógondolata, hogy viszont ne is értsük úgy az ígét, hogy a mi hitünk, keresztyénységünk ilyen mérlegeléseken áll vagy bukik. Mert ugyan valóban a mindennapokban ilyen mérlegelésekben vagyunk döntéshelyzeteinkben, de a mi hitünk és örök életünk

nem a mérlegelésünkön függ. De jó! Odamegy ez a gazdag ember Jézushoz: „Mit kell tennem, hogy az örök életet elnyerjem?” Mert eddig is, amit a vagyonomért meg kellett tennem, azt megtettem. Amit elértem eddig, az a két kezem munkája. Megdolgoztam érte. Mindent megtettem, hogy ezt elérjem. Az örök életemért mit kell tennem? Hogy elérjem, hogy megnyerjem azt is. Mond Jézus dolgokat, amin ő el kellene gondolkozzon, hogy őszintén szólva ezeket nem tudtam jól megtenni, betartani. El kellett volna gondolkozzon, hogy az, hogy ne legyenek parázna gondolataim, gyilkos indulataim, ne lopjam meg a másikat, teljesen jól bánjak az anyagi javaimmal, amit Istentől kaptam, ne hazudjak sosem, és tiszteljem szüleimet – őszintén magába nézve azt kellett volna mondja, hogy ez nem ment nekem. De nem mondta azt. Ő azt gondolta, hogy meg tudom ezt tenni. Ki van pipálva.

Jó. Akkor add el a vagyonodat, és kövess! Mert az egyetlen cél ez: tegyél félre mindent, ami akadályoz abban, hogy kövesd Jézust – és kövesd Jézust! Mert Ő ezért mindent megtett, életét áldozta értünk. Állj be az Ő követésébe! Mérlegelve mindent, mi az előnye és hátránya, mekkora lelki kincseket, az örök életet, az üdvösséget, a bűnbocsánatot, a helyreállított életet, célokot ad nekem Jézus cserébe azért, hogy valóban átrendezem az értékrendemet. Egy-két dolgot máshogy teszek (bár ebben is már Ő segít nekem, Ő cselekszi meg bennem). Igen, bizonyos tekintetben mérlegelj, de lásd, hogy Ő mit tett érted, s állj be az Ő követésébe! És az örök élet már az Ő ajándéka lesz! Nem azért kapod, mert megdolgoztál érte, mert ahogy a vagyonodat megszerzed, úgy szerzed meg ezt is. Nem! Ezt Isten ajándékba adja! Nem arról kell szólnon a keresztyénységünk, hogy naponként mérlegelek, és néha ezt mondjuk: Jaj, most rosszul döntöttem, most az imádság helyett tévét néztem, most el fogok kárhozni – mert rosszul döntöttem, rosszul mérlegeltem – hanem arról, hogy Jézust követem, Isten gyereke vagyok, ezen az úton járok, ajándékba kapom az üdvösségemet, mert Jézus azért mindent megtett, az életét adta, ezért én is átértekelem a dolgaimat. De minden az Ő ajándéka! Nem az én érdemeimről szól a keresztyénységem, hanem Róla és a Vele való kapcsolatomról! Nem arról szól, hogy én mennyi mindent megteszek, és milyen áldozatokat hozok, mert milyen jól döntöttem, és jól mérlegeltem, hanem arról, hogy Jézus döntött mellettem, nem mérlegelve, megérdemlem-e; az Övé vagyok, az Ő gyermeke vagyok! Még akkor is, ha elbukok néha, ha rosszul döntök időnként! Akkor is felállhatok, hogy bocsánat, Uram, szeretnék legközelebb jobban dönteni, de a tied vagyok, a te utadon járok, Téged követlek, Jézus!

Adja a mi Urunk, hogy mindennapi keresztyéniségünkben tudjunk Őrá tekinteni, aki nem mérlegelt, hogy milyen áldozatot hozzon értünk, mit érdemlünk és mit nem, hanem önmagát adta értünk! Tudjuk így követni Őt! Ámen.

Stift János b. lelkipásztor

II. A megtérés értelmezése a különböző korokban

A Cselekedetek könyvében számos megtéréstörténetről olvashatunk, amelyek azonban formailag nagyon különbözőek. A pünkösti háromezer megtérésétől egészen Athénig azt kell észrevegynünk, hogy az 1. században a hangsúly azon volt, hogy valami gyors fordulat történjen. Saul leesik a lováról, és megtér. Vagy Lídia hallgatja az igét, az Úr megnyitja a szívét, megtér, és megkezesztelkedik. A gázai úton hazafelé tart kocsián az etióp főember, és megtér. Az ősegyházi megtérések tehát nem elhúzódó folyamatok voltak, hanem viszonylag gyorsan történtek. Lukács a pünkösti megtéréstörténet iniciációs (beavatási) elemeit nem sorolja fel mindenhol, hanem azokat változtatva – a szituációtól függően – helyezi el történeteiben. Ezek tehát: a) bűnbánatra jutás; b) a Jézusban való hit; c) a keresztség és d) a Szentlélek befogadása voltak. Azonban minden megtéréstörténetben alapvető szerepet játszott a régi élettől való elfordulás és a Jézus-Messias személyéhez való új viszony: így a gyakorlati lépéseket is létrehozó hit.

Az 1. század végén azonban krízisbe került ez a gondolkodás, mert a megtérést nem mindig követte életváltozás, az üldözéssel pedig már nem lehetett játszani az ügyel, mert ha valaki nem tért meg „rendesen”, akkor még el is árulhatta a többieket, és kiszolgáltatathatta a szent iratokat. Ezért a 2. századtól a megtéréssel szemben szigorúbb követelményeket állítottak, ezt a korszakot nevezzük katechumenátusnak.

A katechumenátus megtérésmodellje

Ez a kor a 4. századig, Nagy Constantinusig tartott, a 300-as évek vége felé kezdett elhalni. Ha valaki ebben a korban jelentkezett, hogy meg akar térni, 3-4 évig befogták egy katechumeniskolába. A katechumen azt jelenti, hogy visszhang. Mi mondjuk neked – neked pedig visszhangoznod kell azt. Elkezdődik egy tanítás a legalapvetőbb dolgokkal. Ha meg akarsz térni, akkor egy egészen új életmódra kell térned. Rendszeresen beszéltek neki arról, mit jelent az örömmel harcolni, de meg kell hogy változzál. Már a felvételnél tisztázták, hogy ha például te kőműves vagy, csak akkor kezd el a megtérést, ha nem akarsz bálványtemplomot építeni. Ha rabszolga vagy, tisztázták veled, hogy van egy gazdád, aki lehet, hogy nem engedni ezt, titokban kell majd idejőnnöd, és elmentmondásosságba kerülsz.

A katechumenátus intézményével kapcsolatban Alan Kreider folytatott kutatásokat, különösen is a megtérés fogalmát tanulmá-

nyozva. A megtérés fogalmából Kreider a *megváltozás (change)* igényét emeli ki. Ennek az egész életet átjáró változásnak legalább három területen ellenőrizhetően, mélyen és látványosan kellett megtörténnie.

Új életmód (*change of behavior*). Alapvető követelmény volt a keresztségre jelentkező személytől, hogy megismerje a krisztusi élet etikai jellemzőit, majd be is gyakorolja azokat. Az új életmód igénye azt jelentette, hogy teljesen másként gondolkodjál lelki dolgokról. Van gonosz és van jó, légy tisztában, hogy döntesz! Tudnia kellett a tiszta élet és a káromlásmentes beszéd igényéről, továbbá a szent életben elvárt alamizsnázkodás készségéről. Ebben a gyakorlati folyamatban a katechument állandóan felügyelte egy, a hitben már érett személy, aki új életkezdésének minden lépését szemmel tartotta, valamint a helyi közösség vezetőit gondozottja gyakorlati megszentelődéséről rendszeresen tájékoztatta.

Új hit (*change of belief*). Ha valaki már begyakorolta új életmódját, úgy egy idő után feltárták számára a keresztyén hit alapvető tanításait is. Így a mentorált személy egyre többet hallhatott Jézus Krisztus személyéről, a szellemi erőkről és bizonyos rituális gyakorlatokról, így például a bűjtölés fontosságáról.

Új hovatartozás (*change of belonging*). A katechument bevezették az egyház titkába is. Elmondták neki, hogy eljövendő keresztsé-

először az úrvacsorához. Észrevehetjük, hogy ez olyan, mint a mi konfirmációnk, csak ez jóval hosszabb ideig tartott, mert több eleme volt, és nem annyira a fejüket tömtek, hanem alapvetően az új életmódra, az új hovatartozás elmondására helyezték a hangsúlyt. Az üldözöttség korában a pogány világ a keresztséghez kapcsolta a keresztyén létet. Akkor az egyház egyfelől védelmezni kívánta saját tagjait, ugyanakkor egyfajta minőségbiztosításra is törekedett a közösségen belül, hogy a megkeresztelt ember tényleg keresztyén, és úgy is él, mint egy krisztusi ember. Mindenképpen kerülni kívánta a tan- és viselkedésbeli felhígulást, ezért igen komolyan vette a Hegyi Beszédben elmondott „szoros kapu” elvét.

Európai modern szituációkra gondolva: szembeötlő a „széles kapu” mai gyakorlata. Alig fogalmazunk meg elvárásokat a megtéréssel és a keresztséggel kapcsolatban. Hitbeli elindulás esetében is megelégszünk az első fázissal, tehát gyakran csak egy „döntést” várunk el a megértett személytől, amit aztán megtérésnek nevezünk. Konfirmációs felkészítésünk pedig ritkán tér ki a gyakorlati Krisztus-követésre, az erkölcsi normák számonkérésére és a személyes biznyságtétel fontosságára.

A katechumenátus megtérésmodellnek akkor lett vége, amikor Nagy Constantinus idejében megváltozott a rendszer. Akkor hirtelen mindenki keresztyén lett, és semmi értelme nem volt ennek a tanításnak, hiszen elvileg mindenki keresztyénné lett, és nem volt mire felkészíteni már azt, aki jelentkezett.

A katolikus megtérésmodell

A katolikus teológia elsősorban sakramentális keretekkel kapcsolatban, főleg a gyónás kontextusában fogalmazza meg tanítását a megtérésről: te Istenhez tartozol, de alkalmanként meg kell térned. Ehhez azonban szükséges a gyónatószer.

Contritio cordis. A megtérés a szív megtéréssel kezdődik. Mintha

gekor egy teljesen új lelki családba kerül: Krisztus népének tagja leszel. A keresztség felvétele új identitást, új közösséget, gyakran új nevet is adott a keresztyén személynek.

A jelentkezőt végigvezették ezen a gyakorlati folyamaton, sokszor hetekig beszélgettek vele, és amikor alkalmasnak látták, akkor a harmadik év után, húsvét hajnalán megkezesztelték, és imádkoztak érte, hogy a Szentlélek töltsen be. Ezt követően hívták meg

kard járná át a szívedet. Mindez alapvetően a bűnbánatot és a megjobbulás szándékát fejezi ki, hogy a megtérő a jövőben minden áron el akarja kerülni a bűnt. A tökéletes contritio azt jelenti, hogy valaki Isten iránti szeretetből bánja meg bűneit, nem pedig csak azért, mert fél a büntetéstől.

Confessio oris. Ez a száj vallomása, amely a középkorban szinte kizárólag a gyónatószerben elhangzó bűnvallást jelentette. Mondd ki,

és megkapod a szentségi feloldozást (*absolutio*).

Satisfactio operis. A gyóntató pap bizonyos elégtételt ró ki a feloldozás után, amelynek önkéntes formája Zákus történetében is megjelenik. A jóvátétel – egyfajta vezeklésként – legyen annak jele, hogy a megtérő új életet kezd. Egyébként sokszor

Regeneratio. Az újjászületés Kálvin szerint Isten titkos munkája, amely a Szentlélek által a megtérés kezdete és annak kiteljesedése is. Kálvin hangsúlyozza, hogy Isten kegyelme nélkül senki sem térhet meg, hiszen minden lelki-szellemi történés Isten szuverén cselekvésének ajándéka (2Tim 2,25).

Vocatio és conversio. A megtérés aktuasa

Isten hívása. Életünk egy pontján meghalljuk Istennek döntésre felszólító szent hívását, amelyre megtéréssel válaszolunk. Ez a megtérés hitvallásos irataink szerint két részből áll.

Mortificatio carnis. Ez a bűn fájlasát és meggyűlöletét, valamint annak

elkerülését, tehát a régi kovász eltávolítását jelenti (1Kor 5,7). A Heidelbergi Káté és a Második Helvét Hitvallás XIV. fejezete a Róm 6,4-8 alapján a halálra ítélt bűnös ömberri testről, tehát gonosz hajlamaink egészének megökléséről beszél. A megöklés arra utal, hogy az emberi természet megjavítására nincs mód, hacsak Isten Lelke újjá nem szül bennünket. Egyfelől ömberünk már Jézus Krisztus kereszthalálakor megfeszítettett, sőt a keresztségben Pál szerint el is temettetett; másrészt a megöklés tudatos

lás, hasonlóan a katolikus megtérésmodellhez, tételesen szól a szív töredelméről, a szóbeli nyílt bűnvallásról és a megjavulás szorgalmas kereséséről is. Mindezt azonban a hitvallás nem a papi hatalomhoz, hanem az evangélium ígéjéhez és a Szentlélek munkájához kapcsolja, amely során a megtérő személy hit által részesül a bocsánatból. Bullinger mindemellett mégsem zárja ki a templomi nyílt bűnvallás lehetőségét, de elutasítja Dávid imádsága alapján a fűlbegyónás szükségességét (Zsolt 32,5). Bullinger rugalmas is tud lenni a személyes gyónás kérdésében. A Jak 5,16 alapján a bűnök és kísértések alatt roskadozó személy vigasztalást nyerhet személyesen is az Úr szolgáljától.

Vivificatio carnis. Az új ember megelevenedése maga az újjászületés és az új életben való örömteli járás. A Káté örömről, vágyakozásról és készségről szól, miközben a Róm 6,10-11-et idézve a jó cselekedetek szükségességét is hangsúlyozza. Ezeket azonban nem a pap méri ki elégtételtként, hanem azok igaz hitből, Isten törvénye szerint és Isten dicsőségére történnek. Itt már a szentek igaz cselekedeteinek ruháiról van szó (Jel 19,7-8). A vivificatio a gyakorlatban látható olyan folyamat, amelyet sanctificatióknak is nevezhetünk. Ez a folyamat halálunkig tart, amely a justificatióval együtt *duplex gratiáként* (kettős kegyelemként) működik, tudatos engedelmességünkől a Szentlélek

félreértjük a reformáció ezzel kapcsolatos tanítását. Luther nem azt kérdőjelezte meg, hogy megtörtént-e az absolutio, a feloldozás, hanem azt, hogy a pap által kiszabott elégtételt pénzre lehetne váltani, például egy zárandoklattal, vagy ma, templomba járással.

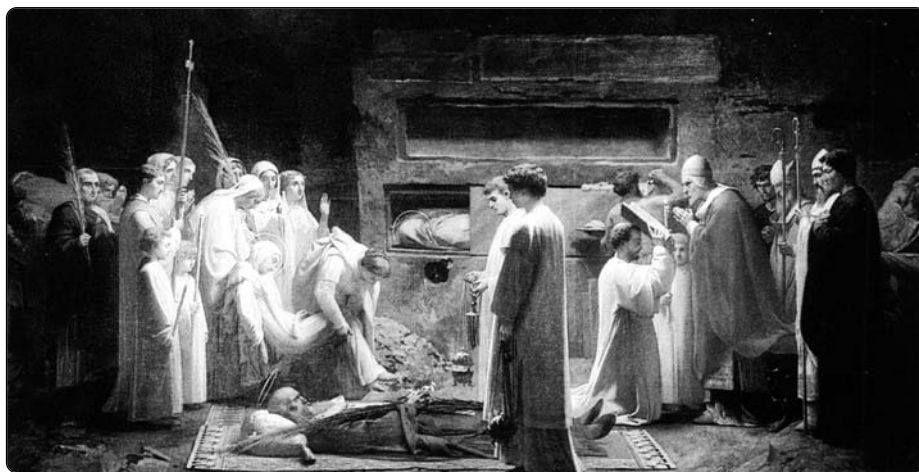
Ha visszamegyünk, látjuk tehát, hogy először egy gyors esemény, egy gyors fordulat volt a keresztség. A következő századokban a hangsúly az etikai megváltoztatásra helyeződött: az életed változzon meg. A harmadik nagy korszakban a sákramentális cselekvésen lett a hangsúly. Ami történik, az a gyóntatószékhez, a paphoz, az egyházhoz köt téged, és elképzelhetetlen, hogy valaki az erdőben egy fa alatt térjen meg. A megtéréshez kell a templom, a gyóntatószék és a többi.

A református szövetségteológiai megtérés paradigmája

A református szövetség-teológiai modell a 16-17. században egy teljesen új gondolkodást adott a megtérésről. Azt az aspektust hozta be, hogy a megtérés nem egy emberi dolog, hanem Isten gondolta rólunk azt, hogy megtérhetünk. Ez tehát a kiválasztással függ össze, és az Efezus 1,4 alapján őseink elnevezték ezt az Isten örök kiválasztásának.

Electio aeterna. A hívó személy megváltása Isten örök kiválasztásával kezdődik. Isten már a világ teremtése előtt kiválasztotta és elrendelte övét, hogy szentek, szeretettek és megváltottak legyenek Isten dicsőségére. Isten ezt a szándékát nem változtatja meg, hanem elrendelésének megfelelően szertéből véghez is viszi (Róm 8,28-30).

Baptisma. A keresztség a református teológiában az elkészített új szövetségbe való helyzetetés sákramentuma, amely szorosan kapcsolódik a „hívó szülők” létehez, illetve az őszövetségi körülmetélés gyakorlatához, habár már ott is nyilvánvaló volt, hogy a körülmetélés és a jó nevelés ellenére sem maradt meg minden hívó őszövetségi szülő gyermeke az atyák szövetségi rendjében.

cselekvésünk is, amely a Lélek által történik, és egész életünkön át tart. Kálvin a mortificatióval határozottan fogalmaz: „...nem formálódhatunk át istenfélökké... csak úgy, ha a Lélek kardja erőszakkal megöl és megsemmisít.” E kettősséget úgy értelmezhetjük, hogy az újjászületésben és a megtérésben már új lelki élet kezdődik bennünk (2Kor 5,17), másfelől továbbra is régi testünkben élünk, mivel még nem érkezett el a teljes váltság napja (Róm 8,23). Ugyan megváltásunk ára ki van már fizetve testünkre nézve is, annak aktualizálása mégis csak majd a testi feltámadáskor történik meg.

A mortificatio carnis a kereszteseményhez és a justificatióhoz kapcsolódik, amely a hívó személy életében egy kiindulópont, de egy harcos folyamat kezdete is. Fontos megjegyeznünk, hogy a Második Helvét Hitval-

gyümölcseként. Ez utóbbit a későbbi protestáns társadalmi etika Max Weber kapcsán *sylogismus practicus*nak is nevezte (a jó cselekedetekből a hitre való logikai visszükövetkeztetés – a szerk.), amelyet a kiválasztottság és a megszentelt élet látható gyümölcseként értelmezett. Hasonlóan tanít Sebestyén Jenő is a „szentírászerű bűnbánat gyümölcseről”.

*

(A téma fontossága és a teológiai magyarázatok jobb érthetősége érdekében az előadást – a szerző hozzájárulásával – kiegészítettük Dr. Tatai István „A megtérés reformátói értelmezése és a fogalom változásai a kegyesség történetében” című tanulmányából vett részletekkel.)

(Folytatjuk)

PAP LÁSZLÓNÉ KAZETTÁIBÓL

Húsz évvel ezelőtt, 1998. október 4-én délután 4 órakor a csobánkai gyülekezet hálaadó istentiszteletet tartott – a jegyzőkönyvi bejegyzés szerint – „gyülekezeti házának teljes külső megújulásáért”. Két évvel korábban, 1996-ban került sor az imaház földem- és tetőcseréjére, 1998-ban pedig folytatódtak a munkálatok az ablakok cseréjével és az épület külső felújításával. A hálaadó istentisztelet hangyaga Pap Lászlóné Erzsike néni kazettái között fennmaradt, így most az igei szolgálatot végző FÓNAGY MIKLÓS esperes prédikációjával emlékezünk a húsz évvel ezelőtti ünnepi alkalomra.

„ÉS TÓVÁ LETT A DÉLIBÁB” FÓNAGY MIKLÓS ESPERES IGEHIRDETÉSE

Textus: Ézsaiás 35:1-10.; Zsoltár 100:4.; Zsoltár 26:8.

Szeretett testvéreim, alig két esztendővel ezelőtt adhattunk hálát az Úristen akkori csodájáért, hogy ennek az Isten házának, ennek az épületegyüttesnek megújulhatott a teteje, a tetőszerkezete, és alig telt el egy rövidnyi idő – olyan, mintha tegnap lettem volna itt –, és ma megint van miért hálát adnunk. Olyan csodálatos, hogy az Úristen ajándékozó szeretete milyen gazdagságban részesít bennünket. A prófétai ige igazságát élhették át, csobánkai testvéreim, ezt, amit így mond a próféta, hogy „*tóvá lesz a délibáb*”. Milyen gyönyörűségesen szép kép, hogy az ember félve tervez, azt gondolja, hogy ugyan, csak ködös délibáb az egész, mire odaérek, nem találok semmit, és egyszer csak kiderül, hogy amit én félve, remegve délibábként megtervezni gondoltam, az egyszer csak megvalósul az Isten csodálatos kegyelméből.

Annál is inkább fontos ezt észrevennünk, testvéreim, mert volt a közelmúltban éppen elég olyan élményünk, amikor a prófétai ígének a fordítottját éltük át. Ígértek mindenfélet. Mindenféle tavat, és kiderült, hogy délibáb. Az emberi ígéretek bizony sokszor délibábbá válnak, jólét helyett nyomorúság, fölemelkedés helyett elzúllás, és az Isten közelében ennek a csodának a valósága az, ami érzékelhető, ami átélhető.

Ezért vagyunk hálás szívvel ma itt újra együtt, testvéreim, mert megint egy csoda történt. És hadd idézzem újra a prófétai szavakat. Megtörtént az a csoda, amikor az a néhány testvér itt Csobánkán átélte, hogy a lankadt kezek egyszer csak megerősödnek, és a tántorgó térdek egyszer csak megszilárdulnak, és a remegő szívűek, akik terveztek, akik áldoztak, akik dolgoztak, azok egyszerre csak átéltek a felülről jövő szónak a valóságát. Hogy mindegy, hányan vagytok, legyetek erősek, és ne féljete! Megtapasztalhattátok, testvéreim, hogy nekünk olyan fantasztikus Urunk van, aki tényleg tóvá tudja tenni a szent sóvárgásnak a délibábját. És ami legalább ilyen csoda, hogy a gyülekezet templomot látogató lélekszáma is növekedik. Egyre többen vagytok, akik vágyakoztok alkalomról alkalomra az

Isten Igéje után. Örömmel hallottam itt az istentisztelet előtt, hogy az isteni csoda tavát előbb utóbb bővíteni kell, hogy a gyerekeknek is legyen külön helyük, hogy legyen olyan szoba, ahol a hittanosok összejöhetnek.

Drága testvéreim, én azt hiszem, hogy velem együtt mindannyiunk szíve tele van hálaadással azért, hogy együtt magasztalhatjuk az Urunkat, aki ajándékozó szeretetének a bőkezűségét itt is mutatja. Egyre sűrűbben mutatja. És milyen jó, hogy van ösvény és van út itt Csobánkán is. Az Isten kijelölte számotokra is, testvéreim, a szentség útját, amelyen járnok kell, és ezen az úton útba esik ez az épület itt ebben a községben. És én remélem, hogy egyre többen tudják majd azok közül is, akik frissen költöznek ide, észre fogják venni, hogy a szentség útján, az Isten útján igenis útba esik az Isten háza, a feltöltekedésnek a helye. Nem véletlenül olvastam hozzá a prófétai sorokhoz a két zsoltárverset. Azért, mert tudom, hogy itt, ebben a maroknyi gyülekezetben is és a két másik kapcsolódó gyülekezetben, Pomázon és Budakalászon is megtalálható az öröm is és a szeretet is.

Igen, a hálaadás örömeivel jöttünk ma is ide ebbe a templomba, azért, hogy együtt osz-

templomépületeket kívülről, és kongó üres templomokat belülről, amelyek azt a képzetet keltették bennem, mint amikor valaki a Bibliáját odateszi szépen a könyvespolcra a legdíszesebb könyvek közé, és legföljebb évente egyszer veszi le, hogy leporolja, de soha nem veszi a kezébe. Igen, a ki nem nyitott Bibliából senki nem gazdagodik, és senki nem újul, és az üres templomból nem származhat áldás. Az érti igazán a templomnak, ennek a templomnak a rendeltetését is, aki belül van. Aki vállalja a bejövételnek a kockázatát. Aki tudja, hogy a templom mindig belülről áldott, és nem kívülről. A legszebb Isten háza ez, amiben itt vagyunk, amely tele van, ahol minden hely foglalt. Ez a legszebb Isten háza, lehet az a legegyszerűbb vályogépület, és lehet a legdíszesebb gótikus katedrális.

Azután szeretném, testvéreim, hogyha újra átelnénk, hogy mindannyiunknak szüksége van otthonra. Régi igazság, hogy valahol laknunk kell. Tamási Áron jegyezte föl, hogy az ember azért van ezen a világon, hogy valahol otthon legyen benne. Tudjátok, a lelki ház sok mindenért fontos, de ma, a 20. század vége felé azért is nagyon fontos, mert nemcsak a fizikai hajléktalanok száma nő, hanem – tessék körülnézni – egyre több a lelki hajléktalan, akik hol ideszaladnak, hol odaszaladnak, sehol sincsenek otthon, és ezért rá lehet szedni őket, és mindenhova be lehet rángatni, de sehol nem találják meg a helyüket. Nő a lelki otthontalanok, a lelki hajléktalanok száma. Testvéreim, azért van itt Csobánkán ez a ház, és azért hangzik az Isten szava, hogy ezen a kapun keresztül egyre többen átköltözzenek, beköltözzenek az Istenhez, persze nemcsak a templom kapuján, hanem azon a másik kapun át is, aki ezt mondta magáról, hogy „én vagyok az ajtó, és

Pap László lelkipásztor és Fónagy Miklós esperes az ünnepi gyülekezettel

aki énrajtam át bejön, és megtartatik”. Ő, de sokszor átéltük ezt is, hogy aki Jézus Krisztuson keresztül keresi az életet, aki vele együtt jár, az igenis megtartatik! Az Úr Jézus ez az ajtó, aki vár bennünket. Vár, hogy félelmeinkből, gondjainkból, sokszor éppen a rezignáltságunkból, vagy a reménytelenség

ármékából bejövünk hozzá, és éljük az általa felkínált egyszerű, tiszta keresztyén életet.

Testvéreim, ezen a hálaadó istentiszteleten hadd kössem újra a szívetekre, amit tudom, hogy mindannyian tudtok és hallottatok már bizonyára x-szer a lelkipásztoraitoktól, hadd kössem a szívetekre újra, hogy vár benneteket Jézus. Olyan jó volt bejőve itt a

kapun látni, hogy „Jézus vár”. Téged is vár. Mindenkit vár. És még jobb lenne, hogyha egyre többen elmondanátok odahaza a családban, hogy gyertek családtagok, nektek is szól a harang! Gyertek, költözzünk együtt Jézushoz! Ő várja az időseket, a nehezen mozgókat, azokat is, akikkel talán nem törődnek már annyira, akiket már többé-kevésbé leírtak a használhatók sorából. Őket is várja Jézus. És titeket is vár, testvéreim, középkorúak, agyonhajszolt életűek, tépett idegzetűek. Titeket is vár, akiknek élni is alig van sokszor időtök. És Jézus várja a fiatalokat is, hogy vele együtt induljanak el az életnek azokat a harcait megvívni, amiket nála nélkül csak a vereség kockázatával lehet. Tudjátok, hogy mi a legcsodálatosabb ebben az egyszerű hajlékban? Az a legcsodálatosabb, testvéreim, hogy aki ide bejön, az nyomban otthonra talál. Másodsor vagyok itt, és nagyon otthon érzem magam. Az Isten az Ő szeretetével vár, minden egyes alkalommal. Vár azért, hogy megajándékozzon. Vár, mert mindig ott van az Ige terítéke, meg a sákramentum terítéke, amiből mindig gazdagodhatunk. Jövök üres szívvel, jövök üres lézzel, és föltöltődve megyek haza. Ez a legnagyobb ajándék és a legnagyobb csoda.

Harminc éve szolgálhatok az Istennek, és azt tapasztalom, hogy körülbelül háromféle templomba járó típus van, akik különböző módon viszonyulnak az Istenhez. Nem tudom pontosan, hogy itt Csobánkán hogy van, elképzelhető, hogy itt is megtalálható mind a háromféle típus.

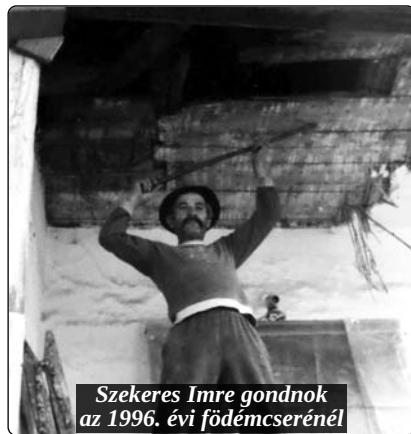
Ugyanis van, aki azt mondja, hogy elmegyek a templomba, mert félek, hogy ha nem járnék el, akkor megbüntet az Isten. Adakozom is időnként, mert hogyha nem adakozom néha, akkor meg fog haragudni az Isten, hogy milyen szűkmarkú vagyok. Nos, testvéreim, azt gondolom, hogy aki így vélekedik az Istenről, az nem ismeri igazán a Jézus Krisztus Atyját. Mert azt csak a büntetéstől való félelme hozza ide.

Azután van, aki azt mondja, hogy eljövök a templomba, mert akkor biztos, hogy megsegít az Isten. Testvéreim, boldog szívvel teszek bizonyosságot arról, hogy az Istennek van hatalma arra, hogy tényleg megsegítsen.

Templomba járókat is, meg templomba nem járókat is. De aki csak azért jön, hogy akkor biztos megsegít az Isten, az még nem az Isten gyermeke, hanem csak üzletet akar kötni az Istennek. Egy napot akar az Istennek adni, hogy hatot kapjon cserébe. Nem rossz üzlet.

Tudjátok, hogy ki az Isten gyermeke? Az, aki szíve szerint el tudja mondani, hogy Uram, én szeretlek téged. Az az Isten gyermeke. Az, aki nem a büntetéstől való félelme miatt jön, és aki nem azért jön, hogy egy jó boltot csináljon az Istennek, hanem azért jön, mert hozza a szíve. Azért jön, mert nem teheti egyszerűen, hogy ne jöjjön. Uram, én szeretek nálad lenni, és ezért jöttem. És természetes, hogy segítek a rászorulóknak, és természetes, hogy adakozom, hiszen Te annyiszor segítettél rajtam, és annyiszor adtál nekem. Uram, én szeretlek téged.

Testvéreim, idáig eljutni, ez a gyülekezet ajándéka, a templom ajándéka, ez az Isten ajándéka. És akkor kiderül, hogy az a bizonyos délibáb nemcsak tóvá lesz, hanem – továbbgondolva az Újszövetség világában – Bethesda tavává lesz. A gyógyulás helyévé, az örök életre szóló gyógyulás helyévé lesz. Aki félelmében kereste az Istent, vagy aki üzletelni akart az Istennek, az egyszerre az Ő gyermekévé válik. Hát ennél nagyobb csoda, ennél fantasztikusabb metamorfózis, átváltozás nem nagyon lehetséges! És én úgy tudom, testvéreim, hogy itt a jelenlévők közül is nagyon sokan elmondhatják, hogy Uram, én szeretem a Te házában lételt. Úgy szeretem, mint amikor az édesanya magához öleli a kisgyermekét, és a gyerek nem tudja megfogalmazni, hogy ez miért olyan jó, és miért olyan egyszerű, de annyira jó, hogy öregkorában is emlékszik rá. Valahogy ez a lelkület az, ami sugárzik. Ez az Istennek összekapcsolódó szeretet, ez az a belső titok, amit érdemes megőrizni, hogy itt valami történik velünk, amit lehet, hogy nem mindenki tud dátumhoz kötni, és lehet, hogy nem mindenki tud szépen és értelmesen és logikusan elmondani, lehet, hogy nem tudjuk megfogalmazni se, csak érezni tudjuk, mint ahogy a gyermek érzi az édesanyja ölelését. Valami olyasmi történik itt velünk, mint Péterrel, Jakabbal meg Jánossal, mikor Jézus fölvitte őket a hegyre, és elváltzott előttük, ragyogó lett az arca és a ruhája, és akkor Péter csak annyit mondott, hogy „Uram, jó nekünk itt lenni”. Hogy miért jó, és miért kéne itt három hajlékot építeni, nem volt

Szekeres Imre gondnok az 1996. évi fődémcserénél

rá felelet – jó nekünk itt lenni. Nem volt indok megmagyarázat, csak egyszerűen az, hogy jó.

Drága testvéreim, itt Csobánkán ugye ti is elmondhatjátok, hogy jó nekünk itt lenni. Azon a helyen, ahol annyi minden drága dolog történik. Ahol olyan sokszor nyitotta már ki az Isten az Ő ajándékozó szeretetét, és hiszem, hogy nagyon sok mindent tartogat még ezutánra is, és boldog ember az, aki kiteszi magát az Isten-közelség erőterének. És én nem kívánhatok szebbet meg többet meg jobbat, testvéreim, mint azt, hogy hadd folytatódjék itt közöttetek a boldog tapasztalások sora, a sok-sok drága Isten-élmény, ajándék átadás és ajándék átvétel sora!

Egy másik zsoltárvers csengett vissza bennem, és ezt idézve fejezem be: „Elől és hátul körülzártál engem, és fölöttem tartod kezedet.” (Zsolt. 139:5.) Nincs tovább, testvéreim, ezt nem lehet fokozni: Elől és hátul körülzártál engem, és fölöttem tartod kezedet. Ámen.

Testvéreim, az énekekben elmondott imádság után, jertek, szóban is mondjuk el imádságunkat a mi Urunk felé!

Mennyei Édesatyánk, köszönjük ezt a házat, ezt a hajlékot, amelyet a maga egyszerűségében is nagyszerűvé tetted azzal, hogy megszentelted, azzal, hogy elfogadtad a Te házádat, és azzal, hogy újra és újra eljössz Te is, és hangzik a Te szavad, és itt gyógyulások történnek, itt meg lehet újulni, itt Hozzád lehet találni, itt bűnbocsánatot lehet nyerni, itt meg lehet erősödni. Köszönjük, hogy Veled nem lehet üzletet kötni, Urunk, mert mindent Te vállaltál magadra, és Te messze előre kifizetted azt, amit mi soha nem tudnánk megfizetni. Légy áldott, hogy Jézus Krisztus áldozatáért minket is gyermekekké fogadtál, megváltottál, életet adtál itt a földön, és hisszük, hogy életet készítettél az élet utánra is.

Köszönjük, Urunk, mindazt, amit a Te házáért tehetünk és tehetünk ezután. Köszönjük, hogy adakozhattunk, köszönjük, hogy fáradhattunk, köszönjük, hogy valami csekélyt visszaadhattunk Neked a Te dicsőségedre mindabból a gazdagságból, amit Tőled kaptunk és kapunk folyamatosan. Köszönjük, hogy elfogadtad adományainkat, és köszönjük, hogy elfogadod kezünk munkáját is. Kérünk, fogadj el minket is, fogadj el úgy, amint vagyunk, és tisztogass meg bűneinkből, fogyatkozásainkból, indulatainkból, és add, hogy külső újulás után növekedhessünk belülről is, lelkiekben is. Engedd, hogy egyre inkább a Te néped lehessünk, akikért Te mindent megtettél, hadd tegyünk meg mi is mindent, ami kitelik, és ami megtehető.

Megváltó Urunk, Jézus Krisztus, járj előttünk továbbra is, ne engedj eltévedni, ne engedj belekeseredni a bajainkba, a nyomorúságainkba, és ne engedd, hogy elbizakodjunk, hanem tarts meg a keskeny úton, amely tudjuk, hogy az életre visz. Hadd járjunk ezen, hadd legyen célra tartó és céltudatos mindannyiunk életútja.

Kérünk, hallgasd meg imádságunkat, áldj meg kegyelmesen.

Ámen.

Az idei év tavaszán egy három hétvégéből (összesen tíz napból) álló ifjúsági vezetőképzőn vettem részt, amelyet a Református Zsinati Ifjúsági Iroda, valamint az Exodus Central and Eastern Europe nevű ifjúsági szervezet szervezett.

Az Exodus egy északír alapítású, fiatal tanítványokat képző, a helyi gyülekezetekkel együttműködve szolgáló nonprofit szervezet, amelynek célja, hogy a fiatalok hitre jussanak, illetve növekedjenek hitükben. Valamint az is, hogy megpróbálják tovább is adni a hitet.

A már említett képzés második hétvégén ajánlották fel nekünk azt a lehetőséget, amelynek köszönhetően július 21. és 31. között tíz csodálatos és az Úr bőséges áldásaival kísért napot tölthettem el az Észak-Írországi New Castle-ben.

A Magyarországról kiutazó csapat hét főből állt. Ebből öten az vezetőképzőn ismerkedtünk meg, a hatodik tag pedig egy barátjánője révén csatlakozott hozzánk. Illetve az Exodus kijelölt számunkra egy tapasztaltabb vezetőt is, aki már többször dolgozott velük és Észak-Írországot is megjárta már.

Osváth Dóri

Hetesfogatunk július 21-én délután érkezett meg New Castle-be, ahol a helyi presbiteriánus gyülekezet Cornerstone elnevezésű nyári napközis táborában szolgáltunk a helyi ifjúsággal, egy hozzánk hasonló spanyolországi önkéntescsoporttal, valamint a New Castle-i Exodusnál szolgáló fiatalokkal együtt.

A Cornerstone egy minden évben megrendezésre kerülő kalandokkal megspékelt nyári tábor délutánoként különféle vicces és érdekes programokkal este pedig igei tanítással. A tábor különböző korcsoportokra bontva fogad gyermekeket. Délelőtt 10 és 12 óra között a legkisebbeknek (5 éves kortól 7 éves korig) játékos foglalkozás volt. Ide főként helyi édesanyák hozták el gyermekeiket. Ezen kívül még három korosztályos csoporttal dolgoztunk: 8-tól 10 éves korig, 11-től 13 éves korig, 14-től 16 éves korig. Ezeknek a csoportoknak két foglalkozásuk volt, egy délutáni (14 óra és 16:30

„AZÉRT, HA VALAKI KRISZTUSBAN VAN, ÚJ TEREMTÉS AZ...”
Beszámoló
Észak-írországi utamról

között) és egy esti (19 óra és 21 óra között). A délutáni program mindig valamilyen mozgós-kirándulós dolog volt (különböző városban mászkálós feladatok, vízi kalandpark, szemétszedés), este pedig komolyabb vízekre eveztünk. A tábor a július 22-i kibocsátó istentisztelettel kezdődött (ezen még csak a szolgáló önkéntesek vettek részt) és a július 29-i hálaadó istentisztelettel zárult le.

A tábor idei vezéregéje a 2Korinthus 5,17 volt: „Azért ha valaki Krisztusban van, új teremtés az...”, címe pedig *Abandon ordinary* volt. Ez magyarra fordítva körülbelül azt jelenti, hogy elhagyva a rendes / megszokottat a rendkívüli, illetve a rendhagyó felé. Az esti beszélgetések témái pedig a következők voltak: Isten rendkívüli szeretete, rendhagyó gyülekezet / istentisztelet, rendhagyó csendesség, rendhagyó imádság és a világ szemszögéből rendhagyó, Isten szerinti élet.

A mi kis csapatunk a 11-13 éves korosztály mellé volt beosztva szolgálónak. Elsődleges feladatunk a korcsoport programját összeállító két lány segítése volt bármiben, amiben csak kellett. Ők kedden és szerdán délután ránk bízta a gyülekezés alatti negyvenöt perces játékblokkokat, amelyeken különféle táborozók számára jól ismert játékokat játszottunk a gyerekekkel, illetve tanítottunk nekik egy kevés magyar néptáncot is, amit nagyon élveztek. Emellett pedig kézműveskedtünk, elkísértük őket a délutáni programokra és vezettük a kiscsoportos beszélgetéseket az esti blokkokban.

Táboroztatóként egy napunk a következőképpen nézett ki: reggel nyolckor reggelivel kezdtünk, kilenckor volt reggeli áhítat minden önkéntesnek, majd ezt követte a csoportmegbeszélés, amelyet az önkéntes csoportok vezetői tartottak, ezt követően délig szabadprogramunk volt, amit a magyar csapat általában a tengerparton töltött. Ebéd után

következett a tábor délutáni szekciója, majd még egy kis szabadidő, vacsora és az esti szekció. Általában este tíz és tizenegy óra között értünk vissza a szálláshelyünkre, ahol részt vettünk a napzáró áhítaton, majd igyekeztünk minél gyorsabban lezavarni a zuhanyzást (hét lánynak egy zuhanyzóval ez nem olyan egyszerű), hogy aludni is tudjunk valamennyit, bár a Cornerstone a többi nyári táborhoz hasonlóan nem az alvásról és a pihenésről szólt. A tábor hivatalos lezárása a július 29-i hálaadó istentisztelet volt.

Vendéglátóink mindent megtettek azért, hogy minél többet megmutassanak nekünk a csodálatos helyből, amelyen élnek (az egyik ilyen kezdeményezésből lett a hét legnagyobb elárasa). Vasárnap a dél-előtti istentisztelet után egy csodálatos angol-kertet látogattunk meg, a Tollymore Forest Parkot, ahol egy nagyon kellemes és nagyon pihentető erdei sétán vettünk részt. Hétfőn (július 30-án) pedig egy kirándulós napot tartottunk, amelyen eljutottunk az Észak-Atlanti óceánhoz, megnéztük Észak-Írország egyik leghíresebb látványosságát, az Óriások Útját,

valamint elvittek minket arra a kilátópontra, ahonnan át lehetett látni Skócia partjaira.

Hamar kiderült számunkra, hogy északír barátaink egyik legkedveltebb elfoglaltsága az ünneplés. Kint tartózkodásunk alatt konkrétan mindent megünnepeltünk, amit csak lehetett, kezdve a csoportok biztonságos megérkezésétől egészen a balesetmentesen lezajlott tábori napokig. Szerintem egész eddigi életemben nem vettem részt annyi barbecue-partin, mint a New Castle-ben töltött tíz nap során.

Az ünneplések tetőpontja a július 30-án este tartott záróbuli volt. Ezen már csak az önkéntesek vettek részt. Az este egy rövid áhítattal és dicsőítéssel kezdődött, melynek során halát adtunk az együtt töltött időért. A komolyabb hangvételű lelki program után, pedig kezdetét vette a fergeteges záróbuli (természetesen barbecue-val és táborfüzzel), amelyen a zenét egy tradicionális ír banda szolgáltatta.

Az ünneplés és a kirándulások mellett vendéglátóink számára fontos volt a mi személyes lelki töltkezésünk is. Erre lehetőséget adtak az esti áhítatok illetve a napközbeni beszélgetések a tengerparton vagy a gyülekezeti ház tomatermében.

Az utazásra való felkészülés közben úgy gondoltam, hogy a munka és a nyelvi különbségek miatt nem lesz lehetőségem különösebben mély vagy személyes hitbéli élmény átélésére, de odakint nagyon hamar rájöttem, hogy mekkorát tévedtem. A tíz nap során nagyon sokszor és nagyon sokféleképpen tapasztaltam meg azt, hogy mennyire csodálatos a mi Istenünk, kezdve attól az érzéstől, hogy az otthonunktól távol azt érezzük, hogy családtagokként tekintenek ránk, hiszen Krisztusban testvérek vagyunk, folytatva egy ebéd közben lefolytatott beszélgetéssel, melyen a tábor főszervezője megkérdezte tőlem, hogy hogyan tértem meg és hogyan látom magam az Úr szolgálatában.

A számomra legmeghatározóbb ilyen élmény egy kérdéshez kapcsolódik, amelyet az egyik esti áhítaton tett fel Bob, az Exodus New Castle-i irodájának vezetője. A kérdés így hangzott: Tudod-e, hogy miért vagy most itt? Az önkéntescsoport többsége persze azonnal rávágta válaszul, hogy azért, hogy szolgáljam az Urat. Bob erre azt felelte: Jó, persze. De tudod-e, hogy egészen pontosan mi az, amiért Isten idehozott most? Mi az, amit ezzel meg szeretne mutatni neked? A héten sok időt töltöttem el azzal, hogy a tengerparton ültem, imádkoztam és ezeken a kérdéseken gondolkodtam. A legelső válasz, amit találtam az volt, hogy az Úr meg szeretne volna mutatni nekem, hogy sokkal bátrabb is lehetek az életben. Hogy nyugodtan megtehetem azt, hogy felszállok egy repülőre és elrepülök kétezer kilométerre, hogy angol nyelven tegyek bizonyosságot arról, hogy mennyire nagyszerű Ő, mert nem kell félnem az ilyen helyzetektől. Mert nyugodtan lehetek bátor, mert ott van velem, és erőt ad a pillanatnyi elbizonytalanodásaimkor.

Nekem mér ez a válasz is bőven elég lett volna, de az óceánparti kirándulásunk napján kaptam még egy választ arra a kérdésre, hogy miért vagyok ott, ahol vagyok. Az óceán hullámain nézve egyszer csak eszembe jutott a konfirmációi ígém, ami a Jelenések könyve 2,10: „Légy hű mindhalálig, és neked adom az élet koronáját”. Leírhatatlan erejű érzés volt, ami akkor és ott rámtört. Olyan erős, hogy nem tudtam mást tenni, mint elsírni magam. Azóta sokszor próbáltam megfogalmazni, hogy mit kaptam az Úrtól abban a pillanatban. A leginkább arra jutottam, hogy kaptam egy drágakövet abból a koronából, egy megerősítést arra, hogy ha az életemet továbbra is Isten kezébe helyezem, akkor Ő boldogsággal és az Észak-írországi úthoz hasonló csodákkal tölti meg azt.

Osváth Dóri

Hozzám szól, rólam szól!

**Gyülekezetünk Bibliaolvasó körébe
hívunk és várunk minden testvérünket!**

Ebben az évben a személyes életünkre vonatkozó üzenetekre helyezzük a hangsúlyt, bibliai emberek élettörténetén keresztül.

Arról fogunk beszélgetni, hogy a kiválasztott szentírási alak

- hogyan került kapcsolatba Istennel
- mi erősítette, mi gyöngítette a hitét
- milyen kísértések érték, ezekre milyen válaszokat adott
- az életében hol mutatkozik meg Isten kegyelme
- mindezek mit üzennek személyesen nekem

Alkalmaink ideje: kéthetente kedden 19:00 – 20:30.

Helyszín: gyülekezeti házunk földszinti terme.

Témák:

- 2018. október 9., 16., 30.: **Péter apostol**
- november 13.: **Illés próféta**
- november 27., december 11.: **Saul király**
- december 18., január 8.: **Mária, Jézus édesanyja**

Jelentkezni, valamint a részletek felől érdeklődni lehet

Óváryné Herpai Dóránál: 30/2488-170; herpaidora@hotmail.com

„A teljes Írás Istentől ihletett, és hasznos a tanításra, a feddésre, a megjobbításra, az igazságban való nevelésre” (2Tím3,16)

A Bibliaolvasó kör

Mindnyájunkban felmerül a gondolat még gyerekkorban, hogy kell lenni valaminek, valakinek. Az a bizonyos Isten alakú úr a lelkünkben betöltésre vár. A világ kínálja ezerféle istenét, bőven van választék. Jó esetben a szülők jó útjelzők az egy igaz Isten felé, de ez a ritkább eset. Még ha van is valamilyen keresztény vallásos kultúra a családban, az újabb nemzedék mindig megkérdőjelezi a szülők hitét, kíváncsi és nyitott minden más hatás iránt. A szomszéd rétje mindig zöldebb, mindig abban reménykedünk, hogy majd rátalálunk a mi igényeinket legjobban kielégítő istenre, vallásra, kultuszra.

Óriási csodája az Istennek, hogy az egoista, bűnökkel megkötözött ember is megertheti, hogy a valóságra épülő hit, csak a valóság alkotójától és fenntartójától jöhet. Amíg nincs átadott életünk, minden döntésünk, választásunk önző. Olyan társat keresünk, aki megfelel nekünk. (Nem mi akarunk neki megfelelni, pedig az agapé szeretet így tesz.) Munkát, munkahelyet is a szerint választunk, ami a mi értékrendünkben legelől áll. (Olyan sokan akarnak ma bankárok lenni. A kemény fizikai munkával járó és sok gyakorlással megszerezhető szakmák lassan kihálnak.) Pszichológiai kísérletek azt bizonyítják, hogy az álmodott, szabad választáson alapuló döntéseinkkel sokkal nagyobb arányban vagyunk utólag elégedetlenek, mint amikor elfogadjuk a terület szakértőinek ajánlását. Pál apostol példája ez: „...mert én megtanultam, hogy azokban, amelyekben vagyok, megelégedett legyek. Tudok megaláztatni is, tudok bővölködni is; mindenben és mindenkiben ismerős vagyok a jóllakással is, az éhezéssel is, a bővölködéssel is, a szűkölködéssel is.” (Filippi 4:11-12.) Azért tudott elégedett lenni, mert tudta (ismerte), kinek hitt.

Megtapasztaljuk, hogy az Istenkeresés folyamatában nem az elvárásaim istenére találok, hanem az Isten talál rám. „Mert nem az én gondolataim a ti gondolataitok, és nem a ti útaitok az én útaim, így szól az Úr!” (Ézs. 55:8.) Amíg távol vagyunk tőle, szinte kényszeresen a saját gondolatainkat vetítjük ki rá. Például a „jóisten” csak a mennybe viheti a mi elhunyt szeretteinket! A „jóisten” meg kell áldja a munkánkat, családukat, országunkat... A hamis próféták mindig ilyen emberi elvárásoknak igyekeztek megfelelni.

Az evangéliumokban azt látjuk, hogy Jézust a kortársai addig fogadták el, amíg az ő szájizük szerint beszélt, és az ő testi igényeiket elégítette ki. Ma is így van ez mindaddig, amíg még mi magunk vagyunk életünk trónusán. A Lukács evangélium 4. fejezetében a negyven napos megkísértés után Jézus prédikál a názareti zsinagógában. Először „mindnyáján bizonyoságot tőnek felőle, és elálmél-

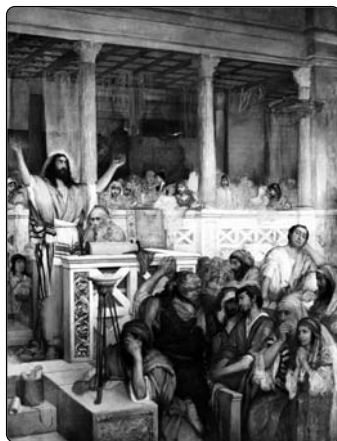
kodának kedves beszédein” (Luk. 4:22.), majd a beszéde végén „kiűzék őt a városon kívül és vívék őt annak a hegynek szélére, amelyen az ő városuk épült, hogy onnan letaszítsák.” (Luk.4:29.) Azért történt ez a hirtelen megvál-

tozása az indulatuknak, mert Jézus szemükre vetette keményszívűségüket, hogy nem hisznek neki. Mi pedig sem embernek, sem Istennek nem nézzük el, ha bírál minket. Minket az Isten csak simogasson, a gonoszokat büntesse! Píllanat alatt ott tartunk, hogy mi oktatjuk ki Őt, hogy hogyan állnak a dolgok, és mit kellene tennie.

Így aztán elakad az Istenkeresésünk, mert mi másmilyen istenre vágyunk. Nemcsak a zsidók messiásvárása került így parkolópályára, hanem mindannyian így járhatunk, ha le nem mondunk teljesen az önmagunkhoz való jogunkról, és nem lesz előttünk feltétlen tekintély az Úr szava: az ige. Sok emberről állítják, hogy ő mélyen vallásos. Ezt úgy értik, hogy nem istentagadó, van istene. Mégsem mindenki találta meg az Istent, aki vallásos. Az igaz hit mindig Istenből indul el, aki Jézus Krisztusban megismerhető, és neki engedelmeskedve, vele azonosulva lehetünk az Isten gyermekei. Sok fájdalmas példa mutatja, hogy Isten nevében mennyi gonoszságot követtek el vallásos emberek. Nemrég Franco tábornokról hallottam egy műsort. (A spanyol polgárháború kirobbantója, majd Spanyolország államfője.) A katolicizmus lelkes

követője volt, aki maga is katolikus nevelést vezetett be a spanyol iskolákba. Tudjuk, „maga a Sátán is átváltoztatja magát világosság angyalává.” (II.Kor. 11:14.) A Sátán minden igaz dolgot, mint keretet felhasznál, de a biblikus formák mögött a saját természete bújjik meg. Felismerjük? Először önmagunkban, a saját gyülekezetünkben, egyházunkban, környezetünkben! Csak akkor nem tud megtéveszteni bennünket az ellenségünk, ha ismerjük a mi Urunkat. Nemcsak az elménkkel ismerjük, sok mindent tudunk róla, hanem elköteleződünk az Ő követésére, mert hisszük, hogy az övé minden igazság, Ő a teljes világosság, akiben nincsen semmi sötétség. Elköteleződünk arra, hogy magunkban is felszámoljunk minden sötétséget, amit Ő megmutat. (Csak a rendszeres bibliaolvasás ad erre alkalmat.) Idősebb hívőként is azt tapasztaljuk, hogy még mindig akad sötét terület bennünk. Valahogy úgy, mint a bölcsesség és tudomány esetében, hogy amikor bölcsébbek lettünk, látjuk meg, mennyire nem vagyunk azok. Az Úr ismerete tehát az, amikor Ő ismerhet (tulajdonaként kezelhet) bennünket, amikor az Ő Szentlelke tud irányítani, és mi csak rá hallgatunk.

Vannak nehézségek ebben a megismerési folyamatban, mert előfordul, hogy az egyik tanító magyarázata ellentéte a másik tanító magyarázatának. Melyiknek higgyünk? Lehetnek lényeges különbségek keresztény felekezetek és egyházak között is. Mégis hiszem és tapasztalom, hogy bár részlegesen van bennünk az ismeret, de a Szentlélek elvezet minden igazságra! Ezt Ő ígérte meg! „De mikor eljő amaz, az igazságnak Lelke, elvezérel majd

**ADY ENDRE
AZ ISTEN-KERESŐ
LÁRMA**

Neved sem értem, Istenem,
De van két árva, nagy szemem
S annyi bolondot látok,
Hogy e sok bolondságból
Nagy ijedelmemben,
Uram, hozzád kiáltok.

Próbáltam sokféle mesét,
De, hajh, egyik se volt elég:
Szívemben, idegimben
Kiabáló, nagy láрма
Téged keres, Fölség,
Isten, a tied minden.

títeket minden igazságra. Mert nem ő magától szól, hanem azokat szólja, amiket hall, és a bekövetkezőket megjelenti néktek.” (Ján. 16:13.) Ahol ellentétes nézeteket találunk, ne nyugodjunk bele! Van isteni igazság, kutasuk, és a Szentlélek meg fogja mutatni! „Mert most tükör által homályosan látunk, akkor pedig színről színre; most rész szerint van bennem az ismeret, akkor pedig úgy ismerek majd, amint én is megismertettem.” (I.Kor. 13:12.) Hú az, aki ezt megígérte! Ámen.

Haranginé Csuta Anna

BÓDÁS JÁNOS
KI VAN JELÖLVE
A HELYED...

Azért van síró, hogy vigasztald,
és éhező, hogy teríts asztalt.
Azért van seb, hogy bekösse kezed,
vak, elhagyott azért van, hogy szeresd.
Azért roskadnak mások vállai,
hogy terhüket te segítsd hordani.
Az irtalmat kínok fakasztják,
s mélység felett van csak magasság.
Ha más gyötrődik, vérzik, szenved, azért van,
hogy te megmutathasd, hogy
mennyi szeretet van benned.

Megmutattad már néha legalább,
enyhült, szépült- e tőled a világ?
Vagy tán kezdetől támadt foltra folt
ott is, hol eddig minden tiszta volt?

Mi vagy?
Vigasznak, ímak szántak,
menedéknek, oszlopnak, szárnynak?
Valahol rég... siess... keresd,
Ki van jelölve a helyed.
S csak ott leszel az, aminek Isten rendelt,
másként rideg, céltalan lesz az életed.
Mag leszel, mely kőre esett.
Levél leszel, mely a címzetthez nem jut el.
Gyógyszer, ami kárba vesztett,
s mit sosem kap meg a beteg.
Rúd leszel, de zászlóvalan
kalász leszel, de magtalan.
Cserép, miben nincsen virág,
s nem veszi hasznod
sem az ég, sem a világ.

JÁRATLAN ÚT

Az emberszívhez nem vezet vasút,
se gépkocsi: járatlan minden út,
mert ahány ember, annyiféle seb,
s mind egyre égetőbb, keservesebb.

A gyógyításhoz nem elég az ész,
se hatalom, se patika, se pénz:
szív és Lélek kell, vigasz, égi ír,
és erő, mely minden próbát kibír.

A szívben kő, vad sívó pusztaság,
tüske, dúvadak, mérges vipérák
állnak utadba, – százezernyi gát!
Senki sem adja könnyen meg magát!

Visszariadsz? ... Nem csoda! Egymagad
nem győzhetsz, roppant nagy a feladat!
A bár kitaposott út nem vár soha,
mégis történhet meglepő csoda,

Jézussal együtt bármily úton jársz,
mindig a szívek mélyébe találsz.
Ő is járatlan utat követett,
de megmentette mind, ki elveszett.

A FELNÖTTÉ VÁLÁS ÚTJÁN
Ifjúsági tábor Kisirtáspusztán
2018. augusztus 27-30.

Idén nyáron pomázi ifjúsági közösségünk Nagybörzsönybe utazott, hogy eltöltsön egy négy napos nyárázó kellemes, vidám, énekkel és imádsággal teli tábort. Igaz a tábor alatt nagyon sokat sétáltunk és túráztunk, de a fáradságunk gyógyítására Ági néni és a lányok minden nap finom ételeket főztek.

Az első nap majdnem egésze az odaútasról és a szállás elfoglalásáról szólt, de este egy olyan játékban vettünk részt, ahol csukott szemmel egy kötelet fogva az Úr ve-

A Csóványoson

zérletével mentünk egy kijelölt szakaszon, majd a fák soraiban mentünk végig az élet egyes szakaszait megfigyelve.

Másnap a faluba indultunk (4 km séta), ahol helyben kemencében süített nagyon finom, friss kenyérlángost ebédtünk. Ezután megnéztük a helyi Bányász templomot és a Szent István templomot, mindkettő nagyon érdekes és szép látványt nyújtott. Majd a temető melletti focipályán, akiben volt még egy kis energia, tudott focizni, valamint megejtettünk még egy csapatépítő métázást is. Egy kis pihenés és séta után megnéztük még a Lek-Vár-Lak nevű helyet, ahol nagyon sok finom, házilag készített, különböző íz kombinációjú lekvárokat kóstoltgattunk valamint a szomszédban kóstoltunk még házi sajtokat is. A mai napon is – mint mindennap – volt reggeli, illetve esti áhítat, sok énekkel, de ma még mindenki kapott egy történetet is, amit aztán a tábor alatt

Nagybörzsöny-Bányásztemplom

elolvastunk, és megpróbáltuk átvetíteni saját életünkre, és így értelmezni és tanulni belőle. Ezen kívül este még volt egy kis csapatépítő játék, ahol megnéztük, hogyan tudunk együttműködni.

Harmadik napon a reggeli áhítat után túrázni indultunk – igaz, nem mindenki –, és megmásztuk a Nagy-Hideg-hegyet (864 m), ahonnan tovább indultunk a Csóványos hegycsúcsra (938 m), amely Magyarország huszadik legmagasabb, valamint a Börzsöny legmagasabb hegye. Bármerre mentünk, gyönyörű kilátás és táj tárult a szemünk elé főleg a kilátóból, csodálatos volt látni a Börzsöny dimbes-dombos tájait. Igaz, nem mindig volt egyszerű az út, de az Úrra bízva magunkat, mindenki épségben hazaért. De ezen a napon a túra előtt arról beszélgettünk, hogy ki hol tart a felnőtté váláshoz vezető úton, és hogy ki mennyire gyerek vagy felnőtt inkább, illetve hogy kik segítenek és kik hátráltatnak minket ezen az úton. Valamint este megint volt egy kis csapatépítő játék, és még egy beszélgetés arról, hogy szerintünk milyen felnőttnek akar minket látni az Úr Isten.

Utolsó nap pedig szedtük a sátorfánkat, és már az erdei kisvasúttal tettük meg az utat a faluba a négy km séta helyett, majd onnan haza.

Esti játék

Egy igen csak jó ifjúsági tábort tudhatunk magunk mögött, hisz ezekből a mély beszélgetésekből, a történetekből, a játékokból és a tábor témájából és hangulatából azt hiszem, mindannyiunk hazavitt valami fontosat, és remélem, hogy mindenki egy kicsit jobban megértette, mi az ő célja, és milyen utat kell ahhoz bejárni, hogy olyan felnőtté váljunk, amilyennek látni szeretne minket az Úr Isten. Én nagyon örülök, hogy mindenki jól érezte magát, és hogy mindenki épségben hazaért, és remélem jövőre is tudunk egy ilyen, vagy még jobb ifjúsági tábort összehozni.

Kovács Gergő

Kedves Ünneplők! A Pílisi Nemzeti Keresztény Egyesület számára a megtiszteltetés mellett nagy örömet jelent a mai ünnepünkön való megszólalás lehetősége, hiszen Szent István király személyében olyan elődünkre emlékezhetünk, aki a magyar nemzet ügyét és a Krisztushoz tartozás ügyét egyaránt sikeresen tudta képviselni.

Az elmúlt évtizedek során sok ünnepi beszéden sok szó esett az államalapítás és egyházalapítás körülményeiről, Szent István munkásságának jelentőségéről a magyarság életében. A történelmi események részletezése helyett most arra szeretnék vállalkozni, hogy megfogalmazzam: 21. századi magyarként hogyan tudunk személyesen kapcsolódni a Szent István-i örökséghez? Modern demokráciában élő emberként – akinek többnyire a szabadság és függetlenség jelenti a legfontosabb értéket – vajon miért ünnepeljük évről évre azt, hogy bő ezer évvel ezelőtt olyan vezetőnk volt, aki a legkevésbé demokratikus módon és eszközökkel szorította rá eleinket a letelepedésre és a kereszténység felvételére?

Erre a kérdésre csak részben ad választ az a tény, hogy a 10-11. században az európai társadalmak működése jelentősen eltért a mostanitól. Ünneplésünk és a Szent István iránt érzett hálánk alapja az, hogy első királyunk erős rendelkezéseiből, melyeket tűzzel-vassal védelmezett, nekünk életünk származott. Gondoljuk végig: a honfoglaló magyaroknak kalandvágyukat, szabadságvágyukat kellett elengedniük, legalább is kerek közé szorítaniuk ahhoz, hogy saját országuk, hazájuk legyen, melyben nemzeti identitásukat megőrizhetik. Ez volt a túlélésünk záloga, hiszen jól tudjuk, hogy azok a népek, akik erre nem voltak képesek, ma már nem léteznek. Fontos felismerni, hogy mi, 21. századi utódok gyakran éppen ellenkező irányba nézelődünk: egyre többen készek feladni saját országukat, hazájukat, nemzeti identitásukkal együtt; kergeti őket egy újfajta kalandvágy, függetlenség, önpusztító szabadságvágy.

Önpusztító szabadságvágy – első hallásra talán szokatlanul hangzik ez a szókapcsolat, mégis fontos szót ejteni róla, hiszen

mai nemzedékünk talán legnagyobb, s legtöbb átkot hozó kísértése éppen ez. Az elköteleződésre való képtelenség hordozza a legtöbb veszélyt nemzetünk számára és sze-

illúzióját kergetve hány meg hány ember szalad ki a házasságából, a családjából, a hazájából, elveszítve a valahová tartozás biztonságát! **Az első dolog tehát, amit megtanulhatunk Szent Istvántól, az elköteleződés,** a fontos IGEN-ek felvállalása, ami egyben határozott NEM-ek kimondásával jár. Igent mondani a kereszténységre csak úgy lehetett, hogy egyúttal nemet kellett mondani a pogány kultuszra. Ma sincs ez másként.

Óváryné Herpai Dóra

Szent István bölcsen felismerte és bátran képviselte – hallhattuk az előbb felolvasott Intelmekben – hogy a **hit a legkevésbé sem magánügy,** hanem a felelős kormányzás alapja. A keresztény vallás felvétele – a személyes hitélet mellett – alapvetően meghatározta az egyén, a család, a közösség értékrendjét, kultúráját, szokásait, a társadalmi együttélés szabályait. Kulturálisan tehát valamennyien keresztény gyökerűek vagyunk; ezért jó, ha pontosan ismerjük a keresztény tanítás alapjait. Akkor leszünk képesek jól eligazodni saját életünkben, ha tisztában vagyunk gyökereinkkel, feladatunkkal, ha tisztában vagyunk saját magunkkal. Van-e válaszuk arra a kérdésre, hogy kik vagyunk mi, 21. századi magyarok és mi dolgunk van a világban? Honnan jöttünk és merre tartunk? Mi erősít, és mi gyöngít bennünket? És az egyik talán legaktuálisabb kérdés: Kik a ránk bízottak?

mélyes életünkben egyaránt. Igent mondani egy társra, egy hazára, az Úristen hívó szavára...ma éppen olyan fontos, életet adó döntések, mint ezer évvel ezelőtt. Nézzünk csak körül: a rosszul értelmezett szabadság

Valóban fontos, hogy ezekre a kérdésekre megkeressük és megtaláljuk saját, igaz válaszainkat, mert ha nem tesszük, mások féligazságokkal válaszolják meg nekünk. Jó példa erre a befogadás kérdése. Gyakran halami manapság, hogy a keresztény magyarokat egy – éppen Szent István Intelmeiből kiragadott mondattal igyekeznek rászorítani arra, hogy nyitott társadalomként működjenek. Ez a mondat így hangzik: „Mert az egy nyelvű és egy szokású ország gyenge és esendő. Ennélfogva megparancsolom neked, fiam, hogy a jövevényeket jóakarattal gyámolítsad és becsben tartsad(...)” Nem kell zavarba jönnünk ettől a felszólítástól, ha jól ismerjük a teljes tanítást. István királynak a jövevényekre vonatkozó intelmeit kizárólag a renddel

és az Isten iránti hűséggel kapcsolatos értelmeivel együtt szabad és lehet helyesen értelmezni: „Ha valamikor uralmad alatt akadnának olyanok (...), kik az egységbe fűzött Szentháromságot megosztani vagy kisebbiteni (...) próbálják, (...) az ilyeneket pedig ne gyámolítsd, ne védelmezd, (...) mert az efféle emberek a szentegyház népét nyomorultul megrontják és szétszórják. Hogy ez ne történjék meg, különös gondod legyen.”

Amit mindezek alapján megtanulhatunk Szent Istvántól: **hogyan lehet egyszerre képviselni a rendet és irgalmasságot?** Hogyan legyünk az idegenekhez szeretetteljesen türelmesek – mai kifejezéssel toleránsak –, miközben nem engedjük felpuhítani saját, megtartó szabályainkat, és nem szorítjuk hátrébe saját értékeinket? Ehhez mindenképp az Istvántól tanult tiszta beszédre van szükség. Valóban fogadjuk szeretettel és tartsuk becsben a jövevényeket és vendégeket, akik tisztelettel és szeretettel fordulnak felénk, becsülve szokásainkat, törvényeinket és Istenünket. Tudnunk kell azonban különbséget tenni jövevény és betolakodó között. A betolakodók másként lépnek kapcsolatba velünk: erőszakkal törnek ránk, nem tisztelve sem törvényeinket, sem szokásainkat, sem hitünket. Többször találkoztunk velük ezer éves történelmünk során. Velük kapcsolatban az a feladatunk, hogy határozottan képviseljük a rendet, és védelmezzük a ránk bízottakat.

Utolsó gondolatként az egészséges nemzetudatról szeretnék szólni. Ez is olyan kérdés, amelyre sokan nem találják a választ. A

magyar nemzeti értékeket zászlóra tűző ember manapság könnyen megkaphatja a sovíniszta, vagy éppen idegengyűlölő bélyeget. Vannak, akiket a megbélyegzéstől való félelem tart távol attól, hogy felvállalják a magyarság ügyét. Mi a helyes? **Hogyan viszonyuljunk jó keresztyénként magyarságunkhoz?** Erre is Szent István jelenti a jó példát. Első királyunk felismerte, hogy a magyarság egyedi szín az emberiség palettáján. Eppen úgy, ahogy a többi nemzet. Nem szebb, vagy csúnyább; jobb, vagy rosszabb a többinél, egyszerűen csak: egyedi és megismételhetetlen. István azt is megértette, hogy az ő feladata megőrizni ennek a színnek az élénkségét. A mi feladatunk is ugyanez: miközben bátran gyönyörködhetünk abban a sok csodaszép színben, amit az Isten megalkotott, őriznünk és védelmeznünk kell azt az egyet, amit ránk bízott, s amit rajtunk kívül senki más nem fog megőrizni. S bár a mai korszellem azt sugallja, hogy a különböző színek elegyítése új, izgalmasabb színek létrejöttéhez vezet, vigyáznunk kell, mert – ha valaki szokott gyurmázni, az jól tudja –, hogy a sok gyönyörű szín összegyűrésének mindig ugyanaz a vége: egy nagy szürke massa, amiből már nem tudjuk újra kiválogatni a szép színes alkotóelemeket.

Legyünk tehát egyszerre tisztelői más nemzeteknek, és büszke védelmezői magyarságunknak! Viseljük gondját csodálatos anyanyelvünknek, ismerjük jól nemzeti ha-

gyományainkat, történelmünket, tartsuk életben keresztyén hitünket, és fogjuk erősen azon testvéreink kezét, akikről pillanatnyilag határ választ el bennünket! Adja Isten, hogy a tőle jövő bölcsesség megóvja nemzetünket

a két nagy tévúttól: a kishitű önbizalomhiánytól és a felsőbbrendű gögőtől!

Elköteleződés, rend és irgalmasság, szelíd erő – ezeket tanulhatjuk ma Szent Istvántól. A ránk bízott feladat nem könnyű, ezért útravalóul egy olyan biztató mondatot szeretnék idézni a Bibliából, amivel Pál apostol bátorította kétezer évvel ezelőtt munkatársát, s amit bizonyosan Szent István királyunk is jól ismert: „nem a félelem lelkét adta nekünk Isten, hanem az erő, a szeretet és a józanság lelkét.”

(Az ünnepi beszéd az augusztus 20-ai a városi ünnepségen hangzott el.) ■

Ifitalalkozó az **Északpesti Református Egyházmegeye** és a **refisz** szervezésében

EZ ÍGY MEGFELEL?!

Téma feldolgozását segítő lelkészek: **5**

- * Pogrányfi Kereszt és Tar Zoltán

Helyszín és időpont:

- * Szentendrei Református Gimnázium
- * 2018.10.27. szombat (Aprily Lajos tér 3.)

Menetrend:

- * 9:00-9:30 regisztráció
- * 9:30-10:30 dicsőítés, játék ismerkedés
- * 10:30-11:00 tízórai fröcskő
- * 11:00-13:00 előadás + kiscsoportos feldolgozás
- * 13:00-14:00 ebéd
- * 14:00-17:00 városi vetélkedő + pihenés
- * 17:00-18:00 záró istentisztelet + dicsőítés

Jelentkezz az ifivezetődnél október 19-ig!

Szeretettel meghívunk

IFJÚSÁGI CSENDESNAPUNKRA,

melynek témája

ISTEN ISMERŐSNEK JELÖLT...

Helyszín:

PÁTYI REFORMÁTUS TEMPLOM ÉS GYŰLEKEZETI HÁZ
(Páty, Kossuth utca 95.)

Időpont:

2018. október 28. vasárnap 10-15 óra

Igével szolgál:

Horváth Ádám
református lelképásztor

Tervezett programok:

úrvacsorás istentisztelet, közös ebéd, előadás, beszélgetés, éneklés, játék

Kérlek, **jelentkezz az ifivezetődnél**, ha jönni szeretnél, hogy az ebédnél tudjuk a létszámot! A templomban hűvös van, **öltözz rétegesen és templomhoz méltóan!**

Régi Historiák

A PAPLAK ÉS AZ ESPERESI HIVATAL

A templom építése idején még nem volt szükség papi lakásra, a szertartások alkalmával Óbudáról jött papok szolgáltak. Az önállósodás 1814-ben még igen távolinak tűnt, bár a feljegyzések tükröznek némi előrelátást arra az esetre, ha megszorodna az egyháztagok száma, és szükségessé válna a templom bővítése. Ezért a nyugatról határoló porta egy részét – ahol Kubinyi földesúr zsellére lakott – hozzáérték a templom számára kijelölt területhez. Itt lehetett volna a paplak is, azonban a Watty-vagyon szétosztását követően az említett portát eladták, s az új tulajdonos, Lovics Mátyás, a familia földmérője még a templom mögötti valaha volt utcácskát is magához kerítette. Így alakult ki az a szokatlan helyzet, hogy a templomhajó nyugati falára szinte rátámaszkodik a hátsó szomszéd kerítése.

Az önállósodást követően 1845-től a papi és tanítói teendők szétváltak, de a pap és a tanító közös lakásban maradtak. Gyűjtés indult, hogy pénzalapot hozzanak létre papi lakás építésére. A frissen megválasztott lelkész, Gőből Gáspár maga írta a „legalázatosabb esedezést” gr. Teleki József őxcancelláriájához, hogy a papi lakért „segédkarjainak nyújtására legmélyebb tisztelettel fölkérni bátrak vagyunk”. A válasz még ugyanabban az évben, 1845 októberében a gróf sajátkezű írásával érkezett: „gondnoksági pénztárból ki fog adatni 150, azaz százötven váltócédula forint”, amint az esedékes. További adakozók: Takách Mihály és Mares István 100-100 forint, Fáy Ignác 50 forint, Draskóczy Pál és Török János 25-25 forint, Király László és Verebes István 50-50 forint, Tatai György 10 forint, Verebes János 12 forint és további 10 személytől kisebb összegek úgy, hogy összesen 670 forint gyűlt össze papi lakásra.

Ennek ellenére egy 1847-ben kelt feljegyzés még mindig arról árulkodik, hogy mennyi kényelmetlenséggel jár az együttlakás. Épületet emelni a kicsiny és erőtlen gyülekezetnek tehetősége és megfelelő hely nem lévén, a templom közelében megvették Spitzer Mór mőzeshitű kocsmáros házat, belső telekkel együtt 650 forintért. Azonban egyes adatokból arra lehet következtetni, hogy a papi lakást illetően váratlan fordulat következett be. Gőből Györgyné – Gőből Gáspár édesanyja – megözvegyülvén házat vett Pomázon, és összeköltözött fiaival. Az összegyűjtött pénzen vett Spitzer-féle házat ebben az időben tanítói lakásként jegyzik a források. Első választott lelkészünk az édesanyjával és későbbi 48-as honvéd fivérével, Gőből Lászlóval a mai Fáy utca 40. szám alatt – a régi Mares-Koronka házzal átellenben – élt 1864-ben bekövetkezett haláláig. Sőt, amikor a betegsége miatt Gőből Gáspár már nem tudott megfelelni hivatásának, a helyettesítő lelkész, Szánthó Ödön is itt kapott

szállást, majd Gőből halála után át kellett költöznie a Spitzertől vásárolt házba.

A helyettesítőből rendes pappá választott Szánthó működésének körülményeiről és eseményeiről igen értékes feljegyzések állnak rendelkezésünkre. Lakásáról írja, hogy „Képzeld, kegyes olvasó, egy bús arcú paplakot, melyben alig van derűnek valami nyoma”, ami áll két padlózatlan és egy padlózott szobából, a zsinolyt mohapárna helyettesíti, az ajtók, ablakok korhadtak, a berendezés több

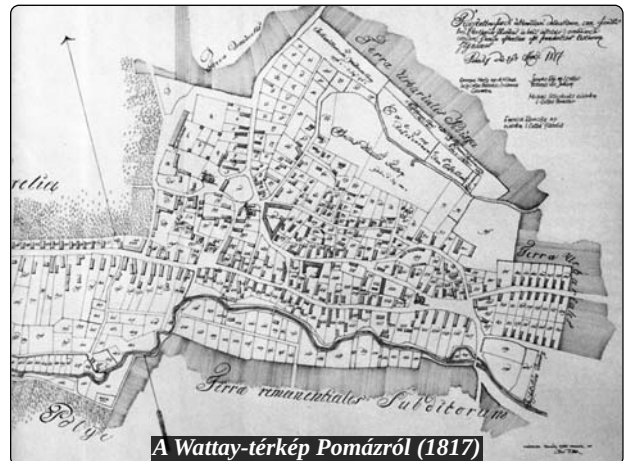
mint szegényes. Mivel az egyháznak volt erre a célra összerakott pénze, azonnal megkezdődhetett a tatarozás. 1866-ban már kész a zsindelezés, újjak az ajtók és ablakok, megtörtént a konyha átalakítása. Az összes igazítási költsége 353ft és 77kr, s ehhez jött még a természetbeni segítség, nagy szekérhomok és mész Jordán Istvántól és a mellék munkák elvégzése a hívektől.

Ismereteink szerint ez a ház a paplak mai takaros épületének a magja. Legkorábbi rendeltetését illetően bizonyosat nem tudunk. Legalábbis egyes épületelemek és falrészletek nehezen értelmezhetők, amint azt Demeter Miklós, gyülekezetünk orgonistája – civilben építész – megtapasztalta a felújítások során építés-vezetőként. Ilyen például az épület mindkét oldalán 2-2 boltív, vagy egy méreteit tekintve fedett kapunak is beillő nagy boltív, melyet szabadon hagytak, s amely akár kocsi átjáró is lehetett a szomszéd ház, vagy a hátsó – ma Fáy utca – felé. Megjegyzésre érdemes, hogy a tágas, boltozott pince sincs szinkronban az eredeti felépítménnyel. 1944-ben Demeter József és családja itt vették át az orosz megszállás heteit, féltett könyveit a diktatúra éveiben itt rejtette el egy elásott hordóban. Nagy a valószínűsége, hogy a szomszédos módos ház melléképülete lehetett valamikor.

A helyreállított épület számára a következő megpróbál-

atás egy 1876 karácsonyán bekövetkezett tűzvész volt. A szomszédos házban (a volt református iskola épületében) az új tulajdonosok a családi ünnep fényét emelendő, tűzijátékkal fogadták vendégeiket. A szikra belekapott az udvaron tárolt kukoricaszárba, s egyetlen óra leforgása alatt az egész paplak leégett. Ide kívánczok, hogy a 19. századi falusi porta, de a lelkészlak sem képzelhető el önellátást szolgáló melléképületek nélkül. A papi jövedelem jelentős része a papi földek terményéből származott, melynek művelésére időről időre árverést tartott a presbitérium. A bérleti díjat terményben fizették, így volt lehetséges, hogy a lelkészlak padlása kukoricával és búzával volt megrakva, ami szintén odaveszett. A lelkész, S. Kovács Dániel és felesége fedél nélkül maradt. A házaspár számára Laszlovszky Béla adott szállást egészen a helyreállítás végéig, melynek során egészen átalakították, és kicsit megnagyobbították a házat. Az újjáépítés költsége 880ft 88kr volt, amiből 500ft-ot térített a biztosító, a többit összeadták a módosabb urak. Ennek az esztendőnek augusztusában már volt egy próbatétele S. Kovács Dánielnek, amikor villámcsapás miatt kigyulladt a torony, amit különös bátorságról téve tanúbizonyságot, maga kezdte oltani tejjel(!) és vízzel.

Az épület következő bővítése akkor vált szükségessé, amikor az elaggott S. Kovács Dániel – nem tudván ellátni feladatát – segítségével egy teológust bíztak meg, s számára szállást kellett biztosítani. Ezért 1912-ben az utcai fronton megtoldották a házat egy szobával. Ez volt az utolsó nagy bővítés, s ekkor alakult ki az utcai homlokzat képe. A továbbiakban többször történt belső átalakítás az érkező lelkészcsaládok létszámának és igényeinek megfelelően. Például a presbitéri jegyzőkönyvekben olvasható, hogy Paczolay Péter 1918-ban az éléskamrából és az előszobából lakószobát alakított ki. A modernizálás első fontos eseménye 1921-ben volt, amikor a lelkészlakba bevezették a villanyt, megelőzve a templom villanyosítását.

A modern élet adta lehetőségekkel eltűntek a falusias melléképületek, mint ahogy a papi földek államosításával a természetben lerótt járandóságok is megszűntek. Az elbontott melléképületekkel tágasabbá vált az udvar. Ahol most garázsok vannak, a keleti oldalon, ott eredetileg egy lakóház tűzfala állott, és a régi KIE-ház épülete, melyet elbontottak, mert a paplak bekanyarodó szárnyát képező új KIE-ház épült. Elbontották a lakóházat is, a helyén garázsok vannak és az esperesi hivatal.

A KIE-ház, az Esperesi Hivatal és a harangozó lakás

A paplak portáját keletről határoló telken eredetileg három épület állt. Az „iskolaház”, mely ma a Révész Optikáé, egy lakóház és a régi közösségi ház, a KIE-ház. Érdekes, hogy az 1817-ből való Wattay-térképen nem található más, csak az azóta lebontott lakóépület. Az 1793-ban emelt épület, melyben a pomáziak 1819-ig imádkoztak, nincs feltüntetve. Ennek első szobája volt az istentiszteletek helye, s hátsó részében a rector (tanító) lakása kapott helyet. Hasonlóképpen hiányzik a régi közösségi ház, bár az alapincézetlen épületként talán melléképületeknek számított, s bizonytalanságok vannak eredeti rendeltetését illetően is. A múlt században azonban a közösségi életnek, a gyermekfoglalkozásoknak fontos színhelye a

KIE-ház, abban volt az evangélikusok istentiszteleteinek helye, s a közösségi élet minden rendezvénye.

A rendszerváltást követően megindult építkezések és felújítási munkák során új gyülekezeti ház épült. A paplakhoz csatlakozó

kétszintes modern szárnyban elhelyezkedő új közösségi ház mindenben megfelel a mai igényeknek. A csoportszobák három csoportnak nyújtanak lehetőséget egyidejű foglalkozásokra, mellékhelyiségei, teakonyhája megfelel a mai élet követelményeinek. Az elbontott régi, körülbelül 200 éves épület elbontásával kitágult a tér, lehetővé vált egy belső kert kialakítása a gyermekfoglalkozások, a nyári táborok és kulturális rendezvények megtartására.

A régi lakóház, melynek helyén ma az Esperesi Hivatal van az utcai fronton, a 20. század második felében még lakott volt. Több

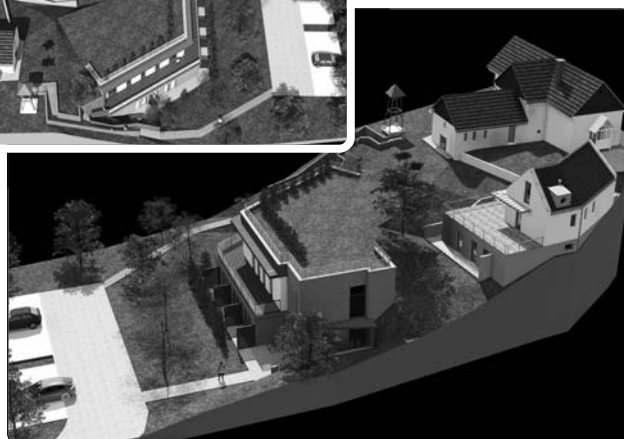
lakás is volt benne, így egy szoba-konyhás harangozó lakás, mely 1971 után vált feleslegessé, mert ettől kezdve elektromos áram működtette a harangokat. Ma ezt nehéz elképzelni, de a régi iskolaudvar meg volt osztva, a lakások az udvar felé néztek saját külön utcai kijáráttal. Az épület állapota ekkor már annyira leromlott, hogy az utcai fal leomlással fenyegetett, ezért 1978-ban az építési hatóság elrendelte a ház lebontását. Ekkor a Pilisvörösvár és Vidéke Takarékszövetkezet megvette az utcai front néhány négyzetméterét, hogy bankfiókot építtessen rá. A tervezői dokumentumok tanúsítják, hogy olyan épület tervezéséről szólt a megbízás, mely magára vonja a figyelmet. Így történt, hogy a falusias környezetbe egy városias hangulatot árasztó „extravagáns” épület került mely azóta több funkcióváltáson esett át, míg egyházunk visszavásárolta hivatali helyiségnek. Ma ebben van az Esperesi Hivatal. Az épület többi részét lebontották, helyükre garázs épült, a pincéből csak annyi maradt, ami a hivatalé, a többit feltöltötték, bedöngölték.

*

Köszönet a kiegészítő információkért Demeter Miklósnak, Nagy Balázs építésznek a dokumentációért és Rigó Istvánnak, aki nemcsak szívében, hanem képeken is szeretettel őrzi gyermekora emlékeit.

Könczöl Dánielné

A CSOBÁKAI KONFERENCIA-KÖZPONT ÚJ LÁTVÁNYTERVEI

ISTEN KEGYELMÉNEK LÁTHATÓ JELEI

Egyházunk kulturális örökségéről és ennek védelméről

Bevezetőül

Szeretem a történelmet, érdekel, mit gondoltak eleink és miért. Akik olvasták gyülekezeti újságunk legutóbbi számát, tudják rólam, hogy immár harmadik éve isteni elhívás és egyházi kérés indított arra a hitvalló szolgálatra, amit az Északpesti Református Egyházmegye gyűjteményi előadójaként végezhetek. El nem múló öröm számomra, hogy Urunktól kapott hivatásom, a levéltárság gyakorlásának eddigi huszonöt éve alatt szerzett tapasztalataimat egyházunk szolgálatában is kamatoztathatom.

Az elmúlt esztendőben egyházmegyei gondnok testvérem felkérésére előadással szolgálhattam a II. Egyházmegyei Gondnoki Értekezleten a gyűjteményi örökségvédelemről. Előadásom vezérfonalát a „Magyarországi Református Egyház Kulturális örökségének védelméről” címet viselő zsinati szabályrendelet (a továbbiakban: Szabályrendelet) adta. Erre az előadásra való felkészülés és a Dunamelléki Egyházkerület Gyűjteményi Bizottságának ülésein folytatott beszélgetések ösztönöztek arra, hogy ezzel az írással belefogjak ebbe az egyházunk kulturális örökségét képező értékeinket és ezek védelmét bemutató cikksorozatba. Az is vezet terveimben, hogy szeretném, ha testvéreim megismernék, mit is mért fel a gyűjteményi értékelmérő munkacsoport társegyházközségünkben, mi is a mi kulturális örökségünk? Azt pedig még inkább szeretném, hogy a testvérek megismerjék, miért fontos védenünk ezt az örökséget.

Teszem mindezt azért, mert Bölcskei Gusztáv püspök úrral együtt magam is vallom: „Magyar református hitünket becsüljük meg és öntudatunkat erősítjük azáltal is, hogy felhívjuk a figyelmet ennek a becses örökségnek a jelentőségére.” Ez évi szolgálatom irányadó gondolata: „Az emlékezés és emlékeztetés a Szentírás legfontosabb szavai közé tartoznak.” – Szűcs Ferenc professzor úr sora is erre figyelmeztet.

A Magyarországi Református Egyház kulturális öröksége

Örökségünk „...elidegeníthetetlen részét képezik azok a gyűjteményi értékek, amelyek az egyházközségek, egyházmegyék és egyházkerületek tulajdonában vannak, valamint ezen önkormányzati testületek, illetve a Zsinat által alapított intézmények (könyvtárak, levéltárak, múzeumok) állományát alkotják.” – szól a Szabályrendelet Preambulumának

második mondata. A gyűjteményi értékek körét a Szabályrendelet 1. §-a határozza meg. Ezek a következők: **a templomi bútorok (szószék, szószékkorona, úrasztala, mőzeszék, mennyezeti- és mellvédkazetták, énekmutatók, perselyek, egyházláda, stb.), az úrasztalához és a bútorzathoz tartozó textíliák, az úrasztali edények, keresztlőedények, az orgona, a harang, a sírjelek, emléktáblák, a fotók, festmények, az anyakönyvek, jegyzőkönyvek, kéziratok, egyéb sokszorosított dokumentumok, az 1850 előtti könyvek, az egyházi múzeumok és levéltárak állománya, könyvtárak különgyűjteményei és 1850 előtti állománya, és minden olyan tárgy mely a református egyházi örökség megőrzése szempontjából értéket képvisel.**

„A Magyarországi Református Egyház felelősséget vállal kulturális örökségének megőrzéséért.” – szögezi le, ugyancsak a Szabályrendelet Preambuluma. A Magyarországi Református Egyház pedig belőlünk áll, tehát a kulturális örökség megőrzése mindannyiunk feladata. Annak, hogy ezt mi pomázi reformátusok is hittel valljuk, szép bizonyosságát adta gyülekezetünk a keresztlőedényeink megújítására nyújtott közadakozással.

Tudósok a református kulturális örökségről és védelméről

Református kulturális örökségünk születésének teológiai, művészet- és egyháztörténeti háttérét – ideértve a református tanítással összhangban álló műemlék- és műtárgy védelmet is – több hitben járó, szakmai hozzáértéssel, valamint tudományos ismeretekkel is bíró lelkész, tudós kutató igyekezett feltárni és közérthetővé tenni. Kutató- és ismeretterjesztő munkásságuk nagyban segített tisztázni és helyesen értelmezni egyházunk művészeti alkotásokhoz való viszonyát. A következőkben az ő gondolataikat szeretném idézni. Teszem ezt azért, mert az ő írásaik segítenek nekem a református

tanítást tisztázni, hogy azt helyesen értelmezve szolgálhassak gyűjteményi előadóként, és segíthessem nemcsak a Pomázcsobánkai, de egyházmegyénk valamennyi gyülekezetét, hogy eleget tegyünk az apostoli intésnek: „...a gyülekezetekben mindenen ékesen és szép rendben legyenek.”

Egyikük – a téma egyik legjelesebb hazai kutatója –, a 2010-ben Károli-díjjal kitüntetett Dr. P. Szalay Emőke néprajztudós, muzeológus írja egyik tanulmányában: „A magyarországi egyházak mindegyikének megvannak a jellegzetes tárgyai, amelyek egyházművészet címszó alatt váltak ismertté.” Ökumenikus gondolatát egy református önzonosságát megvalló mondat követi: „Az egyházművészetben különleges helyet foglal el a református egyház.”

Ő is, de szolgatársam, egyházkerületünk Ráday Múzeumának igazgatója és Gyűjteményi Bizottságának elnökszonya, Dr. Fogarasi Zsuzsa is felhívja a figyelmünket arra a tényre, hogy a református egyházművészeti alkotásokra az 1934-ben rendezett országos református kiállítás hívta fel a figyelmet, ettől kezdve jelent meg a köztudatban a református egyházművészet fogalma.

Jelen írásom zárógondolatoként a téma egy másik szakértőjének, Horváth Baranareformátus lelkésznek a teológiai megalapozottságú véleményét idézem. Ő egy 1971-ben többekkel írt könyv társszerzőjeként így kísérli meg összegezni egyházunk művészeti alkotásokhoz való igen összetett tanbeli álláspontját: „Egyházunk Kálvinhoz híven hagyományosan tagadja az önmagáért való művészet létjogosultságát. (...) A puritán ízlésre valló, de a kopárság ellen is küzdő tendenciák helyenként mégis olyan egyházi művészetet hoztak létre, ami szoros kapcsolatban maradt az Igével és a sákramentumokkal. A népi vagy úri hímzéssel készült úrasztali terítők, kelyhek, ónkannák, keresztlőedények, perselyek a késői utódoknak arról vallanak, hogy a meghallott Igére nemcsak szóval, hanem az alkotókész művészetével is lehet válaszolni.” Nemcsak tudományos igényességű, de hitvalló lelkülettel írt szavak ezek, melyek igazát a már említett 2017-ben elfogadott Szabályrendelet csak erősíti és egyházi törvénnyé emeli, amikor az egyházművészeti alkotásokat – mint fentebb már írtam – református örökségünk elidegeníthetetlen részének nyilvánítja.

Folytatjuk

Osváth Zsolt

ÁLLATI KÜLDETÉSBEN

Napközis gyermektábor – 2018. augusztus 21-24.

2018. augusztus 21-24-e között tartottuk gyülekezetünk napközis gyermektáborát, mely témáját négy, állatokhoz kapcsolódó bibliai történet üzenete adta. Minden nap közös játékokkal indult, majd a tűzórai után a templomban együtt figyeltünk a nap történetére, üzenetére sok vidám ének mellett. Ezután a kézműveskedés következett a gyülekezeti házban, majd ebéd és a délutáni program, melyek szintén kapcsolódtak a nap üzenetéhez.

Első nap egy számár szolt hozzánk az irgalmas samaritánus történetén keresztül. A nap küldetése: „Isten küld, hogy segíts, mert Ő megsegít!” A kézműveskedésben számár figurákat készítettünk, mely-lyel nemcsak játszani lehet, de megvédi könyveinket a szárfüлтől. Délután magunk is szeretttük volna megtapasztalni a másoknak való segítsét illetve örömszerzést, ezért elmentünk a városi idősök otthonába, ahova saját készítésű ajándékokat (igés kártyát) és énekeket vittünk.

Második nap fűrjekkel találkoztunk a történetben. A fűrjeken keresztül arra tanított minket Isten, hogy érdemes bízni az Ő gondviselésében, mert Ő betölti minden szükségünket, ahogy gondoskodott a pusztában vándorló népről is. A kis madárkákat utána el is készítettük csuhéból és papírból is. Délután a Kőhegy Majort látogattuk meg, ahol sokféle állattal találkozhattunk.

Harmadik nap a disznóvályú mellől hallottuk meg Isten üzenetét: ha Istentől távol élsz, rossz helyen vagy; a Mennyei Atya szeretettel vár vissza a vele való közösségbe! A tékozló fiú a disznók mellett döbent rá erre. Isten minket is hív, hogy térjünk vissza hozzá. Erre emlékeztettek majd a hűtómagnes-disznók is, amire az aranymondást írtuk és a lufi-malacfejek is. Délután Törökmezőre mentünk (a Börzsönybe), ahol nemcsak különleges állatokkal barátkozhattunk, de a kalandparkban bátorságunkat is próbára tehattük. Mert nehéz döntéseinkhez, vétkeink megvallásához, a bocsánatkéréshez időnként bizony bátorság kell!

A negyedik nap a másokkal való közös örömről szolt – ahogy a pásztor örült az elveszett bárány megtalálásakor. A nap témáját, vidám bárányokat pólókra festve is megörökítettük. A délután is az örömről szolt: néhány egyszerű moldvai körtáncot tanultunk, jártunk.

Ez egyben a zárónap is volt. 18.00 órára közös visszatekintésre hívtuk a szülőket és a gyülekezetet. Elhangzottak a hét énekei, történetei, aranymondásai, üzenetei, majd zsíroskenyér és sok finomság mellett beszélgethettünk, míg az eső el nem mosta az alkalmat.

Ezúton is köszönjük mindenkinek a segítségét, aki bármilyen módon is hozzájárult a hét programjához!

Stift János b. lelkipásztor

Gondolatok-e már arra, hogy a magyar nyelvnek van egy egészen különleges szava, amelyet talán a világ egyetlen más nyelve sem tud így visszaadni? Ez a szó a testvér. Bontsd fel a szót a két összetevőjére, és máris másként kell tekintis a saját testvéredre.

Tudjátok, a Biblia nagyon reális könyv. Nem másít, nem kendőz el dolgokat. Nagyon őszintén beszél nekünk mindenről. Nemcsak Istenről persze, hanem az emberről is. Arról, hogy milyenek vagyunk. Sokféle jellemet, életet mutat be – testvéreket is. A Bibliában találkozunk a végletekkel is. Nagyon rossz testvérekkel és nagyon jókkal is. Ha azonban jobban belegondolunk, a nagyon jó testvérek (mint pl. Jákób vagy József) nem voltak mindig azok, sőt kifejezetten sok konfliktussal kellett megküzdeniük, míg jobbá váltak. Hitem szerint Istentől kaptak lehetőséget a változásra, és ők ezt a lehetőséget komolyan vették.

Talán mi is ide tartozunk. Ha van testvérünk, vagy testvéreink, talán mi sem voltunk mindig a legmegértőbbek, legtürelemesebbek, legfigyelmesebbek e szoros kötelékben. Azonban a lehetőséget nekünk is megszeretné adni Isten. Ha mi magunk is, akik úgy élhetünk itt a földön, hogy testvérel ajándékozott meg az Úr, sokszor ezt a vérségi kapcsolatot ösztönösen, indulatainkkal átszőve éljük meg. És nem vagyunk mindig jó testvérek, hiszen vitázunk, veszekedünk, – gyermekkorunkban pedig ne adj’ Isten – verekedünk is olykor, és sokszor irigykedünk vagy féltékenykedünk is egymásra. Azonban életünk során Isten esélyt ad nekünk, hogy változzunk, hogy jobbá legyünk. A testvérünk felé is.

Nekem három testvérem van. Én vagyok a legidősebb, és ma már nagyon fáj, hogy sok évvel korábban bizony nem úgy bántam olykor a testvéreimmel, ahogyan ma tenném. Tudjátok mi volt az egyik kedvenc játékunk öcsémmel? A nálunk jó pár évvel fiatalabb húgommal úgy tettünk, mintha ő láthatatlan lenne. Mi ketten, a „nagyok”, lehattunk ekkor 9-10 évesek, ő pedig még alig 3-4 éves. Mi remekül szórakoztunk, ő pedig kiabált, sírt, hogy „Vegyetek már észre, itt vagyok!” Mi úgy tettünk, mintha meg sem hallottuk volna. Bizony ilyen kegyetlenek tudnak lenni a gyerekek. Sok évvel később, nem olyan régen, megtudtam édesanyánktól, hogy a húgunkat még ma is bántja ez a régi történet. Amikor ezt meghallottam, nagyon elszégyelltem magam miatta. Annyira szégyelltem, hogy – képzeljétek el – amikor legutóbb találkoztam a húgommal, akivel amúgy felnőtként már egészen más a kapcsolatunk, nagyon megbecsüljük és szeretjük egymást – akkor megöleltem, és bocsánatot kértem emiatt. Negyven év telt el azóta. Korábban meg kellett volna tennem, ugye? Még akkor, gyerekkoromban. Mégpedig úgy, hogy utána nem folytatom többet az efféle játékokat.

Isten nagyon jól ismer bennünket, és szeretné, ha boldog lenne az életünk. Nemcsak úgy, hogy jól érezzük magunkat a bőrünkben, hanem úgy is, hogy akik bennünket ismernek,

akik körülöttünk élnek, ők is jól érzék magukat miattunk a bőrünkben. Ennek elsődleges színtere az a legszűkebb kör, ahonnan indulunk, ami legszorosabban vesz körül bennünket: a saját családuink.

Jákób és Ézsau, József és testvérei, a tékozló fiú és bátyja, mind kaptak esélyt arra, hogy változzanak, alakuljanak. A legtragikusabb sorsú testvérpár az egész Bibliában Káin és Ábel volt, mert ami velük történt, azon már nem lehet változtatni. Azonban az intó példa

is tanít, olyan, mint a zabla, amivel arra akar Isten bennünket figyelmeztetni, hogy indulatainknak gátat kell szabnunk, és soha nem vezet jóra, ha a szívben fellángol a féltékenység.

Éppen ezért van olyan nagy súlya annak, amit Káin szájából hallunk, és amin keresztül Isten segíteni akar nekünk, hogy mi is feltegyük őszintén ezt a kérdést: „Talán őrzője vagyok én az én testvéremnek?”

Nagyon sok van ám ebben a kérdésben. Egy életre el kellene vinnünk magunkkal. Mert ha valóban elvinnénk ezt a mondatot úgy, hogy komolyan vesszük, akkor nem lenne ennyi fájdalom és szomorúság családokban és a családi sejtekből építkező világban. Éppen ezért tegyük fel most magunknak csöndesen mi is ezt a kérdést: „Talán őrzője vagyok én az én testvéremnek?” S feleljük rá azon nyomban is a választ: igen, őrzője vagy. Igen őrzője vagyok az én testvéremnek.

Mert mit is szoktunk mi őrizni? Mindenekelőtt azt, ami igazán fontos és igazán értékes. Őrizni azokat a kedvenc játékaikat, könyveinket, vagy amit gyűjtünk; más szóval úgy is mondhatnánk, megbecsüljük, vigyázunk rá. Néha persze úgy, hogy be tesszük egy fontos kis fiókba, és úgy tartjuk nagy becsben. Persze ne próbáld meg betenni a tesódat a fiókba. Nem is hiszem, hogy beleférne. De mégis próbáld meg őt a világ ellen mások ellen úgy védelmezni, úgy vigyázni rá, hogy a szíved egyik legfontosabb fiókjába rakod, amit soha nem adsz ki másnak, amit soha nem tagadsz meg, amire vigyázol, és amire büszke és hálás vagy. Akkor is, ha időnként összezőrdültök, akkor is, ha időnként bosszant a jelenléte, próbáld ezt a kis fiókot a szívedben másként kezelni. Legyen ott a szó: testvér.

Test-vér. Ugyanannak az édesanyának és édesapának az utódja. Ugyanaz az édesanya hordott a szíve alatt kilenc hónapig, mint téged. Ugyanazt az édesanyát és édesapát szereti, mint te. Ugyanabban a fészekben nőtt fel, mint te. Találó a gondolat: „Mosolygok, mert a testvérem vagy, s kacagok, mert nem tehetsz ellene semmit.” (Szűcs Vanda) És a másik is: „Egy fiatalabb testvér megérhet száz évet, akkor is kistestvér marad.” (George R. R. Martin)

Test és vér. Az a láthatatlan szövet, mely egybefon bennünket. Olyan, mint egy palást, mint egy védőburok, mint egy kötelék. Sokszor megfigyeltem saját gyermekeinket – akik amúgy időnként nagyon is egymásnak tudnak ugrani –, hogy milyen fantasztikusan megvédik egymást, ha külső körülmény, vagy nem családtag egyiküket becsmérelni, kicsúfolni vagy csupán kinevetni próbálná. Ilyenkor mindig felmelegszik anyai szívem, és arra gondolok: valószínűleg Isten ugyanígy örül, ha azt látja, hogy gyermekei egymás védelmére sietnek a külső támadás idején. Igen, lehet, hogy igaza van e gondolatnak is: „A testvérek közötti konfliktusok sokkal jobban el tudnak mérgesedni, mint a baráti kapcsolatok. Ugyanakkor a legdurvább sérelmeiket is könnyebben megbocsátják egymásnak, és hamarabb elfelejűk, elvégre a vér nem válik vízzé.” (Janet Fife-Yeomans)

Mikola Klára meséjével szeretném befejezni, szolgáljon tanulságul mindannyiunk számára: **Mese a két testvérről:**

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy öregember és annak két fia. Az egyik fiú mindig azon mesterkedett, hogyan tegyen szert egy kis zsebpénzre. Folyton azt kérdezgette a szomszédoktól, kell-e valami munka, és minden este megszámlolta az összegyűjtött garaskáit. A másik, a fiatalabbik fiú sokszor egész nap csak az eget bámulta, máskor kutyaólat készített a szomszéd kutájának, csak azért, mert megsajnálta a szegény jószágot, hogy nincs tetső a feje fölött. Mondták is a szomszédok: „A nagyobbik fiad életrevaló, de mi lesz a kisebbikkel, ha magára marad?” Az öregember erre csak annyit mondott: „Nem félttem én őt, hiszen többet tud, mint a nagyobbik.”

Jól éltek, hiszen nagy földje volt az öreg-

embernek. A szántóján megtermett a búza, az erdőben a makk a disznóknak, gyümölcsösében jobbnál jobb gyümölcsök. Volt egy mocsaras területe is, de ahhoz nem nyúlt. Azt mondta, a darunak, gémnak is élnie kell valahol.

Egyszer csak megbetegedett az öreg. A halálós ágyán úgy rendelkezett, hogy a birtokát egyenlően osszák fel a két fia között – úgy, hogy jusson mindkettőnek erdő, gyümölcsös, szántó és mocsár is.

A nagyobbik fiú egyből nagy átalakításokba kezdett. Gépeket, műtrágyát és drága vetőmagot vett a szántóföldre. Az erdőt kivágatta, a mocsarat lecsapoltatta, és ezek helyére is gabonát vetett. A gyümölcsöst felszántatta, és különleges fajtájú, drága almát termő fákat ültetett bele.

Ezzel szemben a kisebbik fiú nem változtatott semmin. A szántóföldbe apja előző évről félretett magjait vetette. Kivitte a disznókat makolkoltatni az erdőbe. A gyümölcsfákat egy kicsit megmetszette, de egyébként nem bántotta őket, inkább simogatta, becézgette némelyiket, mintha mozdulatlan testvérkéi lennének. A mocsárhoz szintén nem nyúlt, csak néha alkonyatkor elment gyönyörködni a gémek röptében.

Eljött az aratás ideje. A kisebbik fiú megtöltötte magtárait, eltette télire a gyümölcsök egy részét, és elégedett volt, mert úgy látta, hogy mindentől van elég. A nagyobbik fiú újabb magtárakat építtetett, hiszen a sok gabona el sem fért a régiekben.

Teltek-múltak az évek. A nagyobbik fiú almái is termőre váltak, és akkora almákat termettek, hogy az egész világ a csodájukra járt.

Történt egyszer, hogy a király a lányával együtt úgy határozott, hogy megnézi a kivételes méretű almákat. El is mentek a nagyobbik testvérhez, aki elébük hozta a legnagyobb almákat, és a kenyérral is megkínálta őket, amelyet a búzájából süttetett. A királylány evett néhány falatot, de aztán visszarokkolt mindent a tálcára.

– Miért nem eszel, életem virága? – kérdezte az apja.

– Ne haragudj, apámuram, de nem ízlik. Az alma olyan, mintha vízbe harapnék, a kenyér meg mintha spongyát rácsálnék.

El is búcsúztak sebtében a nagyobbik fiútól, és elindultak hazafelé. De mivel igen nagy volt a forróság, megálltak az erdő szélében hűsölni. Épp arra jött egy helyre legény, ragyogott a szeme, mint a nap.

– Te legény, kié ez a szép, madárdalos erdő? – kérdezte a király.

– Ez bizony jómagamé. Szegény megboldogult apám ültette, a nagyapámmal egyetemben. De mutatok én kendteknek ennél szebbet is, az pedig egyenesen a Jóisten műve.

És elvezette a királyt s a leányát a mocsárhoz. A nád között egy titkos úton egy kis szabad vízfelülethez vezette őket. Majd felkiáltottak meglepetésükben, mert ilyen szépet még soha nem láttak: darvak, gémek, kócsagok álldogáltak a sekély vízben, vadkacsák, szárcsák, vöcskők úszkáltak a tetején, néha le-lebukva a víz alá. A víz felületén tündérrózsák virítottak.

– Ez maga a földi paradicsom! – sóhajtott a királylány.

Amikor kigyönyörködték magukat, és már indulóban voltak, így szólt a legény:

– Ha meg nem sértem kendteket, térjenek be hozzám egy kis kóstolóra! Nem tudok mást

adni, csak egy kis kenyeret és egy kis gyümölcsöt, de azt jó szívvel adom.

Alighogy megérkeztek, a legény már hozta is a barna kenyérkéjét, és jó nagy szeleteket vágott belőle.

– Tessék, vegyenek! Magam sütöttem ma hajnalban, s a búza is az enyém.

A királylány el is vett egy nagy szeletet, és tömte magába, nem is szólt hozzá semmit, de láthatóan igencsak ízlett neki.

– Vegyenek a gyümölcsökből is! – hozott elő a legény egy nagy tálban almát, körtét, szilvát, naspolyát, de még diót és mandulát is. Aprók voltak egytől egyig, mégis, amikor a királylány beleharapott egy körtébe, így kiáltott fel:

– Édesapám, én ilyen finomat még életemben nem ettem!

– Ez igen, te legény, büszke lehetsz magadra.

– Én csak a szegény jó megboldogult édesapám kertjét gondozgattam legjobb tudásom szerint, és kértem a napot és az esőt, hogy ők is segítsenek.

– Látom, legény, tudsz vigyázni mindarra, amit rád bízunk. Hát én most rád bízom a leányom kezét, gondoskodj róla olyan gonddal, mint apád örökségéről.

A leány, akinek bizony megtetszett a ragyogó szemű legény, nagyon megörült. Csaptak is hét országra szóló lakodalmat.

S mi lett a nagyobbik testvérről? A gabonaföldje egy idő után nem adott már annyi termést. Zord telek jöttek, s az őszi búza mind kifagyott, a szél lefújta a havat a földről, míg a kisebbik fiú földje mellett megfogta a szelet az erdő. Nyáron nagy szárazság lett, s ami maradt a búzából, az kiszáradt idő előtt, míg a kisebbik fiú földje tartotta magában a nedvességet az erdő és a mocsár szomszédsága miatt. S egy nyáron, amikor a nagyobbik fiú elzavarta a rigókat és más madarakat a gyümölcsöséből, mondván, hogy ne dézsmálják a termést, annyi kukac lett az almákban, és mind olyan nagyra nőtt, hogy messze földről a csodájukra jártak – a gazda legnagyobb szégyenére.

Tönkrement hát a termése a nagyobbik fiúnak. Bezörgetett a testvéréhez, hogy segítsen. A kisebbik testvér megölelte, megcsókolta és így szólt hozzá: „Jó szívvel befogadlak, hiszen a testvérem vagy.” Így sietett segítségére a bajban, hogy újból talpra állhasson. A nagyobbik fiú pedig tiszta szívvel mondott mindezért köszönetet.

*

Hadd tegyem fel mindezeknek fényében újra a kérdést. Órizóje vagyok-e a testvéremnek? S hadd válaszoljak úgy, ahogy hitből fakadóan látom és megélem: Igen, egy életen át. Nemcsak a közös vérségi kötelék szava ez, de Istentől kapott megbízatás is, melyet áldás kísér, ha komolyan vesszük. Hát menj és öleld meg a testvéredet, és köszönd meg őt Istennek is, ha még megleheted.

Ámen.

Sebestényné Jáger Orsolya lelképítész

REMÉNYIK SÁNDOR A LEGSZEBB SZÓ

Testvér, testvérem: ez a legszebb szó a világon. Ha jól nem tudtam volna régesrég, Most megtanulhattam a betegágyon.

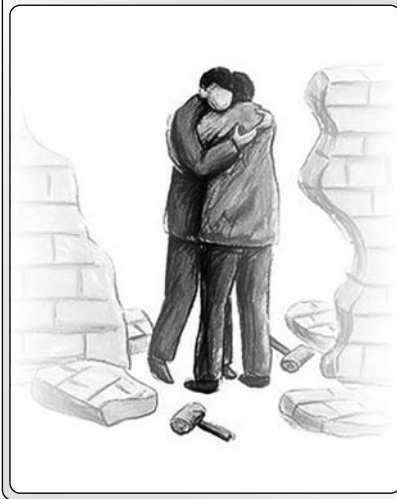
Testvér, testvérem:
Ez a legszebb szó a világon.
Ahogy kitágul ősi jelentése
És túlnő lassan véren és családon –
De visszatér mint gazdag bujdosó,
Lélekkel hintve meg
S szentelve meg, mi vérszerint való.

Testvér, testvérem:
Ez a legszebb szó a világon.
Mikor így szólhatok valakihez,
S nem a lapos, hűvös szóval: barátom –
Az nekem békességem s boldogságom.

Testvér, testvérem:
Ez a legszebb szó a világon.
Harmat a réten,
Illat a virágon,
Barackvirágszín sejtelem a tájon,
Hogy fakad még rügy minden száraz ágon.

Testvériség:
Nincs szebb szó a világon.
A szabadság s az egyenlőség álma
Elbukott sodró időn, ezer gáton,
A bebizonyult Lehetetlenségen
S a vérel mocskolt, örült akaráson.
A forradalom örökségeként
A Háromságból lobogó fehéren
Egyedül a testvériség maradt,
Omló világok romjai alatt.

Testvériség:
Nincs szebb szó a világon.
S én hinni, hinni vágyom.
Én minden széllel szemben hinni vágyom:
Ez az egy álom nem csalóka álom.
Rend-társ, polgártárs, elvtárs, honfitárs:
Eltűnnek egyszer mind e szólamok
És elvesznek a mélyben.
Parttalan semmiségben.
S egy szó zeng majd csak a világ fölött,
Örök Üdvözlégyképen:
Testvér, testvérem. –

Gyermekeknek

„Téged is szokott így szólítani az anyukád vagy a nagymamád? Engem sokszor. Meg persze Lucát is, a testvéremet. El is gondolkodtam rajta, hogy én vajon milyen kincs lennék egy kincstárban. Vagy melyiket szeretném leginkább? Lucát is megkérdeztem, de ő persze csak magával foglalkozott. Hogy ő királynői korona lenne. Vagy aranygyűrű. Esetleg rubintokkal ékesített szelence. Persze egy kincstárban vannak aranyozott páncélingek meg drágakövel kirakott kardok is. Meg aranykupák, ezüsttányérok. És mindenféle drága szőnyegek, szépséges ünnepi ruhák, palástok. Jaj, ez mind nagyon szép! Esztergomban bementünk a Bazilika kincstárába, ott voltak ilyesmik. Olyan rengeteg, hogy nem is tudtam volna választani. Ott jutott eszembe, mi lenne, ha kincstárnok lennék. Akkor minden kincs az enyém lenne. De apa azt mondta, hogy ma már nincsenek kincstárnokok, csak bankárok. A gazdag emberek bankban tartják a kincseiket. Főleg a pénzüket, de sokszor az ékszereiket is.

- És a kincstárnok nem is volt gazdag? Nem az övé volt az a sok minden a kincstárban?

- Lehet, hogy gazdag volt, mert a kincstárnok magas méltóság – válaszolt apa. – De a kincs nem az övé volt, hanem a királyé meg a királyi családé. A kincstárnok csak vigyázott a kincsekre, és figyelt rá, hogy jól használják fel az értékeket. De tud a Biblia olyan kincstárnokról is, aki a világ legnagyobb kincsére bukkant rá.

ÉDES KINCSEM

Húúú! Ez aztán beindított, és gondolkodni kezdtem, hogy egy kincstárnok hogyan bukkanhat kincsre. Mondjuk, ha arany- vagy gyémántbányát nyit. És a bányájában megtalálják a világ legnagyobb gyémántját. De apa szerint a legnagyobb kincs megtalálásához nem kell bányát nyitni. Hanem ki kell nyitni a szívünket. No, ezt megint nem értettem, mert a szívemen nincs ajtó vagy ablak, hogy nyitogassam. De amikor apa elmesélte az etióp kincstárnok történetét, világos lett minden.

Mert a kincstárnok elment egy napon Jeruzsálembe. Több ezer kilométert utazott, hogy meglátogassa Isten templomát. Mi is

utaztunk több ezer kilométert repülővel. Az csak néhány óra volt. De akkoriban csak lovaskocsival tudtak közlekedni az urak. A ló meg nem olyan gyors, mint a repülő. Heteken át utazhatott a kincstárnok, mire megérkezett Jeruzsálembe. Ott aztán vett magának egy írástekerceszt, hogy otthon is tudja olvasni Isten igéjét. Már a visszaúton hozzákezdett, de nem nagyon értette, amit olvasott. Akkor egy Fülöp nevű férfi szólította meg, aki a jeruzsálemi gyülekezet tagja volt. Fülöp elmagyarázta az Írás értelmét. Hogy a próféta Jézusról beszélt. Fülöp is beszélt neki Jézusról, Isten Fiáról. Hogy emberek született, és sokat szenvedett. Végül megölték. De húsévkor feltámadt a halálból. Amikor víz mellé értek, így szólt a kincstárnok:

- Itt van a víz! Mi akadály, hogy megkeresztelkedjem?

Megparancsolta, hogy álljon meg a hintó. És Fülöp megkeresztelte a kincstárnokot.

Aki a legnagyobb kincssel tért haza: hitte, hogy Jézus az Isten Fia.”

*

A fenti írást Miklya Luzsányi Mónika: Mi leszek, ha nagy leszek? című könyvében olvashatjátok még néhány más foglalkozásról szóló írással együtt. (Parakletos Könyvesház, 2016)

A tanév első kézműves gyermekdelutánján, 2018. október 14-én (15,30-tól) is kincsekről volt szó. Kincsesládát és bele való kincseket készítettünk. És a szülői beszélgetésnek is ez volt a témája: mik a kincsek, legmeghatározóbb értékek életünkben, családjunkban?

Várunk mindenkit szeretettel a novemberi, decemberi alkalmakra is!

(Összeállította: Stíft Ágnes hitoktató)

A szeptember 9-i tanévnnyitó istentiszteleten Stíft János lelképásztor mondott áldást a gyermekekre

ALKALMAINK VOLTAK:

2018. augusztus 21-24. ■ „Állati küldetés” - állatok a Bibliában gyermektábor.
 2018. augusztus 24. ■ „Állati küldetés” – gyermektábor záró alkalmi gyülekezeti közösségben, szeretetvendégséggel.
 2018. augusztus 26. ■ VII. Papkerti koncert. Közöttünk szolgált a Dalinda énekegyüttes. Presbiteri gyűlés.
 2018. augusztus 27-30. ■ Ifitábor Nagybörzsöny-Kisirtápusztán.
 2018. szeptember 1. ■ Új lakóparkok, társasházak missziói látogatása.
 2018. szeptember 2. ■ Misszió istentisztelet Pomázon.
 2018. szeptember 9. ■ Tanévnyitó istentisztelet Csobánkán és Pomázon.
 2018. szeptember 21. ■ Praetorius kórus koncertje pomázi templomunkban (Ars Sacra hét).
 2018. szeptember 28. ■ „Azért ha valaki Krisztusban van, új teremtés az...” címmel tartott északirországi szolgálatáról beszámolót és bizonygatót gyülekezetünkben Osváth Dorottya.
 2018. október 7. ■ Presbiteri gyűlés.
 2018. október 13. ■ Gyülekezeti kirándulás Kecskemétre.
 2018. október 14. ■ Hálaadó vasárnap.

TERVEZETT ALKALMAINK:

2018. október 23. ■ A Psalmus kórus szolgálata a pomázi városi megemlékezésen.
 2018. október 24. ■ Bibliaóra a pomázi idősek otthonában.
 2018. október 26-27. ■ Gyermekmunkás képzés Pomázon.
 2018. október 27. ■ Egyházmegyei regionális ifjúsági nap Szentendrén. Igei szolgáltatók: *Pogrányi Károly* és *Tar Zoltán* lelkipásztorok.
 2018. október 28. ■ Újborért való hálaadás úrvacsorai közösségben. Konfirmálók bemutatása és szolgálata.
 2018. október 29-30. ■ Konfirmándus csendesnapok Gárdonyban.
 2018. október 31. ■ Reformáció 501' ünnepi istentisztelet Csobánkán és Pomázon. Közöttünk szolgált gyülekezetünk Psalmus kórusa.
 2018. november 3. ■ Egyházmegyei női csendesnap Pátyon. Igei szolgáltatók: *Karsay Eszter* és *Sárosi Mária* lelkipásztorok.
 2018. november 4. ■ Presbiterjelöltek bemutatkozása.
 2018. november 11. ■ Időközi presbiterválasztás. Presbiteri gyűlés. Gyermekdelután és szülők alkalmi.
 2018. november 16-17. ■ ICON ifjúsági találkozó Budapesten.
 2018. november 18. ■ 16.00 Jótékonyági hangverseny Pomázon.
 2018. november 23-24. ■ Gyermekmunkás képzés Pomázon.
 2018. november 24. ■ Egyházmegyei presbiteri csendesnap Főton.
 2018. november 26-30. ■ 18.00 Evangelizáció Csobánkán *Esztergály Előd* lelkipásztor igei szolgálatával.

KERESZTELTŐ:

2018. szeptember 2. ■ **Pongó Mózés József; Farkas Rikardó Márkó.**
 2018. szeptember 23. ■ **Szabó Laura.**
 2018. október 14. ■ **Csiszár László.**

HÁZASSÁGKÖTÉS:

2018. szeptember 8. ■ **Teicht Gábor** és **Teicht Katalin** házasságkötésének megáldása a pomázi templomban; **Vízhányó Balázs** és **Tóth Ágnes** házasságkötésének megáldása a pomázi templomban.

HALÁLOZÁS, TEMETÉSEK:

2018. augusztus 7-én elhunyt **Szabó István** (†59) testvérünk, temetése 2018. augusztus 15-én volt a csobánkai temetőben.
 2018. augusztus 7-én elhunyt **Oravecz Imre** (†83) testvérünk, megemlékezésünket 2018. augusztus 17-én tartottuk a csobánkai ravatalozóban.
 2018. augusztus 20-án elhunyt **Csányi Sándorné** (†73) testvérünk, temetése 2018. augusztus 31-én volt a pomázi ravatalozóból.
 2018. augusztus 22-én elhunyt **Balogh Zoltán András** (†52) testvérünk, temetése 2018. szeptember 14-én volt református temetőnkben.
 2018. augusztus 31-én elhunyt **Widner Jánosné** (†69) testvérünk, temetése 2018. szeptember 12-én volt a budakalászi Csalogány utcai temetőben.
 2018. szeptember 30-án elhunyt **Laskai Imre** (†84) testvérünk, temetése 2018. október 5-én volt református temetőnkben.
 2018. október 2-án elhunyt **id. Bíró Lajos** (†82) testvérünk, temetése 2018. október 12-én volt református temetőnkben.
 2016. június 4-én elhunyt **Finta István Sándor** (†58) testvérünk, temetése 2018. október 12-én volt református temetőnkben.

IDŐKÖZI VÁLASZTÁS

Gyülekezetünkben 2018. november 11-én időközi presbiterválasztásra kerül sor. A 2017. évi választáson betöltetlenül maradt helyekre Pomázon egy presbiteri és négy pópresbiteri tisztség, Csobánkán egy presbiteri tisztség betöltésére kerül sor.

A választási bizottság javaslatát a presbitérium október 7-i gyűlésén valamennyi jelölt vonatkozásában elfogadta. A jelöltek a következők:

POMÁZ

Böszörményi Géza
 Istenes Lászlóné
 Kurfis Géza
 Nyíregyházi János
 Osváth Zsolt
 Óváry Ákos
 Róna Péter

CSOBÁNKA

Fónagy András

A jelöltek a november 4-i istentiszteleten mutatkoznak be a gyülekezet előtt. Kérjük a kedves testvéreket, hogy hordozzák imádságaikban a jelölteket és a választást, és vegyenek részt a szavazáson.

GYÜLEKEZETÜNK RENDSZERES ALKALMAI

Hétfő: 9.30 baba-mama kör Pomázon (hónap első és harmadik hétfőjén)
 17.00 imaóra (páratlan heteken) Pomázon
Kedd: 18.00 kékkereszt alkalom Pomázon
 18.00 bibliaóra Csobánkán
Szerda: 18.00 bibliaóra Pomázon
Csütörtök: 18.00 imaóra (páratlan heteken) Csobánkán
Péntek: 19.00 ifjúsági bibliaóra Pomázon
Vasárnap: 9.00 istentisztelet és gyermekistentisztelet Csobánkán az imaházban
 10.30 istentisztelet és gyermekistentisztelet Pomázon a templomban, illetve a gyülekezeti házban

ÁLDÁS, BÉKESÉG!

A Pomáz-Csobánkai Református Társegyházközség lapja
Cím: 2013 Pomáz, Hősök tere 1.; – **Telefon:** 06-26-325-297
Csobánkai Gyülekezeti Ház: 2014 Csobánka, Béke u. 19.
E-mail cím: pomaz-csobanka@reformatus.hu
Honlapcím: <http://www.pomaz-reformatus.hu>
Gyülekezetünk számlaszámjai:
Pomáz: 11784009-2222253-00000000
Csobánka: 11784009-2222260-00000000
Felelős kiadó: Nyilas Zoltán lelkipásztor (e-mail: znyilas@freemail.hu)
Szerkesztőbizottság: Nyilas Zoltán, Hardi Péter, Mazaray Sándor, Görbe Ferenc, Dr. Puskás Attila.
Szerkesztő: Dr. Puskás Attila
 (e-mail: dr.puskas.attila@t-online.hu; Tel.: +36-20-9355-362)
Terjesztési felelős: Erdélyi Sándor
 (e-mail: erkuchenbauer@gmail.com; Tel.: +36-20-9325-110)
Megjelenik kéthavonta 400 példányban, gyülekezeti használatra, ingyenes terjesztésben. Adományokat köszönettel elfogadunk.

ANNO

A Nagy Háború 100 éves évfordulóján hőseink áldozatvállalására emlékezünk.

VII. PAPERKERTI KONCERT

Az augusztus 26-i VII. Paperkerti Koncerten a DALINDA énekegyüttes énekelt. Az együttes tagjai: Tímár Sára, Paár Julianna és Orbán Johanna.

Nők a Bibliában

Baba-mama alkalmak

Pomázon

Minden hónap első és harmadik hétfőjén 9:30-tól várjuk az érdeklődőket a Református Gyülekezeti Ház emeleti kishozájában.

Amire számíthatsz: beszélgetés, éneklés, imádkozás, tapasztalatsere.

Az alkalmakon női alakok életéről beszélgetünk; készülünk az Adventre.

Minden érdeklődő anyukát, csemétét várunk sok-sok szeretettel ☺

Cím: Pomáz, Hősök tere 1.

ARS SACRA

Szeptember 21-én a PRAETORIUS Kamarakórus adott hangversenyt. Szólót énekelt Kéring László; orgonán közreműködött Kecskés Mónika.

